



V Trstu se je pred sto leti rodil Jože Cesar, temperamenten in obenem tankočuten ustvarjalec

8

Goričan preko spleta ogoljufal dopustnike z željo po bajnih plažah



10

Dopustniki množično na cestah



3

Graphart

www.graphart.it



Primorski dnevnik

NEDELJA, 12. AVGUSTA 2007

št. 190 (18.973) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 2/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €



CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)



Nova stranka izziva tudi nas

MARTIN BRECELJ

Demokratska stranka hočeš nočeš predstavlja pomembno novost na italijanskem političnem prizorišču. Že njeno rojevanje spremljajo globoki premiki, in to ne le v krogih, v katerih se gnete. Njen združevalni naboj izziva tudi druge sile, da razmišljajo o možnostih medsebojnega povezovanja, pa naj bo znotraj leve ali desne sredine.

Zanimivo je, recimo, kako kandidat za voditelja snujoče se stranke Walter Veltroni žanje podporo ne samo v vrstah Levih demokratov, iz katerih izhaja, ampak tudi Marjetice, pa čeprav na primarnih volitvah nastopata dva vidna predstavnika slednje, kot sta Enrico Letta in Rosy Bindi. Ni si težko predstavljati, da je v tem tudi nekaj skakanja na voz (napovedane) zmagovalca, a ne glede na to takšni pojavi potrjujejo, da so razmere za združevanje res dozorele in da so vsaj v teh krogih pregrade, ki so nekoč ločevale komuniste in krščanske demokrate, le še stvar spomina.

V volilno kampanjo za primarne volitve se vključujejo tudi nekateri politični predstavniki Slovencev v Italiji, in to, vsaj na prvi pogled, na podoben način kot njihovi italijanski kolegi, saj se npr. za Veltronijski poleg slovenskih pristašev Levih demokratov javno opredeljujejo tudi nekateri voditelji Slovenske skupnosti, ki je, kot znano, povezana z Marjetico. Pri tem pa ne moremo mimo ugotovitve, da v naši javnosti pravzaprav nihče ne načenja vprašanja, ki se samo od sebe postavlja, ali namreč ne bi bilo vredno razmisliti o možnosti združevanja med Slovensko skupnostjo in slovensko komponento Levih demokratov, ki bosta tako in tako sobivali z Demokratsko stranko.

Zadrega je povsem razumljiva. Sociologi pravijo, da je previdnost tako rekoč zapisana v genih sleherne manjšinske skupnosti, kot je naša, kar se praviloma izraža tudi v svojski konservativnosti. Poleg tega je treba računati z različnimi pogledi na samostojno politično nastopanje, ki ne nazadnje botrujejo različnim ocenam sedanje deželne volilne zakonodaje...

In vendar je možnost združitve slovenske komponente Levih demokratov in Slovenske skupnosti izziv, kateremu se njuni voditelji ne bodo mogli ogniti, kar seveda ne pomeni, da bodo nanj nujno pozitivno odgovorili. Na dlani pa je, da če bi do nje res prišlo, potem bi se odprlo novo poglavje v zgodovini Slovencev v Italiji, in to v znamenju večje enotnosti, saj bi se zedinila nosilna dejavnika v manjšinski politiki.

LIVORNO - Zgorela je baraka pri romskem naselju

V požaru izgubili življenje štiri otroke

Preiskava se intenzivno nadaljuje - Zaslišali so starše

LIVORNO - V noči na soboto je neusmiljen ogenj zajel leseno barako pri romskem naselju v kraju Stagno in jo popolnoma uničil. V njej so izgubili življenje štiri romunski otroci: 10-letna Eva in njena bratca, 8-letni Dan-chiu ter šele 4-letni Nengi (najmlajši in najstarejša sta bila gluhonema), ob njih pa še mali prijatelj, 6-letni Lenuca.

Preiskovalci so že zaslišali starše, ki so po pričevanju nekaterih očividcev zbežali iz barake, ko je zagorelo. Zaenkrat pa sta vzrok in dinamika požara še nejasna; mogoče je šlo za nesrečo z nespametno prižiganjem ognjem v notranjosti barake, ali pa celo za rasistični napad. V ponedeljek bodo izvedenci opravili obdukcijo na malih truplih.

Na 21. strani

NABREŽINA - Praznovanje sv. Roka

Bogat program uvodnega dne



NABREŽINA - Domača godba je včeraj, slabemu vremenu navkljub, slovesno in radostno oznanila začetek večdnevnih praznovanj ob farnem zavetniku sv.

Roku (KROMA). Po uvodnih taktih so včeraj odprli kar štiri razstave, ki so vsebinsko povsem različno zastavljene.

Na 4. strani

SDGZ: konec meseca se nadaljuje projekt Imprenderò

Na 2. strani

Katere so prednosti dvojezičnih otrok

Na 3. strani

Društvo krvodajalcev iz Sovodenj obeležuje tri desetletja svojega človekoljubnega delovanja na Goriškem

Na 9. strani

IRAN - Maja letos Obisk v Vidmu spravi Hatamija v resne težave

VIDEM - Kaže, da je bivšega iranskega predsednika Mohameda Hatamija majski obisk v Vidmu spravi v težave. Med nastopom na prireditvi Vicino e lontano je namreč javno stisnil roko dvema ženskama, kar je po islamskem pravu prepovedano, razen če ne bi šlo za sorodnici. Prizor so posneli videmski študenti, njihovi posnetki pa so postali dokazno gradivo, s katerim je skupina islamskih študentov vložila tožbo proti Hatamiju na sodišču v svetem mestu Komu. Poznavalci pravijo, da bivši islamski predsednik tvega izgubo duhovniškega dostojanstva.

ZLATARNA - SREBRO - DRAGULJARNA - URARNA

Laurenti Stigliani

Vsakovrstna darila



Moreti

Broške

Uhani

TRST: L. SANTORIO 4 - TEL. 040/772770

UL. GINNASTICA, 7 - TEL. 040/774242

GOSTILNA VALERIA
od leta 1904

odprti vsak dan
Dunajska cesta 52 • 34151 Opčine
tel. 040 211 204

KMETIJSKA ZADRUGA
(kopačice, motokultivatorji, "spaccalegna"- cepilci, traktorji FERRARI)

POSEBNA PONUDBA KOSILNIC VSEH ZNAMK
OB NAKUPU NOVIH KOSILNIC SHINDAIWA ODVZEM STARIH ZA ODPAD
Komposter za iztrebitev organskih odpadkov

SADIKE POVRTNIN VSE ZA NAMAKALNE SISTEME IN ZA KMETIJSTVO OLIVNO OLJE SEMENA SADIKE IN CVETJE VELIKA IZBIRA UMETNIH IN ORGANSKIH GNOJIL

Možnost financiranja večjih nakupov
TRŽAŠKA KMETIJSKA ZADRUGA
Industrijska cona - TRST, Ul. Travnik, 10
Tel. 040/8990110 agraria
040/8990100 rezervni deli



PODJETNIŠTVO - Na SDGZ pripravljajo seminarje in tečaj za nove podjetnike

Konec meseca naprej s projektom Imprenderò

Brezplačna priložnost za strokovno pomoč pri ustanovitvi in razvoju podjetja

TRST - Čeprav smo še sredi počitniških dni, pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju že mislijo na jesen. Čas namreč preganja in konec meseca se bo intenzivno nadaljevalo izvajanje projekta Imprenderò, ki je v našem okolju stekel letos spomladi.

Za osvežitvev spomina naj na kratko opišemo, kaj projekt Imprenderò sploh je. Njegov cilj je razširiti podjetniško kulturo v šoli in nasploh v družbi Furlanije-Juljske krajine, za kar si je deželna uprava, ki je pobudnica projekta, financirala različne instrumente in metodološke pristope. Izvajanje projekta se je začelo pred štirimi leti - doslej je na različne načine vključilo več kot 12 tisoč ljudi - in se nadaljuje tudi vse letošnje leto, do 28. februarja 2008. Letos se je v projekt, ki šteje 19 partnerjev, vključilo tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje (v partnerstvu z Zadružno kraško banko), ki je sicer razvijanju podjetniške kulture že prej posvečalo veliko pozornosti in konkretnih aktivnosti.

Projekt Imprenderò se deli na tri tematska področja, posvečena širjenju podjetniške kulture v šoli, ustanavljanju novih podjetij in storitvam za podjetja. V ta namen projekt predvideva štiri funkcije: 1.) izobraževanje v podjetniški smeri s simulacijo podjetja v šoli (60 ur) in individualnim svetovanjem; 2.) medgeneracijski prehod v upravljanju podjetij (dva 4-urna informativna seminarja, en 4-urni seminar za sensibiliziranje in individualno svetovanje); 3.) podjetniško izobraževanje in ustanovitev novega podjetja (dva 8-urna seminarja, 80-urni tečaj, individualno svetovanje); 4.) podjetniško izobraževanje za mikropodjetja (selekcija udeležencev, dva 8-urna seminarja, individualno svetovanje).

Konec meseca bo po programu SDGZ stekla tretja funkcija, torej podjetniško izobraževanje in ustanovitev novega podjetja. V tem okviru sta, kot omenjeno, predvidena dva 8-urna seminarja, 80-urni tečaj in individualno svetovanje. Ciljna oseba za ta program je interesent za odprtje podjetja in novi podjetnik (v prvem letu delovanja) oziroma podjetja z manj kot deset zaposlenimi. Za seminar je potrebno najmanj deset udeležencev, za tečaj pa najmanj 14, od katerih jih mora izobraževalni cikel dokončati vsaj osem. Izobraževalni program obsega razvijanje sposobnosti inovacije v okolju, prilagajanje, predvidevanje sprememb, krepitev sposobnosti razvoja že ustanovljenega podjetja, upravljanje s finančnimi viri in sredstvi ter razvoj podjetniškega poslovnega načrta. Za nepodjetnike so tako seminar kot tečaj brezplačni, poleg pomoči pri ustanavljanju novih podjetij pa bodo neopodjetniki deležni tudi podpore pri razvoju svojega podjetja. To je še toliko bolj pomembno, če upoštevamo, da večina podjetij zamre v prvem letu delovanja, kar pomeni, da je na začetku strokovna pomoč življenjsko potrebna. V tem primeru lahko udeleženci projekta Imprenderò to pomoč, med drugim na ustreznem strokovnem nivoju, prejema brezplačno.

Omenili smo 80-urni tečaj, ki bo potekal na sedežu SDZPI in s podporo zavoda, udeleženci pa se bodo srečali z naslednjimi temami: upravljanje izobraževalnega procesa (1 ura), informacijska družba (2 uri), marketing in komunikacija (12 ur), pravni aspekti ustanovitve podjetja (9 ur), knjigovodstvo (6 ur), letna bilanca (12 ur), odnos z bankami (9 ur), finančne olajšave (9 ur), poslovni načrt (18 ur), končni izpit z izdelavo poslovnega načrta (2 uri). Za individualno svetovanje je predvidenih 160 ur, zadeva pa predvsem podporo pri ustanavljanju in zagonu mikropodjetja.

Če so med našimi bralci interesenti za to enkratno priložnost, se lahko za podrobnejše informacije obrnejo na urade SDGZ po telefonu (040 6724828) ali po elektronski pošti: org@servis.it ali imprendero@servis.it (vb)

Prizor z marčnega srečanja dijakov DTTZ Žiga Zois s predstavniki SDGZ in zavoda za poklicno usposabljanje IAL v okviru projekta Imprenderò

KROMA



RAZDRTO - Zelo posebni gostje

Štorklje gnezdijo

Na dimniku ene vaških hiš so si uredile lepo in veliko gnezdo



RAZDRTO - V poletnih mesecih ni privlačno samo morje, ampak marsikaterga turista, še posebej pa planince in ljubitelje gora pritegnejo tudi planine. Prav v neposredni bližini Nanosa je eden od vaških hiš, kjer že nekaj časa zahajajo posebni gostje, ki so bolj značilni za Prekmurje. To so štorklje, ki so si na dimniku ene od hiš spletle zelo veliko gnezdo, ki ga uporabljajo lahko mnogo let (f.O.K.).

V literaturi lahko preberemo, da so štorklje monogamne. A to drži le de neke mere. Na svoje gnezdo pa so navezane prav toliko kot na partnerja. Z vsvo vemo pa se posvečajo v teh dneh skotenim mladičem, ki potrpežljivo čakajo v gnezdu, da jim je eden od staršev prinesel hrano. Mladiči so pod budno kontrolo pospravili obrok, nato pa so starši odleteli in mladiče pustili same v gnezdu, ki je za pet štorkelj premajhno. Starša namreč prenočujeta na dimnikih okoliških zgradb.

Zaradi svoje velikosti, serijske monogamije in zvestobe gnezdu, ki si ga je naredila, je pomen štorkelj z mitološkega in kulturnega vidika velik. V zahodni kulturi je bela štorklja simbol rojstva. Še danes starši na otrokova vprašanja, od kod so se vzeli, odgovorijo, da jih je prinesla štorklja. Razširjeno je tudi prepričanje, da so štorklje prinašalkle sreče in blaginje.

Olga Knez

DEBELI RTIČ - Svetovni slovenski kongres

Potomci izseljencev na počitnicah v Sloveniji

DEBELI RTIČ - V sklopu tabora Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) tudi letos na Debelem rtiču letuje 50 otrok in mladih potomcev slovenskih izseljencev, ki živijo zunaj Slovenije. Namen tabora je mladim bolje predstaviti domovino njihovih prednikov, njene naravne znamenitosti, kulturno dediščino, slovenski jezik in običaje, je za STA povedala Jana Čop iz SSK. Po njenih besedah pa sta zelo pomembna tudi druženje in sklepanje prijateljskih vezi. Od 29. julija do 5. avgusta je na Debelem rtiču letovalo okrog 20 otrok, starih od 12 do 14 let, od 5. avgusta do danes pa tu letuje okrog 30 mladostnikov, starejših od 15 let. Otroci in mladostniki prihajajo večinoma iz Nemčije, Italije, Avstrije, Švice, BiH, Hrvaške in Srbije. Za izvajanje programa in varstvo otrok skrbijo animatorji in vodniki skupin ter učiteljica slovenskega jezika.

Kot je povedala Čopova, je od Slovencev, ki živijo po svetu, pred 12 leti prišla pobuda, da bi za svoje potomce pripravili počitnikovanje, prek katerega bi ti spoznali življenje in deželo svojih prednikov. Na SSK so se tako pred 11 leti odločili, da pripravijo tabor po vzoru skavtov in tabornikov. Nekaj let so počitnikovali pod šotori, nato pa so se pred tremi leti zaradi varnosti odločili, da

bodo počitnice raje organizirali »pod streho«, ob morju na Debelem rtiču. Skoraj vsi otroci po besedah Čopove govorijo slovensko, saj tudi doma gojijo slovenski jezik, nekateri izmed njih pa vsako soboto poleg tega del svojega prostega časa preživijo v šoli slovenskega jezika. Kar nekaj tistih, ki prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, si namreč v Sloveniji želi tudi študirati, pogoj za to pa je med drugim dobro znanje slovensčine.

Pojasnila je, da se tudi na letovanju otroci učijo slovensčine, vsako dopoldne po uro in pol. V ta pouk sodi tudi učenje slovenskih pesmi, na koncu pa naj bi vsak udeleženec tabora znal brezhibno zapeti slovensko himno.

V program letovanja so sicer vključeni še obiski krajev, kjer se otroci učijo o zgodovini in dobijo nekaj vtisov o domovini svojih prednikov. Tako so si denimo ogledali Sečoveljske soline, Piranski zaliv, Škocjanske jame, Kobilarno Lipica, opravili pa so tudi pohod na Tinjan.

Otroci v sklopu tabora obiskujejo različne delavnice, imajo glasbeni in filmski večer, udeležujejo se različnih družabnih in športnih iger in se kopajo. Na Debelem rtiču jih je med drugim obiskal zaporniški duhovnik Robert Friškovec, ki je po besedah Čopove otroke zelo navdušil. (STA)

ROBERTSON

Tudi v ZDA Slovenija »ni več Slovaška«

MARIBOR - »Skrivnost o vaši majhni državi je razkrita. In niso je razkrili le Britanci, Nemci in Avstrijci, ampak tudi Američani. Še posebej s prevzemom predsedovanja EU januarja pa bo več in več ljudi spoznalo, da Slovenija ni Slovaška in da je vaša država resnično zgodba o uspehu,« je v pogovoru za mariborski Večer dejal ameriški veleposlanik v Sloveniji Thomas Robertson, ki končuje svoj mandat. Po treh letih na položaju veleposlanika ZDA je poudaril dobro sodelovanje s slovensko vlado, želi pa si več ameriških naložb v Sloveniji.

»Prihaja Harrah's Entertainment, vendar pogrešam več naložb manjših družb. Želim si, da bi v tem času že razrešili vprašanje denacionalizacije premoženja ameriških državljanov v Sloveniji, ki traja že nekaj let. Nekaj napredka je sicer bilo doseženega, pogrešam pa tudi povečanje trgovske izmenjave,« je dejal.

»V bistvu bomo s prihodom Harrah's Entertainment - in predvidevam, da bo naložba uresničena - več kot podvojili vrednost neposrednih ameriških naložb v Sloveniji,« je dejal. Pri tem je menil, da gre predvsem za »zelo veliko priložnost, ne le za zahodno Slovenijo, ampak za državo v celoti« in da »ne gre samo za igralnico«, ampak »za vrhunsko turistično ponudbo z velikim zabaviščnim in konferenčnim centrom, kamor bodo prihajali ljudje z vsega sveta.« Harrah's je zelo odgovorna družba. Zasvojenci z igralništvom nimajo vstopa v njihove prostore, prav tako pa vsako leto milijone in milijone dolarjev vlagajo nazaj v lokalno skupnost v obliki različnih projektov,« je zagotovil veleposlanik.

Robertson, ki se bo po izteku mandata vrnil v Washington, je še poudaril, da ZDA »zelo cenijo Slovenijo in podpirajo njeno vlogo, ko v času predsedovanja EU v ospredje postavlja integracijo držav z območja nekdanje Jugoslavije v EU«. »Prevzem (predsedovanja EU) bo 1. januarja potekal tako, kot če bi pritisnil gumb in vse bo steklo kot namazano. Dokler bo Slovenija pripravljena na vlogo voditeljice pri pomembnih vprašanjih, se ni potrebno bati neuspeha,« je še dodal Robertson. (STA)

AKCIJA - Ogenj v Alpah

Tovor mora na železnice

LJUBLJANA - Zveza za varstvo Alp CIPRA Slovenija skupaj z društvom za ohranjanje neokrnjene gorske narave Mountain Wilderness Slovenije (MWS) včeraj znova sodelovala v mednarodni naravovarstveni akciji Ogenj v Alpah. Letošnje geslo dogodka je bilo Tovor na železnice - takoj! Svetovna ekološka združenja opozarjajo na dejstvo, da se alpske države dušijo v cestnem prometu, zato pozivajo k izvedbi ukrepov za učinkovitejši promet, kar bi lahko dosegli z bistveno večjo uporabo železnice, trenutno energetsko najbolj učinkovitega kopenskega sistema transporta.

MWS in CIPRA ob tej priložnosti pozivata ministrstvo za promet in Slovensko turistično organizacijo, naj izdelata spletni portal za spodbujanje uporabe javnega prevoza potnikov oziroma skupne rabe osebnih avtomobilov v Sloveniji. Za začetek društvi predlagata, da se v Sloveniji vzpostavi spletni strežnik, ki bi na enem mestu omogočal vpogled v vozne rede vseh javnih transportnih linij v Sloveniji, pozneje pa bi ga razširili v portal za iskanje najboljših potovalnih povezav.

Akcija Ogenj v Alpah se je na pobudo CIPRE Švica začela leta 1991. Od tedaj vsako leto drugo soboto v avgustu vzdolž Alp zagorijo kresovi, ki pomenijo luč - simbol sobivanja v Alpah, hkrati pa opozarjajo na številne okoljske in razvojne probleme na tem območju. Letos MWS ta signal sporoča zgolj po svetovnem spletu in javnih medijih. (STA)



Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.it

Primorski
dnevnik

PROMET - Na avtocesti in mejnih prehodih zopet dolge vrste

Pot na letovanje je bila tudi včeraj naporna

Najbolj kritično je bilo zjutraj: 12 kilometrov vrste pri Moščenicah, 10 kilometrov na Pesku

Dopustniki so bili tudi včeraj nemočne žrtve (in vzrok) gotege prometa, saj so se že pred sončnim vzhodom znašli sredi dolgih kolon, ki so dosegle višek okrog 7. ure zjutraj. Vozila so se gnetla v smeri Slovenije in Hrvaške, vse več pa je bilo tudi turistov, ki se iz Istre in Dalmacije že vračajo domov.

Spet je bilo za voznike in njihove sopotnike najbolj zoprno pred izhodom iz avtoceste A4 pri Moščenicah. Po navedbah avtocestnega operativnega centra prometne policije se je v smeri Trsta v zgodnjih jutranjih urah ustvarila 12-kilometrski kolona. Podatek predstavlja zaenkrat letošnji rekord na tem kraju. Ob 10. uri se je vrsta skrajšala za eno tretjino, po kosilu je znašala še poldrugi kilometer in podobno je bilo vse do večera.

Pred mejnimi prehodi je bilo prav tako kritično. Zjutraj se je s Peska vila deset kilometrov dolga kača pločevine, ki je povsem zamašila križišče med Cesto za Bazovico in državno cesto št. 202. Posledično se je promet zaustavil tudi na lijakastem delu ceste, ki pelje ob Globojnerju. Poseči je morala prometna policija, ki je usmerila kar nekaj vozil proti Lipici in Škofijam, tako da se je promet počasi sprostil. Popoldne se je vrsta pred mejnim prehodom Pesek skrajšala do dolžine pol kilometra.

V popoldanskih urah so se vrste pri mejnem prehodu Škofije, ki so zjutraj nihale med dvema in štirimi kilometri, dosegale le pol kilometra dolžine. Pri Fernetičih je bila zgodba drugačna: podnevi ni bilo resnejših težav, predvsem zaradi tega, ker je mejna policija odprla vse pasove in osebnih izkaznic ni podrobneje pregledovala. Toda proti večeru se je nekoliko presenetljivo nabrala štirikilometrski vrsta. Od časa do časa je prihajalo do zapletov pri pregledovanju izkaznic, saj se nekateri turisti podajajo v tujino brez veljavnih dokumentov. Po predvidevanjih naj bi se danes pojavile prve vrste v nasprotni smeri: za marsikoga so se počitnice že končale. Položaj na cestah bo vsekakor kritičen tudi v prihodnjih dveh vikendih. (af)

Pogled na kolono, ki se je zjutraj ustvarila pred mejnim prehodom Fernetiči

KROMA



OPČINE - Poročilo sodnega zdravnika Mladi pribežnik umrl že pred nekaj dnevi

Albanca naj bi po prekoračeni meji zapustilo kakih 20 sodržavljanov

Gjon Kusani, nesrečni 28-letni Albanec, ki so ga v petek po dolgem iskanju našli mrtvega na neki gmajni med Opčinami in Colom, je izgubil življenje vsaj štiri dni prej, torej najkasneje v ponedeljek. Sodni zdravnik Fulvio Costantinides je po temeljitem pregledu tudi potrdil, da je bila za mladeniča usodna srčna kap.

Kusanija so gorski reševalci, gasilci in civilna zaščita iskali od četrta popoldne do petka, ko so ga okoli 17. ure našli nekaj sto metrov daleč od pokrajinske ceste med Opčinami in Colom, v bližini nadvoza nad hitro cesto.

Sprva se je mislilo, da je anonimni klic, s katerim je družina pribežnika v albanskem mestu Lušnja prišla do spoznanja, da se je le-ta izgubil v gozdu, opravil njegov vodič. Včeraj pa so preiskovalci navajali, da

naj bi družino obvestil kdo od pribežnikov, ki so hodili ob Kusaniju.

Dvajseterica albanskih državljanov naj bi se podala skozi gozd in ilegalno prekoračila mejo. Ko je Kusanija obšla slabost, so ga ostali zapustili: najverjetneje so se bali, da bi jih kdo zasačil. Pred nadaljnjim begom pa so baje obvestili njegovo družino, ki se je takoj obrnila na nekega strica, ki živi v Bresciji. Ta je vse sporočil silam javnega reda, katerim je med drugim povedal, da ima nečak Gjon šibko srce.

Preiskava letečega oddelka policije se medtem razvija okrog zadnjih telefonskih klicev, ki jih je opravil Gjon Kusani. Ob trupu so namreč našli osebni telefon, ki je imel shranjene nekatere telefonske številke. S temi podatki bodo skušali priti na sled vodiču in njegovi organizaciji.

RAZISKAVA Kognitivna sposobnost dvojezičnih otrok



MICHAEL SIEGAL

Psihološki fakulteti na univerzah v Trstu in v angleškem Sheffieldu izpeljujeta skupno znanstveno raziskavo, ki jo vodi profesor razvojne psihologije na Sheffieldski univerzi Michael Siegal, analizira sposobnosti več sto otrok med 3. in 6. letom starosti v italijanskih in slovenskih otroških vrtcih, tako v Italiji kot v slovenski Istri. Otroke razvrščajo v tri kategorije - italijansko, slovensko in dvojezično.

Ekipe italijanskih in angleških psihologov, ki jo vodi profesor razvojne psihologije na Sheffieldski univerzi Michael Siegal, analizira sposobnosti več sto otrok med 3. in 6. letom starosti v italijanskih in slovenskih otroških vrtcih, tako v Italiji kot v slovenski Istri. Otroke razvrščajo v tri kategorije - italijansko, slovensko in dvojezično.

Doslej izvedeni testi kažejo, da zmorejo dvojezični otroci bolj zadržati smisel pogovora kot njihovi sovrstniki. Izkazalo se je, da so njihovi odgovori na različna vprašanja nadpovprečno umestni. Michael Siegal je pojasnil, da so dvojezični otroci bolj počasni pri bogatjenju svojega besednega zaklada, zelo zgodaj pa se naučijo slediti smislu pogovora. Po njegovem mnenju sta obe ugotovitvi med seboj tesno povezani. Ti otroci morajo na kak način nadoknaditi zamudo, ki jo predstavlja njihovo skromno besedišče, zato razvijejo sposobnost dojemanja pojmov.

Omenjeni rezultati še enkrat potrjujejo različne študije, ki so v preteklosti dokazale, da pride pri dvojezičnih otrocih do zgodnjega razvoja metajezikovnih in metakognitivnih sposobnosti. Slednje omogočajo človeku, da dojemajo pojme in jih pravilno asociira z besedami.

Raziskava sodi v okvir triletnega projekta ALACODE (Access to Language and Cognitive Development), ki ga financirata Evropska unija in tržaška fundacija Kathleen Foreman Casali. Cilj pobude je določiti učinek, ki ga ima na razvoj otroka dostop do več jezikov.

www.regione.fvg.it

nova spletna stran

Aktivno poslušanje

Nova spletna stran dežele Furlanije Julijske krajine nudi možnost državljanom, da posredujejo svoja stališča na različne načine, kot so na primer hitre raziskave javnega mnenja, web-konference (Predsednik odgovarja državljanom neposredno skozi ekran), mnenjski vprašalniki.

Nove storitve

Nuditi storitve državljanom pomeni tudi omejiti birokracijo in povečati možnosti medsebojnih stikov z javno upravo. Nova spletna stran nudi možnost opozarjanja, posredovanja predlogov in pritožb, kar vse lahko poteka preko računalniške tipkovnice. Obstajajo tudi Podcast, feedRSS in delovne skupnosti. Med novostmi je služba Avisami, ki posreduje uporabniku podatke preko sms sistema in elektronske pošte.

Inteligentne poti

Vodene poti za naglo in olajšano vstopanje na različna tematska področja. Pozornost je usmerjena na naslednje vsebine: focus in banner naju po enostavnih poteh vodita do cilja našega iskanja.

Jasne informacije

Vsebine strateškega pomena se stalno dopolnjujejo tudi z novicami iz smeri v različnih jezikih.



REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

www.regione.fvg.it
www.fvg.tv

SPRETNI

pri širjenju znanja



Cristina Nonino, podjetnica



NABREŽINA - Ob farnem zavetniku sv. Roku

S štirimi razstavami uvedli večdnevno praznovanje

Slovesnega vzdušja včeraj ni skalilo slabo vreme - Drevi ob 20. uri modni defile

Praznovanja ob nabrežinskem farnem zavetniku svetem Roku so se sinoči začela v znamenju slabega vremena, ki pa ni skvarilo slovesnega vzdušja praznika. Kot je naš dnevnik že poročal v prejšnjih dneh, bo namreč v Nabrežini v naslednjih dneh zelo pestro.

Posebej slovesno je bilo sinoči, ko so v Nabrežini odprli kar štiri razstave. Pred samim začetkom kulturnega programa so svečanost otvorile melodije domačega Godbenega društva Nabrežina in pozdravi predstavnikov krajevnega družbenega in političnega življenja, med njimi nabrežinskega župana Giorgia Reta, podžupana Massima Romite, odbornice Tjaše Švara in Darija Štolfe, ki je spregovoril v imenu vaških društev.

Prvo razstavo z naslovom Kamen in les so otvorili v razstavnih prostorih Kamnarske hiše Igo Gruden. Razstavo je omogočila občinska knjižnica iz Nabrežine, v imenu katere je spregovorila Zulejka Devetak. S skulpturami iz lesa in kamna se predstavljajo štirje umetniki, ki so vsak na svoj način povezani z Nabrežino. To so Bogomila Doljak, Andrej Mervic, Miloš Ciuk in Pietro Marcucci.

Dogajanje se je nato preselilo v prtilične razstavne prostore SKD Igo Gruden. Domače društvo je namreč ob prazniku farnega zavetnika svetega Roka svoje pokroviteljstvo dalo kar dvema razstavama. V imenu društva je spregovorila njegova predsednica Mariza Škerk. V prtiličju si lahko obiskovalci ogledajo modne kreacije. Posebna zahvala gre seveda Mileni Martelanc, ki je poskrbela za postavitev razstave, ki nosi naslov Modni utrinki. Svoje kreacije razstavlja sedem stilistk, o katerih je spregovorila Zulejka Paškulin.

Po vrsti tretjo razstavo, ki je posvečena nedavni 150-letnici Južne železnice, so odprli v zgornjih prostorih SKD Igo Gruden, in sicer v dvorani Radovič. Župan Giorgio Ret je ob tej priložnosti poudaril, da je Nabrežina danes čedalje bolj povezana s soslednimi kraji. V času praznika je namreč mejni prehod na Gorjanskem odprt do polnoči, občinska uprava pa za leto 2008, ko bo v naših krajih meja končno izginila, prireja slovesna praznovanja.

Vera Tuta Ban je v svojem posegu povedala, da je razstava o Južni železnici razdeljena v dva sklopa. V prvem, ki ga je pripravil Igor Tuta, so zbrane stare razglednice in fotografije, ki upodabljajo Nabrežino in njeno okolico, seveda s posebnim poudarkom na železnici. Drugi del pa je uredil Igor Dolenc. V tem sklopu so na ogled zanimive listine in zemljevidi iz



časa pred poldrugim stoletjem, ko je prehod železnice dodobra preobrazil Nabrežino. Dolenc je med svojim posegom prebral krajši odlomek iz knjige Parna vlekla na Slovenskem Varija Švajgerja, ki velja za očeta slovenske železniške terminologije.

Zadnja razstava z imenom Skupaj v umetnosti, ki so jo odprli v prostorih župnišča, je zbirka slikarskih del Marie in Eugenia Pancrazija. Hči in oče sta si v slikarski tehniki zelo podobna, tako da skorajda ni mogoče razločiti, kdo je avtor posamezne slike. Ani Tretjak, ki je predstavila umetnika in njun opus, pa je dejala, da oba črpta svoj navdih v tesnem stiku z naravo. Povejmo naj še, da so ob likovni razstavi v župnišču na ogled tudi zvezki s fotografijami in izvodi nabrežinskega župniškega glasila, ki jih je pripravil bivši nabrežinski župnik Bogomil Brecelj. Brecelj je namreč v Nabrežini preživel dolga desetletja in življenju v tej kraški vasi vtisnil neizbrisni pečat.

Razstave bodo v naslednjih dneh, in sicer do četrta, ko se bodo praznovanja zaključila, odprte vsak večer od 18. do 22. ure. V večernih urah bodo na vaškem trgu delovali kioski, prisotni pa se bodo lahko pozabavali ob zvokih glasbenih skupin. Drevi ob 20. uri pa bo v prostorih SKD Igo Gruden na sporedu modni defile s kreacijami, ki so jih pripravile domače stilistke.

Primož Sturman

Na zgornji sliki odprte razstave Modri utrinki, poleg pa eksponat razstave Kamen in les

KROMA



Kip Marije iz Fatime bo jutri romal iz svetišča

Marijino svetišče na Vejni so pred mesecem dni zasegli zaradi razpadanja zunanje stene. Odstraniti bo treba nevarne kamnite plošče in zgradbo zavarovati. Dela bodo stekla po velikem šmarnu in trajala bodo več mesecev. Pred tem bodo jutri ob 10. uri kip Marije iz Fatime začasno prenesli iz svetišča v cerkev v naselju Sv. Nazaria, kjer bo škof Ravignani v torek zvečer daroval sveto mašo. Kip bodo v prihodnje prenesli v katedralo Sv. Justa.

Vzhodna glasba na Trgu Verdi

Trg Verdi bo jutri, 13. avgusta, gostil tretji in zadnji koncert ciklusa Tri tržaška vrata v sklopu pobude Serestate 2007, ki jo prireja tržaška občinska uprava. Ob 21.30 se bo v publikli predstavil komorni godalni orkester »Camerata strumentale italiana« pod vodstvom dirigenta Fabrizia Ficiura, ki bo izvajal vzhodno glasbo, se pravi melodije iz Albanije, Turčije, Grčije in Cipra.

Čitalnica občinskega arhiva bo zaprta do konca meseca

Zaradi potrebne ureditve dokumentov in publikacij, bo čitalnica v prvem nadstropju občinskega generalnega arhiva v Ul. Punta del Forno 2 zaprta od jutri do petka, 31. avgusta. Ponovno bo začela delovati v ponedeljek, 3. septembra, s tradicionalnim urnikom od ponedeljka do petka, od 9. do 12.30 (ob ponedeljkih in sredah tudi od 14. do 17. ure). Dostop do administrativnih aktov bo kljub temu zagotovljen; dovolj bo izpolniti in nato predstaviti prošnjo na uradu za sprejemanje dokumentacije v isti ulici (v prtiličju, soba 2).

Selekcija za mednarodne in diplomatske vede

Do ponedeljka, 20. avgusta imajo zainteresenti čas, da se po spletu prijavijo na selekcijo za vpis na univerzitetno smer mednarodnih in diplomatskih ved tržaške univerze, ki ima sedež v Gorici. Za vpis je na voljo 120 mest, od tega sto mest za italijanske državljane in državljane držav EU, 20 mest pa za državljane držav zunaj EU, ki imajo stalno bivališče v tujini. Tistoi, ki bi se radi prijavi na sprejemni izpit, morajo to storiti izključno po internetu do 11.30 v ponedeljek, 20. avgusta. Sprejemni izpit sestavljajo trije preizkusi, prvi pa bo 4. septembra ob 9. uri na goriškem sedežu v Ul. Alviano.

Univerzitetna tajništva na velikošmarnem dopustu

Univerza v Trstu sporoča, da bodo prihodnji teden, od 13. do 17. avgusta, zaprti uradi tajništva za študente in za diplomirane, služba za predajo diplom in služba za poklicno usmerjanje, delovala pa ne bo niti zelena številka.

SNEMANJE FILMA - Produkcija v dveh delih po romanu Daphne De Maurier

V Rebeki je pomembno vlogo odigral tudi Trst

To so izpostavili na predstavitvi televizijskega filma - V njem v glavnih vlogah igrajo Alessio Boni, Cristiana Capotondi, Mariangela Melato in Omero Antonutti



»Blagor vam Tržačanom, ki živite na tem prekrasnem teritoriju, ki ga obdajajo morje, Kras in hribi ... Saj je to naravna in edinstvena filmska scenografija!« Laskave ocene je na četrtkovi predstavitvi filma »Rebeka« našemu mestu namenil italijanski igralec Alessio Boni. Skupaj s kolegico Cristiano Capotondi, legendarno Mariangelo Melato (na sliki KROMA) in znanim gledališčnikom Omerom Antonuttijem se že od 18. junija mudi v naši deželi, da bi za prvo državno mrežo Rai 1 odigral glavno vlogo v televizijski produkciji v dveh delih »Rebeka« (postavljena je v trideseta leta preteklega stoletja), po istoimenskem romanu angleške pisateljice Daphne Du Maurier.

Gre v bistvu za zgodbo dekleta, ki v Montecarlju prepreči samomor vdovca Maxima De Winterja; med njima vzplamti velika ljubezen, ki jo kronata s poroko. Ko se vrne v De Winterjev rodni Cornwall, se za novo gospo De Winter prične težave, saj jo vsi primerjajo s pokojno Rebeko, Maximovo prvo ženo, ki je utonila v skrivnostnih okoliščinah. Prva med njimi je De Winterjeva služkinja, gospa Danvers, ki živi v duhu pokojne Rebekine, in spravi ob pamet celo gospodarja. Situacija doživi svoj višek na tradicionalnem plesu v maskah, ko zlobna Danversova prepreči mlado gospo De Winter, da si odene Rebekino obleko, z namenom, da bi jo tako ponižala in spravila v obup. Nepričakovano najdba čolna, s katerim naj bi Rebeka izginila v morju, prisli psihično izčrpanega Maxima, da priz-

na ženi, da ga je Rebeka varala in da jo je med preprirom ubil in zatem simuliral nesrečo v morju. Huda situacija se naposled le reši z nepričakovanim razkritjem, po katerem se gospa Danvers odloči za noro dejanje.

Prvi je to tragično zgodbo postavil na platno mojster srhljivke in suspenza Alfred Hitchcock; kot je na četrtkovi predstavitvi opozoril režiser Riccardo Milani, pa noče biti televizijska produkcija nikakršna primerjava Hitchcockovega dela, ampak želi le izpostaviti ekstremne občutke mlade protagonistke. Tudi Milani je bil nad tržaško lokacijo povsem navdušen, saj je zgodba neposredno povezana z morjem »in Trst je svojo vlogo mojstrsko odigral«. Večino zunanjih scen so posneli na Miramarskem oz. Devinskem gradu ter strmih čerih pod njima, za snemanje notranjih scen pa so producenti izbrali muzej Voltella in pa tržaško prefekturo. Nekaj težav sta ekipi povzročila le pasja vročina preteklih tednov in pa vzdrževalna dela na Ul. San Michele, v celoti pa je zaključna ocena več kot pozitivna. Seveda je bila tudi občinskemu odborniku za javna dela Francu Bandelliju prisotnost številne ekipe v mestu po godu, saj je prinesla Trstu precejšen ugled in pa nezamisljiv ekonomski dobiček.

Realizacijo filma so gmotno podprli sklad Film Commission Dežele Furlanije-Juljske krajine in katere krajevne javne ustanove, producent pa je filmska družba Titanus. (sas)

DEVINSKI GRAD

Ljubezenska zgodba Rilkeja in Lou Salome



Rainer Maria Rilke domuje med starimi, kamnitimi zidovi devinskega gradu, v kraju »popolne samote« med morjem in nebom, kjer je našel trenutke miru, »dom za dušo«, ustvarjalno sozvočje med notranjim in zunanjim svetom. Tudi vsaka počasitev njegovega lika in dela najde idealno sozvočje z domom princa Thurn und Taxisa, kjer je pesnik bival za krajši čas in napisal del svojih Devinskih elegij. Tesna povezava je navdihnila Paola Magrisa (ki se je uveljavil lani z gledališkim tekstom o goriškem pesniku Michelstaedterju) za tekst predstave »Med stranmi senca«, ki je bila tokrat na sporedu na dvorišču gradu (na zgornji sliki, KROMA). Priridev luči in zvokov z dvema igralcema v režiji Marielle Terragni obuja zvezo med pesnikom in intelektualko ruskega rodu Lou Salome.

Svobodna, neodvisna in izobrazena ženska je osvajala znamenite osebnosti umetniškega, kulturnega in znanstvenega sveta s fascinacijo njene intelektualne razsežnosti. Filozof Nietzsche je bil na osnovi globokega intelektualnega sporazumevanja strastno zaljubljen vanjo, Sigmund Freud je navezal prijateljske stike z njo, štirinajst let mlajši Rilke pa je bil po mnenju nekaterih raziskovalcev njena edina, resnična ljubezen. Ona je prekrstila Reneja, ki je na njen predlog postal Rainer. Njuna ljubezenska zveza je trajala tri leta, močna navezanost pa celo življenje, kot pričča obširno dopisovanje. Pisma predstavljajo srečanje dveh izrazitih intelektualnih osebnosti, odsevajo na svojevrsten način njune čustvene vzgibe in jih spreminjajo v snov eksistencialnega razglabljanja. Magrisov tekst je nastal z uporabo odlomkov iz pisem in pesniških del, ki jih avtorjevo povezovanje postavlja v okvir ljubezenske zgodbe: »Rilke je bil cerebralna osebnost in morda poudarek na njegovo zvezo z Lou Salome predstavlja v določeni meri iskanje njegove najbolj človeške plati. Kljub temu pa gre za težko razberljiv odnos z nekonvencionalno profeministko. »Senca« v naslovu je senca življenja nad poezijo in obratno, a tudi senca nad skrivnostno zvezo med dvema intelektualcema. Ni običajna ljubezenska zgodba; njuna korespondenca je polna emotivnih spodbud, a ni čustvena, v najbolj tipičnem stilu ljubezenskega dopisovanja.«

Magrisov tekst se je zato skušal izogniti banaliziranju opisovanja ljubezenske zgodbe s tekstom, ki je moral v umetniškem stilu uokviriti to zvezo ter ohraniti stilno ravnovesje med pripovednimi deli in citiranjem izvornih spisov. Izбира tovrstnih ljubimcev je vodila do nekoliko drugačnega večera, ki je skušal upoštevati poljudno naravo zvrsti »luči in zvokov«, a se je moral tudi dotakniti pesniških in filozofskih vsebin. Nujna predstavitev likov, njenega življenjskega okolja in duševne razsežnosti z ustvarjanjem situacij in priziganjem luči se je tako prelila v dialog dveh tankočutnih in nemirnih osebnosti »brez stalnega sentimentalnega bivališča«, ki skušata presepati meje nagonskih čustev.

V sentimentalno-dekadenci atmosferi glasbenega izbora Marca Sofianopula se zgodba nerazberljive zveze razvija po vtisih in - dramaturško nekoliko prezgodaj - preide v sublimacijo idealiziranega razmerja. Igralec Francesco Gusmitta je dal pesniku značaj romantičnega junaka, režiserka pa je nastopila v vlogi plemeni- te Rilkejeve muze.

Upriporitev z recitacijami, lučmi in zvoki je šesto srečanje niza »Letni sen med nebom in morjem«, ki ga prireja društvo Airsac Europa. Rilkejev duh bo bival še nekaj mesecev na devinskem gradu, saj bodo grajske dvorane gostile do konca oktobra spominsko razstavo »Pesnik in njegovi angeli« (odprta vsak dan razen torka od 9.30 do 17.30, na spodnji sliki, KROMA). (ROP)



ZBOROVSKO PETJE - Zveza cerkvenih pevskih zborov

Tradicionalni poletni seminar so tokrat uspešno izvedli v Zrečah



Udeleženci seminarja so si ogledali tudi več zanimivosti

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je včeraj v Zrečah uspešno zaključila 35. tradicionalni poletni pevski seminar. Prijazno zdravilišče Terme Zreče je nudilo gostoljubje stotini udeležencev, od tega več kot polovici cerkvenih pevcev in pevk iz tržaških župnij. V programu tedenskega bivanja so bili dopoldnevi namenjeni glasbenemu izpopolnjevanju in pevskim vajam, ki sta jih vodila prof. Aleksandra Pertot za posvetne pesmi in prof. Gregor Klančič za cerkvene pesmi. Istočasno je v župnijski cerkvi Vstalega Zveličarja v Zrečah potekal tudi orgelski tečaj za organiste pod budnim očesom prof. Angele Tomanič.

Popoldnevi so bili zapolnjeni z izletji, ki jih je organizirala ZCPZ. Tako je družba najprej obiskala turistični center Rogla, na katerem je bilo moč opaziti gradnjo kapele, ki poteka po načrtih Centra Aletti in prof. dr. Marka I. Rupnika. Z obiskom znane vasi Skomarje pa so se spomnili na literata in kulturnika Jurija Vodovnika.

V Mariboru je družba poromala na grob bl. Antona Martina Slomška, kjer je sv. mašo daroval msgr. Franc Vončina in v nagovoru poudaril Slomškovo geslo: Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike. Aktualiziral je tudi skrb za nove duhovne poklice v tržaški škofiji in se hvaležno spomnil na tržaškega škofa Ravignanija, ki je tržaškemu Slovincem očetovsko naklonjen. V Mariboru so pevci z zanimanjem občudovali 440 let staro trto Modra kavčina (modra frankinja) na Lentu, ki je vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov kot najstarejša trta na svetu, dan pa zaključili z obiskom kleti mariborskega škofijskega gospodarstva Rast v Slovenski Bistrici.

Na Ptujju so pevci poromali in novo minoritsko cerkev sv. Petra in Pavla, kjer je msgr. Marij Gerdol daroval sv. mašo za pokojne pevce in pevke ZCPZ ter v spomin priključil tri pokojne duhovnike, soustanovitelje ZCPZ: Marjana Živca, Stanka Zorka in Lojzeta Škrļa. Med nagovorom se je s hvaležnostjo spomnil pokojnih pevcev, pevk, organistov in zborovodij, ki so s svojimi sposobnostmi, razvitimi talenti in darovanjem časom plemenitili bogoslužja in gradili živo Cerkev. Pevci so obiskali tudi Ptujski grad in dan sklenili z razpoloženo družabnostjo na gostoljubni kmetiji Črešnar v Oplotnici.

Na seminarju so imeli svoj program tudi najmlajši udeleženci v obliki zanimivih delavnic, ki jih je zavzeto vodila Alenka Hrovatin. Seminar so spremljali trije tržaški duhovniki, in sicer msgr. Franc Vončina, msgr. Marij Gerdol in g. Žarko Škrli, med udeleženkami pa so bile tudi 3 sestre: s. Karmen Koren, s. Angelina Šterbenc in s. Doroteja Požar. Pri liturgijah je s petjem pod vodstvom zborovodje Edija Raceta sodelovali Zdrženi cerkveni pevski zbor ZCPZ, na orgle pa jih je spremljala prof. Angela Tomanič.

Udeležence seminarja je obiskal Zorko Pelikan, sekretar Urada RS za Slovence po svetu.

Sredini dopoldnevi so že tradicionalno posvečeni predavanju in pogovoru s škofom msgr. dr. Jurijem Bizjakom. Uvodoma je predstavil sveže vtise s Svetovnega bibličnega kongresa, ki je potekal v Ljubljani. V predavanju pa je predstavil uporabo glasbila oinov rog in pomen 3 različnih tonov za judovski praznik novega leta. Srečanje z njim se je pričelo že na predvečer s sveto mašo, pri kateri je poleg omenjenih tržaških duhovnikov, somaševal tudi domači župnik g. Simon Potnik.

Seminar se je sklenil z zaključnim koncertom v cerkvi, na katerem so se najprej predstavili mladi orga-

nisti: Veronika Kos, Nada Tavčar, Teresa Gindon in Martina Feri ter prof. Gregor Klančič in prof. Angela Tomanič. Sledila je sveta maša, pri kateri je z novimi pesmimi prepeval Zdrženi zbor ZCPZ pod vodstvom prof. Gregorja Klančiča. Solistični vložek je podala Renata Klančič. Sveti maši je sledil še koncert s posvetnim programom v koncertni dvorani Term Zreče, na katerem je Zdrženi zbor ZCPZ nastopil pod vodstvom prof. Aleksandre Pertot, in sicer v moški in mešani zasedbi. Na koncertu je sodelovala tudi Martina Feri, ki je nastopila ob spremljavi Iztoke Cergola.

Udeleženci seminarja in vodstvo ZCPZ so bili s potekom in uspehom upravičeno zadovoljni.

Včeraj danes

Danes, NEDELJA,
12. avgusta 2007

KLARA

Sonce vzide ob 6.01 in zatone ob 20.23 - Dolžina dneva 14.16 - luna vzide ob 5.04 in zatone ob 20.17.

Jutri, PONEDELJEK,
13. avgusta 2007

LILIJANA

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 20,7 stopinje C, zračni tlak 1011 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 74-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 23,1 stopinje C.

OKLICI: Sensales Christian in Giannetti Alessandra, Chinellato Michele in Drozina Daniela, Cremonese Giorgio in Gedelu Fasika Wendim, Piccoli Guido in Lazzaro Simona, Logar Giorgio in Scrazzato Chiara, Donda Edoardo in Zecchin Susanna, Russo Davide in Terdoslavich Michela, Panareo Stefano in Cianci Maria Grazia, Saccuta Francesco in Cestari Anna, Fiorenza Antonio in Radin Angela, Trivillin Aldo in Hirst Fulvia, Lorenzi Mauro in Casseler Moira, Derin Davide in Vuk Mara, Zalla Mauro in Cagnin Elisa, Samec Fabio in Pettoello Francesca, Semen Stefano in Sardo Martina, Renco Massimiliano in Cutrera Barbara, Mangani Umberto in Treppo Marta, Dei Rossi Pierpaolo in Holder Vicki Ann, De Lucia Enzo in Petrani Gianna, Bozzetta Fulvio in Triadan Alessandra, Castangia Pasquale in Principe Lucia, Roman Nicola in Zadro Cristina, Naimi Alessandro in Babic Roberta, Barzelatto Aldo in Benvenuti Nicole.

Lekarne

Nedelja, 12. avgusta 2007

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Capo di piazza Mons. Santin 2, Ul. Commerciale 21, Trg Ospedale 8, Milje - Lungomare Venezia 3, Opčine - Proseška ulica 3.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Capo di piazza Mons. Santin 2 - 040-365840, Ul. Commerciale 21 - 040-421121, Milje - Lungomare Venezia 3 - 040-274998, Opčine - Proseška ulica - 040-422478 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Capo di piazza Mons. Santin 2, Ul. Commerciale 21, Trg Ospedale 8, Milje - Lungomare Venezia 3, Opčine - Proseška ulica 3 - 040-422478 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Ospedale 8 - 040-767391.
Od ponedeljka, 13. avgusta, do sobote, 18. avgusta 2007
Urniki lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Trg Venezia 2 - 040-308248, Naselje sv. Sergija - ul. Curiel 7/B - 040-281256, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040-9221284 - samo s predhodnim telefonskim pozivom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Trg Venezia 2, Naselje sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040-9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Ginnastica 6 - 040-772148.
www.farmacistitrieste.it
118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure) Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televisa.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.



Kino

ALCIONE - Dvorana bo v poletnem času zaprta.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«.

ARISTON - (poletna arena) 21.15 »Il velo dipinto«.

CINECITY - 15.00, 15.45, 16.30, 17.45, 18.30, 19.15, 20.30, 21.30, 22.00 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«; 15.20, 17.30, 20.00, 22.00 »Material girls«; 14.55, 18.30, 22.05 »I fantastici 4 e silver surfer«; 16.45, 20.20 »Vacancy«; 15.30, 18.30, 21.30 »Transformers«; 15.20, 17.40, 19.55, 22.00 »The protector - La legge del Muay Thai«.

EXCELSIOR - Dvorana bo zaprta v poletnem času.

EXCELSIOR AZZURRA - Dvorana bo v poletnem času zaprta.

FELLINI - 11.00, 15.45 »Flicka - Un cavallo per amico«; 11.00, 17.15, 18.45 »I fantastici 4 e silver surfer«; 20.15, 22.15 »Ocean's thirteen«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 11.00, 16.30 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«; 18.45, 20.30, 22.15 »Feed«.

GIOTTO MULTISALA 2 - (Ulica Giotto 8) 11.00, 16.30 »The Reef - Amici per la pinne«; 16.30, 17.50, 20.00, 22.15 »Le vite degli altri«.

KOPER - KOLOSEJ - 19.00 »Transformerji«; 21.40 »Krvavi hostel 2«; 14.30, 16.30, 18.30 »Divji valovi«; 20.30 »Umri pokončno 4«; 21.50 »Moškoženske zadeve«; 15.20, 17.10 »Simpsonovi«; 13.40, 16.20, 19.10 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »The Protector«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 21.15, 22.15 »Smokin'aces«; Dvorana 3: 16.15, 20.00, 22.15 »Transformers«; 18.30 »Maial zombi - Anche i morti lo fanno«; Dvorana 4: 16.30, 19.15, 22.15 »Il mio ragazzo è un bastardo«; 18.00, 20.45 »Havoc«.

SUPER - film prepovedan mladim pod 18. letom.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 20.00, 22.20 »Harry Potter e l'ordine della Fenice«; Dvorana 2: 17.45, 20.10, 22.10 »Fearless«; Dvorana 3: 17.50, 20.00, 22.10 »Vacancy«; Dvorana 4: 18.00, 20.15, 22.15 »The Protector«; Dvorana 5: 18.10, 20.15, 22.10 »Feed«.

Prireditve

SKD IGO GRUDEN vabi na praznik sv. Roka v Nabrežini, od 11. do 16. avgusta. V soboto, 11. avgusta, bo v društvenih prostorih ob 19. uri otvoritev dveh razstav: v veliki dvorani bo razstava modnih kreacij Modni Utrinki, v sobi Radovič pa bo zgodovinska razstava ob 150-letnici železnice v Nabrežini; v nedeljo, 12. avgusta bo ob 20. uri na sporedu Modna revija.

REPENTABOR vabi na PRAZNIK VELIKEGA ŠMARNJA. Letošnje praznovanje Velikega Šmarna se začne v ponedeljek, 13. avgusta, z odprtjem kioskov in kiparsko razstavo Evgena Guština po rodu iz Repna, ki pa živi v Breznici na Gorenjskem. Otvoritev razstave bo ob 21. uri. Na predvečer praznika, v torek, 14. avgusta, ob 21. uri bo koncert za orgle sopran in kontralt v okviru festivala »Med zvoki krajev«, nastopili bodo Roberto Loreggian orgle, Carola Fredi sopran in Elena Biscuola kontralt. Koncert je pod pokroviteljstvom Občine Repentabor. Sam praznik Marije Vnebovzete, v sredo, 15. avgusta, je posevčen izključno verskim pobožnostim. Preko dneva sta dva osrednja romarska shoda, zjutraj bo ob 10. uri bo slovesnost vodil tržaški škof Evgen Ravignani, popoldanski shod bo ob 17. uri ob somaševanju domačih duhovnikov. Sledile bodo petelitanje in ob 19. uri pritrkavanje. Ta dan bo prilika tudi za sprejem zakramenta sprave. V četrtek, 16. avgusta, bo praznovanje sveta Roka, svete maše ob 10. uri zjutraj in ob 19. uri, ob 20.30 bo koncert nabrežinske godbe na pihala. Vse štiri dni so odprti kioski z kraškimi dobrotami, prav tako tudi kiparska razstava.

V ČETRTEK, 16. AVGUSTA 2007 bo koncert orkestra CELLO&MUSIC v cerkvi Janeza Krstnika v Štivanu. Na sporedu dela Britna Respighija, Couperina in Mozarta. Dirigent Vasja Legiša. Začetek ob 20. uri.

SKD BARKOVLEJE V SODELOVANJU Z ZVEZO SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV IN JSKD in pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete vabi na koncert pod zvezdami Slovenske mladinskega pihalnega orkestra (vodi Marjan Grdadolnik) v sredo, 22. avgusta 2007 ob 20. uri v Ulici Bonafata 6, Barkovlje.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da se bo občutena vsemanjšinska proslava na bazoviški

gmajni odvijala v nedeljo, 9. septembra 2007 ob 15. uri. Združeni zbori pod taktirko Pie Cah bodo zapeli pesmi »Žrtvam, Bazovica, Smrt v Brdih« in »Vstajenje Primorske«. Notno gradivo je na razpolago na tržaškem sedežu ZSKD. Skupna vaja bo 7. septembra 2007 ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Čestitke

Dobrodošel mali GORAN! 9 mesecev si potrpežljivo poslušal naše vaje. Končno si pokukal na svet. Upamo, da nas boš še naprej spremljal me pa ne strpno čakamo da te bomo končno lahko pestovale, saj smo gotove da znaš že intonirano jokati. Z mamico Tamaro in očkom Mitjo se tvojega prihoda neskončno veselimo. Tvoj trio slavst Florencia, Manja in Poljanka.

V svetovno areno je strumno skočil mali GORAN. Da bi spretno krmaril svoj življenjski čoln, mu želimo kontovelski veslači.

Danes se bosta v Bazovici MILENA in ALEN vzela, med poroko pa bo mala JASMINA sveti krst prejela. Z luškno družinco se vsi veselimo in vsem trem polno sreče, zdravja ter ljubezni želimo! Valentina in Giancarlo ter Zaira in Jure.

Aja tutaja GORAN že nagaja, Tamara s flavto priteče, Mitja bobne sabo vleče, novorojenček pa jima reče: »Mama, tata glasbila vržite stran, saj prišel je pestovanja dan!« Srečno novi družini želijo Breda, Roberta, Martin in Gregor.

Salve, parvule GORAN! Cum Mitja et Tamara laetamur, parvulo Goran res secundas auguramur. Veteres socii gymnasii

Pevci moškega pevskega zbora Vesna iz Križa se veselijo s Tamaro, Mitjo in vso zlahto ob rojstvu GORANA in želijo vsej družini vse najboljše.

Jutri na hišni številki 1, v Sovodnjah ob Soči srečen dan, saj bo ljubljene IGORJA srečal Abraham ker se to le enkrat v življenju zgodi, mu vsi njegovi: Katja Štefan Dimitri in Max želijo veliko zdravja in skupnih srečnih dni.

Izleti

SPDT NA TRIGLAV Po daljšem času smo se planinci SPDT spet odločili da se odpravimo na Triglav. Tridnevni pohod od 20. do 22. avgusta se bo pričel na Rudnem polju na Pokljuki. Pohod je zahteven, priporočljiva sta čelada in samozavarovanje. Na razpolago bo društveni kombi. Število pohodnikov je omejeno. Vse potrebne informacije dobite na telefonu 040-220155 Livio in 338-4913458 Franc.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM organizira avtobusni izlet v Gardaland v soboto, 1. septembra 2007. Prijavite se lahko ob torkih in četrtek od 18. do 19. v telovadnici OŠ F. Bevk na Opčinah. Za informacije tel. št. 349-7597763 Nastja.

3. SEPTEMBRA 2007 bo na Barbani skupno romanje slovenskih vernikov iz Goriškega in Tržaškega. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil naš g. škof Evgen Ravignani. Šolske sestre de Notre Dame vabijo, da se tega romanja udeleži čim več ljudi. Avtobus bo zjutraj peljal na Barbano. Po sv. maši bo kosilo v Biljah. Po kosilu bo obisk Marijinega celja nad Kanalom. Tam bodo slovesne večernice in blagoslov. Cena romanja je 35,00 evrov. Za informacije poklicati na št. 040-220693.

KRUT prireja 14-dnevno bivanje na otoku Ischia od 7. do 20. oktobra 2007. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8/B tel. 040-360072.

Šolske vesti

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO NA OPČINAH sporoča, da bodo uradi zaprti od 16. do 18. avgusta 2007.

DRŽAVNA SREDNJA ŠOLA IVAN CANKAR v Trstu sporoča, da bo julija in avgusta ob sobotah šola zaprta (tudi v torek 14. avgusta).

DTTZ ŽIGE ZOISA obvešča, da bo med poletno prekinitivjo didaktičnih dejavnosti šola zaprta ob sobotah do vključno 25. avgusta ter 13. in 14. avgusta 2007. Med tednom bo tajništvo odprto od 9. do 14. ure.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO PRI SV. JAKOBU sporoča, da bodo v tednu od 13. do 17. avgusta 2007 uradi zaprti.

RAVNATELJSTVO DPZIO JOŽEF ŠTEFAN obvešča, da bo 13., 14. in vse sobo-

TPK SIRENA
prireja
tradicionalno KARAMALADO
OD 17. DO 19. AVGUSTA

V petek, 17. avgusta
PLES Z ALTER EGO

V soboto, 18. avgusta
PLES Z OLD STARS

V nedeljo, 19. avgusta
PLES S HAPPY DAY
ODPRTJE KIOSKOV OB 19.00

PLES SE ZAČNE OB 20.30

Dobrodošel

Jakob

Viktor končno brata ima, Martina in Andrea pa fantka dva. Malemu Jakobu želimo veliko sreče v življenju, ostalim pa srečne... noči.

Nona Miriam, nono Aldo, teta Lorenza, stric Stefano, Matija in Nikolaj

Mala Jasmina naznanja lepo novico, da se njena starša

Milena in Alen

danes poročita.

Čestitajo

vsii domači

Goran!

Nej bu tromba, flauta, buebni al' kitara, važno d' sa srječni Mitja in Tamara.

Marjan, Igor, Peter, Marjan

Goran,

bodi vesel in nasmejan, zdrav in energičen Križan. Svojima Tamari in Mitji ter bodočemu odborniku čestitamo vsi pri SKD Vesna

V družini smo zelo veseli, ker bomo spet uspavanke peli. Zvezdni utrinki so prinesli dete, pestvali ga bodo strici in tete. Nonota in noni glasno slavijo, bratrance pa z njim nagajati si želijo!

Goranu

Tamari in Mitji

želita veliko zdravja in sreče družini Tretjak in Košuta

te avgusta 2007 zavod zaprt. Tajništvo bo med poletjem delovalo od 8.30 do 12.30. Redni pouk za šolsko leto 2007/2008 se bo začel v ponedeljek, 10. septembra 2007.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNEGA ZNANSTVENEGA LICEJA FRANCE PREŠEREN sporoča, da bo šola med poletno prekinitivjo didaktičnih dejavnosti do 1. septembra 2007 ob sobotah zaprta; šola bo zaprta tudi v ponedeljek, 13. avgusta 2007 in v torek, 14. avgusta 2007. Tajništvo bo delovalo od ponedeljka do petka, od 9.30 do 12.30.

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA A.M. SLOMŠKA sporoča, da bo šola zaprta od 13. do 18. avgusta ter vse sobote do 1. septembra.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih sol na Tržaškem potekalo v torek, 28. avgusta, in sicer ob 9. uri za osnovno šolo in vrtnice na didaktičnem ravnateljstvu pri Sv. Ivanu ter ob 10. uri na DTTZ Žiga Zoisa za nižjo in višjo srednjo šolo. Razpoložljiva mesta bodo objavljena 24 ur prej na obeh omenjenih šolah ter na Deželnem šolskem uradu v Trstu.

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA A. M. SLOMŠKA sporoča, da bo šola ob sobotah zaprta do 1. septembra 2007.

Praznik sv. Roka v Nabrežini

DANES, 12. AVGUSTA

OD 17.01 DO 24.00 TRG SV. ROKA

Odprije kioskov in otroškega kotička

OB 20.00 - PROSTORI SKD IGO GRUDEN

Revija "Modni utrinki" z avtorsko glasbo

OB 21.00 - TRG SV. ROKA

Koncert ansambla Souvenir

JUTRI, 13. AVGUSTA

OD 17.01 DO 24.00 TRG SV. ROKA

Odprije kioskov in otroškega kotička

OB 21.00 - TRG SV. ROKA

Koncert ansambla Alter ego

V četrtek se je

Jakob

rodil in vso pisarno razveselil. Zdej Viktor bratca ima, Martina in Andrea presrečna sta. Vso srečo jim vsi mi želimo in na ves glas zakričimo: vse najboljše iz srca!

Susi, Tanja in Robi

Svojemu dolgoletnemu bobnarju Mitji in mamici Tamari čestitamo za novorojenčka

Gorana

Novi družini želimo polno veselih glasbenih trenutkov.

Kraški ovčarji

Mitjo in Tamaro je štoklja obiskala in

Gorana

pripeljala.

Srečni družinici čestitamo, novorojenčku želimo veliko sončnih dni

Cristina, Erika, Ksenija, Lara, Nataša in Sara

V sladki objem mame Tamare in tatu Mitje je prišel

Goran

Želimo mu vse najlepše, nonotu Vojmirju in družini pa čestitamo vsi pri Mladini

Loterija 11. avgusta 2007

Bari	30	74	69	31	38
Cagliari	34	90	77	83	14
Firence	41	68	85	7	73
Genova	40	19	25	36	28
Milan	37	79	75	49	48
Neapelj	62	45	51	29	71
Palermo	68	43	82	80	78
Rim	65	15	57	75	49
Turin	76	55	74	75	58
Benetke	40	64	14	81	52
Nazionale	64	71	29	59	8

Super Enalotto št. 96

30	37	41	62	65	68	jolly 40
Nagradni sklad						3.459.845,51 €
Brez dobitnika s 6 točkami Jackpot						27.976.882,00 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						0,00 €
10 dobitnikov s 5 točkami						69.196,91 €
1.414 dobitnikov s 4 točkami						489,36 €
51.611 dobitnikov s 3 točkami						13,40 €

Superstar 64

Brez dobitnika s 6 točkami	– €
Brez dobitnika s 5+1 točkami	– €
Brez dobitnika s 5 točkami	– €
5 dobitnikov s 4 točkami	48.936,00 €
177 dobitnikov s 3 točkami	1.340,00 €
2.510 dobitnikov z 2 točkama	100,00 €
16.934 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
40.511 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

Julia viaggi Urnik: pon-pet 9.00-13.30 16.00-19.00; sob 9.00-12.30
Ul. S. Lazzaro, 6 - TRST - tel. 040 367886 fax. 040 367924 - info@juliaviaggi.it

OTVORITVENO KRIŽARJENJE IZ TRSTA S PREKRASNO MSC OPERA ZADNJA PROSTA MESTA!

Odhodi: od 17.9. do 24.9. in od 24.9. do 1.10.
Vmesni pristaniki: Ancona, Ghytion, Pirej, Krf in Split

Posebne tarife Julia viaggi od 675 € na osebo (3. kat.) + pristaniška taksa za vkrcanje/izkrcanje

TOUR BUENOS AIRES IN PATAGONIJA od 25. 10. do 6. 11. z vodičem! ŠTEVILO MEST OMEJENO! PROGRAM V AGENCIJI



REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

Autonoma deželna Furlanija Juljska krajina

GLAVNA DIREKCIJA ZA ORGANIZACIJO, OSEBJE IN INFORMATIVNE SISTEME

OBJAVA JAVNIH OBVESTIL ZA DODELITEV ZADOLŽITEV V OBLIKI SODELOVANJA IN JAVNIH RAZPISOV ZA ZAPOSILITEV ZA NEDOLOČEN ČAS

Obveščamo, da sta v deželnem Uradnem vestniku št. 32 z dne 8. avgusta 2007 bila objavljena 2 javna razpisa za dodelitev v obliki sodelovanja spodaj navedenih mest za določen čas:

- 1 mesto za potrebe Glavne direkcije za kmetijske, naravne, gozdne vire in gorske predele - Služba za gorske predele;
- 1 mesto za potrebe Glavne direkcije za proizvodne dejavnosti.

Obveščamo še, da je v Redni prilogi št. 20 z dne 10. avgusta 2007 deželnega Uradnega vestnika št. 32 z dne 8. avgusta 2007, bilo objavljenih 6 razpisov za zaposlitev za nedoločen čas v spodaj navedenih kategorijah in profesionalnih profilih:

- 1 mesto v kategoriji D - tehnični izvedenec, inženirska smer, na civilnem področju in področju okolja;
- 1 mesto v kategoriji D - tehnični izvedenec, inženirska smer, gradbeno področje;
- 1 mesto v kategoriji D - tehnični izvedenec, inženirska smer, električno-elektronsko področje;
- 1 mesto v kategoriji C - tehnični asistent, mehansko-elektrotehnična smer;
- 20 mest v kategoriji FA Področje gozdarstva;
- 5 mest v vodilni kategoriji - administrativni vodja.

Razpisna dokumentacija je na voljo na spletni strani Dežele http://www.regione.fvg.it ali pri Uradnih za stike z javnostjo na Deželni upravi.

GLAVNI DIREKTOR
(dr. Roberto Conte)



Interreg IIIA Italia-Slovenija 2005-2008

ORCHESTRA FILARMONICA CITTA' DI MONFALCONE
IN
DRUŠTVO CELLO & MUSIC

KONCERT
ORKESTRA FESTIVALA CELLO&MUSIC
DIRIGENT IN VIOLONČELO: VASJA LEGIŠA

Na sporedu dela: Benjamin Britten, Ottorino Respighi, Couperin, W.A. Mozart

V ČETRTEK, 16. avgusta 2007, ob 20h
V ŠTIVANU (OBČINA DEVIN NABREŽINA)
CERKEV SV. JANEZA KRSTNIKA

Obvestila

LOKOVEC NA BANJSKI PLANOTI V galeriji pri Winklerju je odprta razstava Dekleta pripravljajo balo. Ogledate si jo lahko vsak dan, razen srede.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA obvešča, da bo njen tržaški urad zaprt od 13. do 17. avgusta 2007.

KMEČKA ZVEZA obvešča svoje člane, da bodo vse podružnice KZ zaprte za dopust od 27. julija do 31. avgusta 2007. Uradi sedeža pa bodo zaprti za dopust od 13. do 17. avgusta.

VERSKA SKUPNOST NA JEZERU vabi na praznovanje vaškega zavetnika sv. Lovrenca, ki bo danes, 12. avgusta ob 18. uri. Slovesnostno maševanje bo vodil g. Anton Žužek, župnik na Katinari. Sledila bo družabnost. Vabljeni!

KMEČKA ZVEZA IN PATRONAT INAC obveščata svoje člane, da bodo uradi zaprti od 13. do 17. avgusta.

KRUT obvešča, da je pisarna odprta s poletnim urnikom od 9. do 13. ure in da so uradi zaprti od 13. do 18. avgusta 2007.

SLORI Slovenski raziskovalni inštitut obvešča, da je urad zaprt od 13. do 18. avgusta 2007.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ obvešča, da bodo uradi v Trstu, Gorici in Čedadu zaprti od 13. do vključno 17. avgusta.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bodo tržaški uradi do 14. septembra poslovali po poletnem urniku, od 9. do 13. ure in da bodo v tednu od 13. do 17. avgusta zaprti.

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV obvešča, da je urad zaprt od 13. do 18. avgusta 2007.

TRŽAŠKA KNJIGARNA obvešča obiskovalce, da bo v torek, 14. avgusta zaprta.

BOLJUNSKA ŽUPNIJA vabi Marijine častilce, na romarsko sv. mašo, ki bo v župnijski cerkvi v Boljuncu na praznik Marijinega vnebovzvetja, v sredo, 15. avgusta, ob 10.30. Sv. maša bo v nadomestilo tradicionalne maše, ki je bila vsako leto na ta praznik, v Marijini cerkvi na Pečah v Dolini Glinščice. Trenutno potekajo v dolini Glinščice dela za obnovitev poti in drugi posegi, zato je dostop v to dolino začasno zaprt.

GLASBENA MATICA - Trst, Ul. Montorsino 2, obvešča, da bo tajništvo zaprto zaradi dopusta do vključno petka, 17. avgusta 2007.

GORIŠKA KMEČKA ZVEZA obvešča svoje člane, da bo urad zaprt za dopust od 17. avgusta.

RTV SLOVENIJA IZOBRAŽEVALNI PROGRAM, KD KRAŠKI DOM IN ZADRUGA NAŠ KRAS vabijo v petek, 17. avgusta, ob 20.30 v Pokrajinski muzej v Repen na premierno predvajanje dokumentarnega filma Jadrana Sterleta »KRAŠKA HIŠA NA ROBU ČASA«.

TPK SIRENA prireja tradicionalno Karamalado od 17. do 19. avgusta 2007. V petek, 17. avgusta bo ples z ansamblom Alter ego. V soboto, 18. avgusta bo ples z ansamblom Old stars. V nedeljo, 19. avgusta bo ples z ansamblom Happy day. Odprtje kjoskov ob 19. uri, ples začne ob 20.30.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA obvešča, da bo do 31. avgusta odprta s poletnim urnikom, in sicer od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.

ZŠDI obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici zaprta od 13. do 17. t.m. Urada bosta ponovno obratovala s poletnim urnikom od ponedeljka 20. avgusta.

PLANINSKA ŠOLA SPDT Mladinski

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovala naslednje črpalke:

AGIP Furlanska cesta 5, Istrska ul. 155

SHELL Ul. Locchi 3, Trg Duca degli Abruzzi 4

ESSO Ul. Flavia 120/1, Sesljan center
Ul. Carnaro - državna cesta 202 - km 3+0,67

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24

AGIP Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE

NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

AGIP Istrska ulica 155, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Naselje sv. Sergija - Ul. Forti 2

ESSO Trg Foraggi 7, Zgonik - državna cesta 202, Ul. Carnaro - državna cesta 202 km 3+0,67

SHELL Ul. Locchi 3

V sodelovanju s FIGISC Trst

odsek SPDT prireja od 27. avgusta do 1. septembra 2007 Planinsko šolo na Planini pri jezeru nad Bohinjem, ki je namenjena osnovnošolski mladini. Na razpolago je še nekaj mest. Zainteresirani naj se čimprej javijo na tel.: 338-4913458 (Franc). V četrtek, 23. avgusta ob 19. uri v prostorih SZ Bor, na Stadionu 1. maja, bo potekal zadnji sestanek pred odhodom. Vabljeni!

KRUT vabi na skupinsko bivanje v Toplicah Dobrna od 26. 8. do 4. 9. 2007. Podrobnejše informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8, Trst, tel. 040-360072.

KRUT vabi na skupinsko bivanje v Šmarjeških toplicah od 26. 8. do 4. 9. 2007. Podrobnejše informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Ul. Cicerone 8, Trst, tel. 040-360072.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM prireja pod pokroviteljstvom ZŠDI-ja poletni KAMP CHEERLEADINGA za otroke od 5. do 12. leta starosti od 27. do 31. avgusta in od 3. do 7. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Vabljeni stari in novi člani. Prijave v uradih ZŠDI-ja na tel. št. 040-635627. Info na tel. št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM sporoča, da se bodo dvotedenske poletne priprave za Strele (12-16 let) in Skrate (od 16 leta dalje) začele 3. septembra v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Urniki treningov: Strele - od pon. do pet. od 17.00 do 19.00; Skrate - od pon. do pet. od 19.00 do 21.00. Dobrodošli so tudi novi člani. Informacije na tel. št. 346-0441133 Petra ali 349-7597763 Nastja.

OBČINSKA KNJIŽNICA v Saležu bo zaprta zaradi dopusta in preurejena od 8. do 27. avgusta (vključno).

SOMPĐ VESELA POMLAD vabi na poletni pevski teden za osnovnošolske otroke »Poj z menoj«, ki bo od 27. do 31. avgusta 2007, v prostorih Marijanišča na Opčinah. Vsak dan od 8.30 do 17. ure bodo zborovodkinja Mira Fabjan in animatorji vodili pevske vaje, plesne, športne in kulturne dejavnosti. Prijave in informacije na št. 040-213582 (Manica), 040-213104 (Silvia) in 040-213249 (Nataša).

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča občanom, da je pri okencu urada za stike z javnostjo v Grudnovi hiši (Nabrežina 158, urnik: od ponedeljka do petka 9-13, v sredo in četrtek tudi 14-17) na razpolago kartica za znižano parkirno za parkirišče v Sosljanskem zalivu, ki velja do 30. septembra 2009. Vsak občan lahko dobi 1 kartico (vsako družinsko jedro pa toliko kartic, kolikor je družinski članov z vozniškim dovoljenjem); za izdajo kartice je treba izpolniti prošnjo, ki je na razpolago na glavni spletni strani Občine www.comune.duino-aurisina.ts.it oziroma pri Uradu za stike z javnostjo. Za podrobnejše informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800-002291.

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča občanom, ki še niso dopolnili 26. leta starosti, da je pri okencu urada za stike z javnostjo v Grudnovi hiši (Nabrežina 158, urnik: od ponedeljka do petka 9-13, v sredo in četrtek tudi 14-17) na razpolago Mladinska kartica/Carta giovani. Kartica, ki velja v 39 evropskih državah, omogoča popuste na vseh prodajnih mestih, ki so pristopila k pobudi. Mladim pod 26. letom starosti nudimo kartico brezplačno; kdor želi zaprositi za kartico, naj se osebno oglasi pri Okencu Ura-da za stike z javnostjo in s seboj prinese osebni dokument in fotografijo. Za podrobnejše informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800-002291.

POKRAJINSKI URAD VZPI-ANPI v Ul. Crispi 3 bo v mesecu avgustu zaprt zaradi dopusta. Urad bo začel ponovno delovati v ponedeljek, 3. septembra. Telefonska tajnica in fax bosta redno delovala.

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV obvešča, da tajništvo deluje s poletnim urnikom 9.00 - 13.00.

ANED - ZDRUŽENJE BIVŠIH DEPORTIRANCEV V NACISTIČNIH TABORIŠČIH obvešča, da bo urad zaradi poletnega dopusta zaprt do vključno 31. avgusta.

KRUT obvešča, da bo urad v Gorici zaprt do 31. avgusta 2007. Za vse informacije je na razpolago urad v Trstu.

OBČINSKA KNJIŽNICA V BOLJUNCU sporoča, da bo do 31. avgusta zaprta za poletni dopust.

AŠD SOKOL organizira pod pokroviteljstvom ZŠDI »IV POLETNI KAMP« za dečke in deklice za letnike 1995 in mlajše v osnovni motoriki, mini basketu, mini volleyu. Kamp bo od ponedeljka 3. septembra do petka 7. septembra na odprtem igrišču SOKOLA in v občinski telovadnici. Zbirališče v telovadnici od 7.30 do 9 ure - odhod od 16.00 do 16.30. Vpis neposredno pred začetkom kampa.

SKD LONJER KATINARA IN PIHALNI ORKESTER RICMANJE vabita osnovnošolce na ustvarjalno-glasbeni teden v SKC v Lonjerju, od ponedeljka 3. septembra do petka 7. septembra, od 8.30 do 12.30. Prijave na tel. št. 333-5062494 do 26. avgusta.

SKD IGO GRUDEN obvešča, da bo razstava Majde Massera »Pogledi na kraške vasi« na ogled v Kavarni Gruden, do 21. septembra, z urnikom 8.00-13.30 ter 16.00-01.00.

Osmice

DOLJAK MARČELO IN ERVIN sta odprla osmico v Samatorci. Toplo vabljeni!

KMEČKI TURIZEM s suho hrano je odprt v Bazovici.

NA KONTOVELU KAMENCE so odprli osmico Danilo, Darjo in Andrej.

OSMICO je odprl v Zgoniku Miro Zigon.

OSMICO so odprli pri Jurčevih v Cerovljah.

OSMICO so odprli pri Terčonovih v Mahinjah, št. 42. Toplo vabljeni. Tel. št. 040-299450.

OSMICO sta odprli Mavrica in Sidonja v Medji vasi št. 10. Tel. št. 040-208987.

OSMICO ima odprto Stubelj v Šempolaju.

V KRIŽU PRI BELJANOVIH so odprli osmico.

V PRILIKI PRAZNIKA SV. ROKA v Nabrežini je odprta osmica Pertot - Špjlni do 16. avgusta. Toplo vabljeni!

Mali oglasi

SEDEMDESETLETNI SAMSKI TRŽAŠKI UPOKOJENEC išče gospo primernih let iz Trsta ali okolice za skupno prebivanje in preživljanje prostega časa ter druženje. Pišite v italijanščini na Primorski dnevnik, ul. Montecchi, 6 - 34137 Trst, pod šifro "Osamljeni".

RESTAVRACIJA NA KRASU išče natakario za stalno službo. Za info klicati na tel. št. 339-6266459 ali 339-8243934.

AGRITURIZEM GRGIČ Padriče 193, je odprt v petkih, sobotah in nedeljah, od 10. do 23. ure. Nudi domač prigrizek in tople jedi. Tel. 040-226445. Toplo vabljeni! Odprto tudi 15. avgusta.

IŠČEM knjige za 3. razred Družboslovnega liceja - Gorica. Tel. na št.: 335-7228292.

IŠČEM knjige za prvi razred srednje šole na Proseku in sicer slovenščine, italijanščine, zgodovine, likovne vzgoje in naravoslovnih ved. Tel. 040-225214.

IŠČEMO 2 OSEBI za nego in skrb starejše gospe. Nudimo hrano in bivanje, doplačilo po dogovoru. klicati na št. 348-8050998 ali 348-1334085.

KMEČKI TURIZEM na Krasu išče eno izkušeno kuhinjsko pomočnico in natakario za delo ob koncu tedna. Tel. 040-229253 ali 348-3721844.

KRAŠKA OHCET kdor rabi slamnati klobuk za partnersko nošo naj pokliče do 14. avgusta na tel. št. 340-9763900.

LEKCIJE fizike in matematike nudim za univerzitetni in višješolski nivo. Tel. 329-156 3648.

NOVO PRENOSNO PEČ na kerozin HI-Star Model WKH 2200 prodam po nizki ceni. Info Ivana 040-291477.

NUDIM LEKCIJE slovenščine, italijanščine in angleščine za otroke iz osnovne in srednje šole. Klicati na tel. št. 040-415823 ali 346-0905266.

NUDIM lekcije matematike in fizike za učence srednjih in višjih šol. Tel. št. 349-7389150.

PRODAJAM leseno posodo za kuhanje vina, ki drži približno 500 litrov. Klicati na tel. št. 040-232209.

PRODAJAM motorno kolo CC 50

NAROČNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

040-7786331
vsak dan od 12. do 16. ure ali
0481-533382
v dopoldanskih urah.

MKB »ovetto«, letnik 2004. Cena po dogovoru. Klicati v večernih urah: gsm. 347 4264566 (Willy).

PRODAM fino vezano naramno ruto za nošo. Poklicati na tel. št. 040-421821 v zgodnjih jutranjih urah ali pa v popoldanskih urah.

PRODAM knjige za prve tri razrede klasičnega liceja F. Prešerna. Tel. na št. 349-6236171.

PRODAM knjige za vse razrede klasične smeri liceja F. Prešerna. Tel. št. 340-9301768.

PRODAM knjige za vse razrede klasičnega liceja France Prešeren. Tel. 338-4791301

PRODAM licenco za gostilno - bar in prodajo tobaknih izdelkov (lotto, sisal, prundo lis). Klicati v jutranjih urah 339-4106075.

PRODAM staro kraško intarzirano skrinjo. Tel. št. 328-8007125.

PRODAM KNJIGE za vse razrede znanstvenega oz. klasičnega liceja. Klicati na 347-3052843.

SO DOMAČE NALOGE vašega otroka čez poletje ostale nedotaknjene? 20-letna študentka z izkušnjami nudi pomoč pri učenju in pisanju domačih nalog. Tel. 333-8337691.

† Po kratki, a neusmiljeni bolezni, si nas za vedno zapustila

Elena Terzoni Grgič



Žalostno vest sporočamo

tvoj Dušan, Maja, Vanja in sestra Vanda z družino.

Od nje se bomo poslovili v torek, 14. avgusta ob 13.00 iz mrtnišnice v ulici Costalunga v šempolajsko cerkev. Posebna zahvala tržaškemu onkološkemu oddelku, videmskemu in tržaškemu nevrokirurškemu oddelku ter videmskemu in nabrežinskemu pnevmološkemu oddelku. Iskrena hvala zdravniku Guštinu.

Prečnik, 12. avgusta 2007

Ob boleči izgubi drage Elene izrekajo Dušanu, Maji, Vanji in vsem svojcem občuteno sožalje

teta Vilma, stric Sergio, Franka in Norma z družinama

Ob prerani izgubi drage Elene izrekajo občuteno sožalje svojcem

SKD Vigred

Ob boleči in prerani izgubi drage Elene globoko sočustvujemo s sestro Vando, z možem Dušanom, hčerka-ma Vanjo in Majo ter ostalimi sorodniki.

Sovaščani iz Prečnika

10.8.2000

10.8.2007

Vladimir Krmec

Ob obletnici smrti se ga spominjajo

žena Lea in ostali sorodniki

Dolina, 12. avgusta 2007

KRAŠKO POGREBNO PODJETJE LIPA

Lipa San Giusto

ONORANZE FUNEBRI

ob trenutku žalosti...
...diskretnost, tradicija,
vljudnost in kakovost

BREZPLAČNA ZELENA ŠTEVILKA
800 833 233

na Opčinah
50m od tramvajske postaje

Za Trst - Pogrebno podjetje San Giusto
ul. Pietà 5/b - tel. 040.369696 - fax 040.3487704

Trst - ul. Torregianca 37/a
tel. 040.660755 - fax 040.3479959

Opčine - Narodna ulica 32
tel. 040.211399 - fax 040.2155392



LIKOVNA UMETNOST - Ob stoletnici umetnikovega rojstva

Jože Cesar, ustvarjalec mojstrovin vehementnih potez in žarečih barv

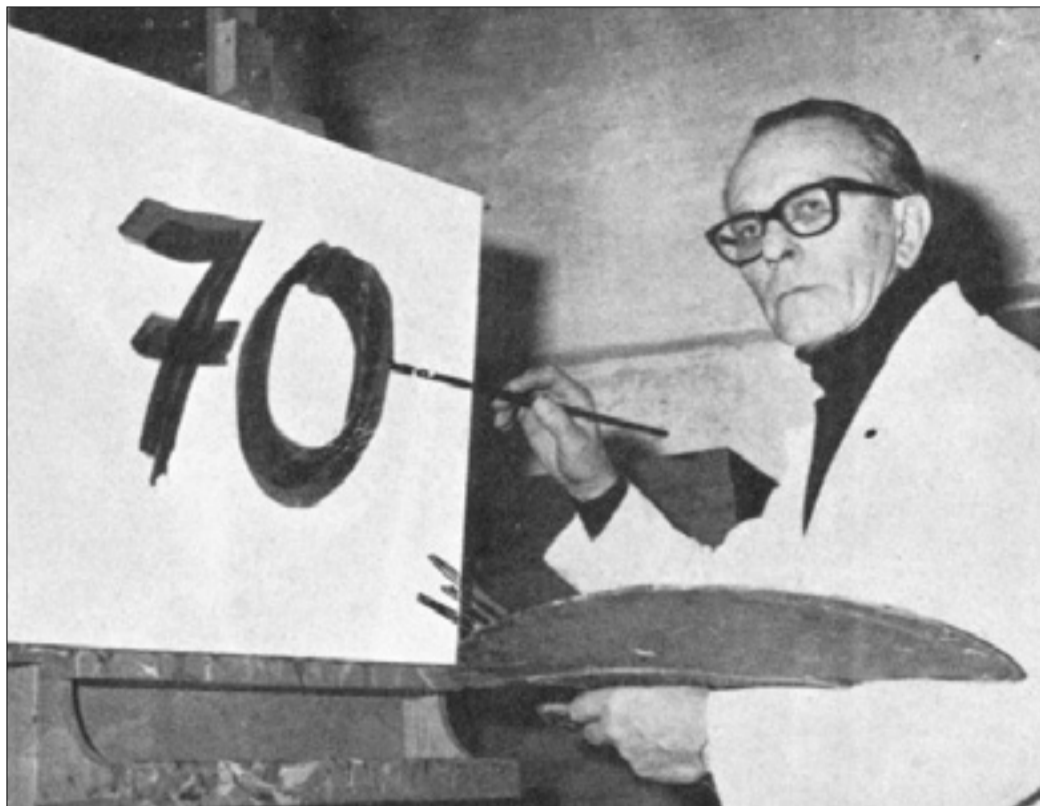
Znan je po krajinah in portretih - Bil je tudi cenjen scenograf slovenskega gledališčav Trstu - Ljubil je naravo, še posebej gore

Ko potekajo okrogle obletnice, se Slovenci radi spominjamo umetnikov; to je še toliko bolj pomembno za tržaško stvarnost, ki ne premore takih muzejskih zbirk, ki bi se organsko ukvarjale s krajevnim likovnim bogastvom in ga primerno ovrednotile. Kulturna zavest posameznikov in dejavnost določenih društev žal ne dohajata tako razvejane in specifične likovne stvarnosti. Generacija umetnikov, ki so znali kljubovati težkim časom vojne, so obenem sprejeli izziv časa in ubrali pot osebne likovne izpovedi v duhu novih smernic, ki jih je avantgarda nakazovala. Šele z razdaljo časa postaja pomen njihovega doprinosa toliko bolj očiten in

koval je najprej Ciril-Metodovo šolo v Trstu, nato tečaje risanja figure pri tržaškem mestnem muzeju Revoltella. Cesar se je od vsega začetka navdihoval po oprijemljivosti realnega sveta ter se v duhu pristopa slovenskih impresionistov globoko vživljal v atmosfero krajev iz svoje neposredne okolice: Istre in Krasa. Ljubil je naravo, še zlasti gorski svet, bil je med drugim začetnik vrhunske šole plezanja v Klinčici (Glinščici). Osnovna naturalistična osnova je zadobila kaj kmalu osebnejše oblikovne poteze z vse bolj lomljenimi linijami in drznimi barvnimi skladi. Njegova pristnost v upodabljanju in izbira izrazito pestrih barv z odločnim fauvistič-



Na slikah: desno slikar ob svoji 70-letnici, spodaj njegovo delo Zaliv, levo pa Drogovi



sko dokumentacijo.

Že pred vojno je Cesar razstavljal tako na področju bivše Jugoslavije kot tudi na sindikalnih razstavah v Trstu in drugod po Italiji, v Benetkah, Veroni, na trienalu v Milanu. Sodeloval je tudi na skupinski razstavi sedmih slovenskih slikarjev iz Trsta leta 1954 v Moderni galeriji v Ljubljani v časih, ko je režim podpiral socializem in so slikarji v takratnji Jugoslaviji pogrešali večjo izrazno avtonomijo.

Jože Cesar je slikal tako krajine, tihožitja kot žanrske prizore, vendar je prav portretistika tista, zaradi katere se je razlikoval od ostalih svojih sodobnikov in mu je posebej ležala. To je tudi zahtevna vrsta, posebno če gre za upodobitev, ki zdaleč presega zgolj fizično podobnost portretiranca in se zna vživeti v globlje značanje poteze in posameznika s psihološko oznako. Slovenska likovna umetnost se lahko ponaša z nekaterimi izjemnimi portretisti, začenši z Goričanom Jožefom Tomincem, vse do ekspresionističnih upodobitev Vena Pilona in Jožeta Cesarja.

Nepozabna je bila samostojna razstava sedemdesetih portretov v tržaškem Kulturnem domu, kjer ti je izraz posameznika v hipu posređoval zelo močen čustveni naboj: milina, strah, bojevitost, zasnanost... kot bi se umetniku skozi pogled razstrl notranji svet človeka, takega



kot je. Jože Cesar ni vsakogar portretiral, za svoj ustvarjalni navdih je želel začuti osebo, ne glede na to ali je bil to umetnik ali navaden delavec, vselej je iskal avtentičnost, pristnost, iskrenost, srčno kulturo. Če je osebo likovno interpretiral po modelu, se z njo med tem pogovarjal in prepuščal svojem navdihu, da zaživi na platnu v barvi in obliki, je ozadje pomenilo bolj svobodno interpretacijo prikazanega subjekta. Likovni prostor pro-

tagonistov Cesarjevih portretov predstavlja njihov svet in njihov temperament ter jih bistveno označuje.

Cesarjeve slike znajo spojiti bolečino sodobnega človeka, ki jo je tudi sam globoko občutil na lastni koži, a ulivajo hkrati upanje, s pozitivno naravnostjo žarečih barv se predajajo svetlobi življenja z enkratno energijo vehementnih potez.

Jasna Merku

vreden pozornosti. Med temi je bil tudi Jože Cesar, temperamentni slikar, tankočuten a hkrati drzen pričevalec pomembnih preobratov na področju likovnega ustvarjanja.

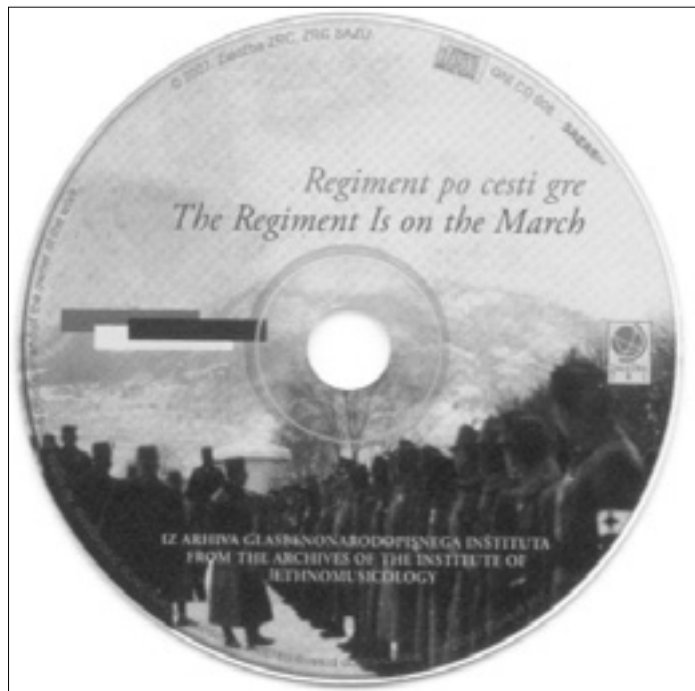
22. aprila letos je potekala stoletnica umetnikovega rojstva v tržaški delavski četrti Sv. Jakoba. Nelahke okoliščine in trdo delo za preživetje so že z vsega začetka izostrili posluš do družbene problematike, po drugi strani pa tudi utrdili voljo po tem, da bi se kulturno povzdignil. Ljubezen do narave se je vseskozi prepletala z željo podoživljanja njenih lepote preko slikarske izpovedi, kateri se je - kot večina mojstrov njegove generacije - približal kot samouk, zaradi pomanjkanja sredstev. Černigojevi napotki in izzivi so predstavljali važno izhodišče v smeri izoblikovanja lastnega izraznega stila. Obis-

nim pridihom je doživljala čedalje bolj občuten smisel za oblikovno sintezo in potrebo po lomljenju linij v duhu kubizma.

Posluževal se je klasičnih slikarskih sredstev, najbolj poznana so njegova olja, veliko je slikal s tempero in akvarelom, gvašem, s sredstvi, ki imajo naravne pigmente, pri katerih prihaja prav barva še posebej do izraza. Soustanovitelj in prvi scenograf Slovenskega gledališča v Trstu je izstopal po doslednosti in konstruktivnosti pri disciplini dela, saj je takrat delo scenografa predpostavljalo poleg načrtovanja tudi iskanje rekvizitov in konkretno ureditve kulis. Cenjeni scenograf je ustvarjal v gledališču vse do upokojitve in prejel pomembno priznanje, prvo nagrado za najboljšo sceno v Novem Sadu. Gledališki muzej v Ljubljani hrani v svoji stalni zbirki umetnikove makete in fotograf-

LJUBLJANA - Slovenska ljudska zapuščina

Regiment po cesti gre: šestindvajset slovenskih vojaških ljudskih pesmi na zgoščenki



Spremno besedilo je tudi v angleščini

V slovenskem ljudskem pesemskem izročilu prevladujejo neveseli, resni, s skrbjo, razočaranjem in (neizpolnjenim) hrepenenjem prežeti toni. Največkrat so odmev stisk in krivic, ki so jih prenašali pripadniki naroda, stoletja podrejenega tujim fevdalnim in drugim gospodarjem. V obrambo predvsem njihovih interesov so Slovenci skozi vso zgodovino krvaveli na bojiščih po vsej Evropi in tudi na drugih celinah. Nekateri so znali svojo bolečino tudi izpovedati, zlasti v preprostih, okornih, a globoko pretresljivih verzih. Te pesmi so, včasih z dodajanjem lastnih izkušenj in občutij, sprejeli za svoje tudi poznejši rodovi fantov in mož - pa tudi deklet in žena, ki so ostale doma - s podobno življenjsko usodo.

Tako se je sčasoma izoblikoval tisti del slovenske ljudske pesemske ustvarjalnosti, ki je vsebinsko neposredno povezana z vojnami, s pripravami nanje, s služenjem vojaškega roka in s posledicami tega dogajanja. Z njimi so se strokovno ukvarjali že številni raziskovalci naše nesnovne kulturne dediščine, obravnava jih tudi vrsta razprav v knjigah, še nikoli pa niso bile širši javnosti približane v zvočni obliki, tako kot so zdaj na zgoščenki Regiment po cesti gre.

Avtorica tudi v angleščino prevedenega spremnega besedila v brošuri, priloženi zgoščenki, Sporočilnost slovenskih ljudskih vojaških pesmi, je dr. Marija Klob-

čar, ki je izbrala še slikovno gradivo in sodelovala pri izboru zvočnega gradiva iz arhiva Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU; poleg nje so izbor pesmi izoblikovali dr. Marjetka Golež Kaučič, mag. Drago Kunej, Marjeta Pisk, Mirko Ramovš in dr. Urša Šivic.

Izbora zvočnih reprodukcij na zgoščenki obsega 26 slovenskih ljudskih vojaških pesmi. Nekateri posnetki, na primer koračnic ali maršev, prinašajo samo instrumentalne izvedbe - posebnost med njimi je pritrkavalna viža Radecki, prirejena po znameniti skladbi Johanna Strausa - , večinoma pa gre za zapeta besedila. Najstarejši posnetek - pesmi Fantje se zbirajo - je bil narejen daljnega leta 1916 v Judenburgu v Avstriji, večina jih sega v petdeseta in šestdeseta leta prejšnjega stoletja, nekaj pa jih je tudi iz zadnjih desetih let.

Marija Klobčar v spremni študiji piše o ljudski pesmi kot odsevu vojne in o njihovem prepletanju z vsakdajšnjim življenjem ter posebej obravnava še vlogo slovenske ljudske vojaške pesmi na poti k neodvisnosti. Na koncu so dodani podatki o izvoru in vsebini posameznih pesmi, o izvajalcih ter kraju in času posnetka. Spremno besedilo ilustrirajo reprodukcije fotografij vojaških zborov in pevcev, naborov in drugih slikovnih upodobitev vojaškega življenja.

Iztok Ilich



Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.it

Primorski
dnevnik

SOVODNJE - Krvodajalci obeležujejo jubilej z zbornikom in pomlajenim vodstvom

Tri uspešna desetletja človekoljubnega poslanstva

Največ članov ima društvo na območju sovodenjske občine, pa tudi iz sosednjih krajev

Pred tridesetimi leti je bilo ustanovljeno Društvo krvodajalcev v Sovodnjah. Ob obletnici pripravljajo niz prireditev. Že spomladi so v Sovodnjah gostovali glasbeni večer, ob koncu meseca in v začetku septembra pa se bosta zvrstila še dva pomembna dogodka. 31. avgusta bodo v občinski telovadnici v Sovodnjah predstavili knjigo, ki jo je društvo objavilo ob 30-letnici delovanja, zatem pa bo nastopila godba krvodajalcev iz Vileša. V jubilejnem zborniku so v obliki kronike zabeleženi najpomembnejši dogodki društvenega delovanja. Knjiga je bogato opremljena s slikovnim gradivom in skoraj v celoti dvojezična; uredil jo je Vlado Klemše. V znamenju obletnice pa bo tudi praznik krvodajalcev v nedeljo, 2. septembra.

Pobuda za ustanovitev samostojne sekcije prostovoljnih krvodajalcev na območju sovodenjske občine se je porodila spomladi leta 1977. Uspeli so jo uresničiti v nekaj mesecih in tako so že v oktobru istega leta sklicali ustanovni občni zbor društva. V društvo so pristopili mnogi že aktivni krvodajalci, včlanjeni v goriško in druge sekcije združenja, veliko je bilo povsem novih članov. Sovodenjska skupnost je postala bogatejša za novo obliko organiziranosti na specifičnem področju humanitarne dejavnosti. Začela se je uspešna, tri desetletja dolga pot. Začetnemu poletu so sledila tudi težavnejša obdobja, ki pa so jih v društvu znali uspešno premagovati. Posebno pozornost so sovodenjski krvodajalci od vsega začetka namenjali navezovanju stikov in sodelovanju s sorodnimi organizacijami v matični domovini, pa tudi sodelovanju z dobrosodno sekcijo, ki je bila ustanovljena nekaj let prej.

Skrb za zdravstveno vzgojo in osveščanje je še danes stalnica v delovanju društva. Predavanja na šolah, prirejanje tečajev, javna srečanja in priložnostni vprašanjih s področja zdravstva označujejo delovanje društva tudi danes. Ob vsem tem pa v društvu ne pozabljajo na pomemben vidik, na družabnost in priložnost družjenja in povezovanja. Od ustanovitve in do letošnjega občnega zbora je društvo vodil Branko Černic, ki je krmilo prepuštil Štefanu Tomsiču. Največ članov ima društvo na območju sovodenjske občine, kar precej članov pa je tudi iz drugih sosednjih krajev, zlasti iz Štandreža.

Člani prejšnjega in sedanjega odbora sovodenjskega društva, med njimi Branko Černic (drugi z leve sedi) in Štefan Tomsič (drugi z desne stoji)

ARHIV DRUŠTVA



TRŽIČ - Fabio Del Bello o vznemirjanju zaradi zaščite Slovencev

»Zakon 38 ni vsiljiv«

Predsednica društva Tržič Lucia Germani: »S provokacijo se svetnika želita izpostavljati«

Na izjave nekaterih občinskih svetnikov iz Tržiča, ki so se v prejšnjih dneh vznemirjali zaradi odobritve seznama 32 občin, kjer se izvaja zaščita slovenske manjšine, je včeraj odgovoril pokrajinski svetnik Fabio Del Bello. V prejšnjem mandatu je bil predsednik tržiškega občinskega sveta in eden izmed najbolj vnetih zagovornikov izbir, ki so danes predmet vznemirjenja; veliko je vlagal v vzpostavljanje novih odnosov s Slovenci v Laškem in stal ob strani slovenskemu društvu Tržič.

»Zaščitni zakon 38/2001 je previden zakon, ki ničesar ne vsiljuje. Mnogi pa še naprej ustrahujejo s "slovanizacijo" oz. s predhodki, ki bi jih bili morali v združenju Evropskega parlamenta prenesti. Člen 10 namreč do-

loča dogovarjanje med krajevnimi upravami in paritetnim odborom glede vseh odločitev, ki zadevajo vidno dvojezičnost,« pravi Del Bello in dodaja: »Občinski svetniki, ki so podpisali vključitev Tržiča v območje zaščite, so že leta 2002 usmerili občinsko upravo k izvajanju zaščite na področjih kulture, društvenega delovanja in narodnostnih pravic. Del tega, kar predvideva zakon 38, je že bil udejanjen po zakonu 482/1999, ki ga je občina Tržič začela pionirsko izvajati leta 2000. Kljub temu ni prišlo do nikakršnega preobrata v družbi, naša občina pa je vzbudila zanimanje sosednje države, ki doživlja obdobje izrednega razvoja.« Del Bello pojasnjuje, da ima prijateljska odprtost do Slovencev in Slovenije pod skupno evropsko streho strateške ci-

lje, od opravljanja povezovalne vloge v zvezi z domom do skupnega načrtovanja na okoljskem in gospodarskem področju.

Na napade tržiških svetnikov Giuliana Antonacija in Bruna Bonettija se je včeraj odzvala tudi predsednica kulturnega društva Tržič Lucia Germani. »Soglašam z besedami predsednika društva Jadro Karla Muccija. Izjave Antonacija in Bonettija me ne presenečajo, saj se želita preko provokacije le izpostavljati. Njuno vznemirjanje je odvečno, svetujem pa jima, da si kot poletno branje izbereta našo publikacijo Slovenci v Laškem,« je povedala in zaključila: »Zakon je odobren. Čakamo le še na Napolitanov podpis in upamo, da določila ne bodo ostala mrtva črka.«

SSK - Lojze Bratuž Predlog v komisiji notranjega ministrstva

Zagotovilo, da v Rimu teče uradni postopek za podelitev posmrtnega državnega odlikovanja Lojzetu Bratužu in da je predlog na mizi pristojne komisije notranjega ministrstva, prihaja iz stranke Slovenske skupnosti (SSK), ki je že pred pol-druhim letom naslovila na Kvirinalno pismo s pobudo o priznanju za Bratuža. Pri SSK čestitajo Lojzki in Andreju Bratužu ob prejetju visoke časti, ki jima jo je priznal predsednik republike Giorgio Napolitano. Obenem izražajo zadovoljstvo, da se je pobuda, ki sta jo februarja 2006 deželni tajnik stranke Damijan Terpin in deželni svetnik Mirko Špacapan sprožila s pismom takratnemu predsedniku Carlu Azegliu Ciampiju, obrestovala; po navdajanju SSK sta v pismu poudarila doprinos Lojzke in Andreja Bratuža ter njunega očeta Lojzeta in matere Ljubke Šorli.

»S tem dejanjem se je republika Italija končno oddolžila in priznala hudo krivico in trpljenje, ki ju je utrpela družina Bratuž. Še posebno je pomembno, da se je to zgodilo letos, ko obhajamo 70. obletnico mučeniške smrti Lojzeta Bratuža. Pri SSK menimo, da je na takšen način priznana tudi trpljenje celotnega slovenskega naroda v obdobju fašizma. Po drugi strani je lik in dostojanstvo Lojzeta Bratuža in njegove družine ikona, v kateri se zrcali slovenski človek na Primorskem. Ljubezen do lepote in harmonije, ki jo je Lojze Bratuž udeleževal na področju glasbe in kulture, je to, kar so Slovenci na Primorskem znali pokazati na vseh področjih družbenega življenja. Ljubka Šorli ter Lojzka in Andrej pa so Lojzeto duhovno zapuščino o predanosti slovenskemu narodu posredovali naprej. Vse to predstavlja izredno pomemben človeški odgovor na krutost, ki se je znesla nad njimi in nad našim narodom,« so zapisali pri SSK in izrekli javno zahvalo goriškemu prefektu Robertu De Lorenzu »za prizadevanja, ki jih je izkazal za podelitev visokega državnega priznanja Bratuževim, in za odprtost, s katero spremlja položaj Slovencev na Goriškem.«

GORICA - Imenovanje članov konzulte

Na potezi so sedaj slovenske organizacije

Nedavno srečanje med županom Ettorejem Romolijem in predsednikom slovenske konzulte pri goriški občini v prejšnjem mandatu Igorjem Komelom je že obrodilo rezultat. V teh dneh je namreč stekel postopek za sestavo nove konzulte, ki naj bi začela z rednim delovanjem že v jesenskem času. Goriška občinska uprava je že poslala priporočena pisma vsem trem pristojnim slovenskim organizacijam - Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, Zvezi slovenske katoliške prosvete in Sindikatu slovenske šole -, s pozivom, da do 31. avgusta predlagajo imena svojih predstavnikov v konzultu.

SKGZ in ZSKP bosta predlagali pet kandidatov, Sindikat slovenske šole pa dva. Občinska uprava namerava že v prvih dneh septembra sklicati sejo občinskega sveta, na kateri bodo določeni ostali trije člani, katerih imenovanje je v pristojnosti občine; dva člana bo predlagala večina v občinskem svetu, enega pa opozicija. Na po-

IGOR KOMEL

BUMBACA



tezi so torej pristojne slovenske organizacije, ki morajo pred koncem avgusta predlagati svoja imena s priloženim življenjepisom predlaganega člana konzulte. Vsa dodatna pojasnila nudi urad za slovensko manjšino pri goriški občini oziroma odgovorna funkcionarka Tanja Curto. Na podlagi 6. člena pravilnika občinske konzulte bo mandat novoimenovanega odbora trajal pet let in bo zapadel sočasno s iztekom mandata občinskega sveta, ki ga je imenoval.

JEREMITIŠČE - Domačini so v zadnjih časih opazili novega gosta

Lisica vzljubila zaselek

Brlog si je morda uredila v enem izmed gozdičev v bližini avtoceste in se sprijaznila z vrvežem



Domačije in polja na Jeremitišču, tudi za živali gostoljubno okolje

BUMBACA

Narava pogosto preseneča. To velja zlasti za divje živali in možnosti njihovega prilagajanja na okolje. Da so se lisice že od nekdaj zadrževale v bližini vasi, je splošno znano, sicer ne bi imele tako častnega mesta v ljudskem izročilu in zlasti pripovedkah. Poleg številčne družine divjih zajcev in fazanov, vran, škorcev in srak, ki so

na tem območju našli zelo primerno okolje, se je v zadnjem času na Jeremitišče - v zaselek pri Štandrežu - preselila tudi lisica. Domačini so žival že nekajkrat opazili, zlasti v večernem času. Zelo verjetno si je brlog uredila v enem od številnih gozdičev v bližini avtoceste oziroma mejnega postajališča, morda pa v »revir«,

bogat z divjačino, prihaja le občasno.

Pred leti so časopisi poročali o tem, kako so se v številnih angleških mestih in parkih naselile lisice in se uspešno prilagodile življenju v mestu, takorekoč sredi mestnega vrveža. Zakaj bi tega ne zmogle tudi lisice na Goriškem? Saj smo ja vsi v Evropski uniji!



GORICA - Rimska policija je prijavila sodniku goriškega mladeniča, »poklicnega« goljufa

Na otoku bajnih plaž je po spletu ponujal vilo, ki ni bila njegova

Po Italiji nasedlo vsaj petdeset oseb, goljufija pa naj bi mu navrgla dvajset tisoč evrov

Na rimski policiji so ga označili za poklicnega goljufa. Goriški mladenič je namreč v slabih treh mesecih nategnjal vsaj petdeset oseb po Italiji s sanjami o poletnem dopustu na bajnih plažah Formentere. Ponujal jim je v najem stanovanje v vili, ki ni bila njegova, in zahteval predplačila, ki so mu navrgla vsaj dvajset tisoč evrov nezakonitega zasluga.

Vest je včeraj pricurjla iz rimskega oddelka poštne policije, ki je poverjen za preprečevanje kraja in goljufij preko interneta. Pojav narašča, z njim tudi nadzor in represija. Iz dosedanje preiskave izhaja, da se je 32-letni Goričan lotil prevarantskega posla sredi letošnjega junija. Na nekaterih spletnih straneh s prenočitvenimi kapacitetami Formentere v Balearskem otočju je ponujal stanovanje za dve družini, tedenska najemnina pa je znašala 750 evrov. Zahteval je takojšnje izplačilo kvote najemnine kot jamstvo za rezervacijo.

Med preiskavo je policija naštel okrog petdeset obvestil o domnevni goljufiji, prevaranih pa je lahko še več. Ugotovili so, da so ljudje nasedali, ker jim je Gori-

čan nudil svoje ime in bančne koordinate. Prepričani so bili, da je bil zanesljiva oseba. Nekateri pa so kmalu posumili, da jih vleče za nos, saj je tudi po rezervaciji vila ostajala nezasedena in na razpolago. Na policijo so začele kapljati prijave, ki so privedle do identifikacije goljufa, je včeraj povedal Maurizio Masciopinto, poveljnik pristojne rimske direkcije pri poštni policiji. Preiskava še poteka, je poudaril in dodal, da goljuf je 32-letnik iz mesta Gorica, imena pa v interesu preiskave ni posredoval. Mladenič se je v preteklosti že proslavil z goljufijami po internetu s prepredajo telefončkov in drugih računalniških naprav v eBayu, je pojasnil in povedal, da so fanta prijavi sodniku, uspelo pa jim je tudi prepričati marsikateremu prevaranemu dopustniku, ki je že imel kovček pripravljen, da bi odpotoval na Formentero in tam bridko odkril potegavščino. Kot zanimivost naj navedemo, da je med ogoľufanami tudi družina iz Trsta, edina »žrtev« iz dežele FJK. Osumljenec vsekakor ostaja na prostosti in ne bo deležen osvežitve v celici zapora, saj za navadno goljufijo ni predviden pripor, je še povedal Masciopinto.

GORICA-ŠLOVRENC - Preklic zaplembe

Niso teroristi

V preiskavo vpletena trojica Alžircev - »Naslednji korak arhiviranje«

Trije Alžirci, sestra in dva brata, z bivališčem v Gorici in Šlovrencu, so bili osumljeni mednarodnega terorizma in prevratništva proti demokratičnemu redu. Zato so ob koncu junija letos na njihovih domovih opravili hišno preiskavo. Karabinjerji so preiskali dom 38-letne K.D. v središčni ulici v Gorici in dom njenih bratov, 36-letnega B.D. in 35-letnega S.D., v Šlovrencu. Iz ženskega stanovanja niso odnesli ničesar, medtem ko so v stanovanju v Šlovrencu zasegli nekaj knjig, revij in drugih publikacij, pa še denar, cd- in dvd-je z neznanom vsebino. Ves zaseženi material je bil zapišan oz. objavljen v arabščini, za-

to ga je prevzela skupina karabinjerskih izvedencev, ki je preverjala, ali je utemeljen sum, da gre za celico islamskega terorizma. Trojico pa so zasliali. V petek je sodnik preklical odlok o zaplembi vsega zaseženega gradiva, branilec trojice - goriški odvetnik Paolo Bevilacqua - pa je z zadovoljstvom komentiral, da bo naslednja poteza arhiviranje sodnega postopka. Niso namreč teroristi.

Ko je 29. junija vest pricurjla v javnost, je bilo vznemirjenje na Goriškem precejšnje. Že tedaj pa je odvetnik namignil, da ovadba ni utemeljena in da je morebiti posledica zamer ali osebnih obračunavanj.

Drogo si je vbrizgaval v parku

Vbrizgaval si je odmerek kokaina na klopi ljudskega vrta v bližini luške kapetanije v ulici Cosulich v Tržiču. Nekdo ga je opazil in poklical policijo, ki je 35-letnega Koprčana U.R. aretirala zaradi posesti petnajstih gramov droge z namenom preprodaje. U.R., ki ima bivališče v Trstu, je ob belem dnevu sedel na klopi v senci dreves in pripravljaval mamilo, da bi si ga vbrizgal. Mlaidoči so ga opazili in sprožili alarm. Policija ga je zasačila z brizgalko, v kateri je bila tekočina. V roki je tudi imel pokrov plastične steklenice, ki ga je ob prihodu policistov skušal skriti. Agenti so odkrili, da je bil v njem skrit kokain, našli pa so tudi ovoj z dodatnim mamilom. Odpejali so ga na komisariat, kjer so ugotovili, da je pri sebi imel še en ovoj s kokainom. U.R. je priznal, da je drogo odkupil v Padovi; to naj bi potrjevali tudi vozovnici za železniško progo Trst-Padova. Drogo naj bi 35-letniku prodal možki iz Magreba.

Avto skrivnostno zgorel

Tržiška policija in karabinjerji iz Ronk še vedno preiskujejo vzroke skrivnostnega požara, v katerem sta včeraj ponoči zgorela avtomobila v Romjanu. Nekaj minut po polnoči so gasilce obvestili, da v ulici Polonio gori avto. Gasilci so nemudoma posredovali na kraju, medtem pa so plameni že zajeli bližnji avtomobil. Preprečili so, da bi požar povzročil še dodatno škodo, kaže pa, da so ogenj na prvem avtomobilu zanetili neznanzi iz še nepojasnjenega vzroka.

Otrok sončne goriške zemlje

V počastitev 100-letnice rojstva primorskega književnika Venčeslava Winklerja je društvo Planota sinoči na Lokvah odprlo razstavo, na kateri lahko obiskovalci spoznajo delo mladinskega pisatelja. Razstavo si bo mogoče ogledati do konca meseca. Razstavo sta uredili Polona Pavlin Kante in Petra Kolenc, večina del pa je v lasti Winklerjevih potomcev. Razstava, ki sta jo avtorici naslovili »Venčeslav Winkler - Otrok sončne goriške zemlje«, je del projekta Besede s planote.

IRIS, okenca bodo zaprta

Goriška podjetja IRIS, Irisacqua in Isogas sporočajo, da bodo 16. in 17. avgusta iz organizacijskih razlogov njihova okenca zaprta javnosti; na razpolago pa bodo zelene številke 800.99.31.31 (Irisacqua), 800.99.31.00 (Isogas) in 800.844.344 (IRIS).

Praznik zavetnika na Vrhu

Mladinski cerkveni zbor Vrh sv. Mihaela prireja, tako kot vsako leto, ob praznovanju zavetnika sv. Lovrenca jutri ob 10. uri slovesno mašo v domači cerkvi na Vrhu; po obredu bo pri cerkvi tradicionalna družabnost.

GORICA - Bistrooki gams na Jamboreeju

V pristnem duhu

»Presunila me je množica skavtov od vsepovsod«



Simon Peter Leban - Bistrooki gams na prizorišču Jamboreeja s predstavniki slovenske odprave in županom Chelmsforda

FOTO SPL

Hyland's Park pri kraju Chelmsford v angleški pokrajini Essex je bilo prizorišče 21. svetovnega skavtskega srečanja Jamboree. Potekalo je od 27. julija do 8. avgusta v znamenju obeleževanja stote obletnice skavtskega gibanja. Ob članih Zveze tabornikov Slovenije, Združenja slovenskih katoliških skavtov in skavtinj so se ga udeležili tudi slovenski zamejski skavtje in taborniki Rodu modrega vala. Med njimi je bil goriški skavt Simon Peter Leban - Bistrooki gams. Izkušnja, ki je do danes doletela le redkokaterega skavta iz naših logov, ga je zaznamovala.

S katerimi vtisi se vračaš z Jamboreeja?

Z navdušenjem sem se udeležil že predhodnih pripravljanih srečanj, na katerih sem izvedel, kako bo srečanje potekalo. Na prizorišču pa me je najbolj presunilo število udeležencev iz vsega sveta in pristno skavtsko vzdušje, ki je vladalo med nami.

Kako je potekal taborni dan?

Vstajali smo med peto in osmo uro zjutraj. Odvisno je bilo od skupin, v katere smo bili porazdeljeni. Nato smo se vključili v različne delavnice. Urejali smo okolje tabornega prostora, čistili pešpoti v parku in pomagali krajevnim skupnostim pri vsakodnevnih opravilih. V delavnicah so skavtje iz posameznih držav predstavili svojo domovino, tra-

dicije, narodne noše in kulinarčne posebnosti. Časa je bilo tudi za razvedrilo, saj smo se večkrat preizkusili v bližnjih adrenalinskih parkih. Večer je bil posvečen medsebojnemu spoznavanju in sprostitvenim igram. Slovenci smo predstavili zgodovino našega naroda z navezovanjem na sočasna zgodovinska dogajanja v drugih zgodovinskih pomembnih krajih sveta.

Kako ste preživeli prvi avgust, ko so skavti po vsem svetu sočasno obnovili svojo skavtsko obljubo?

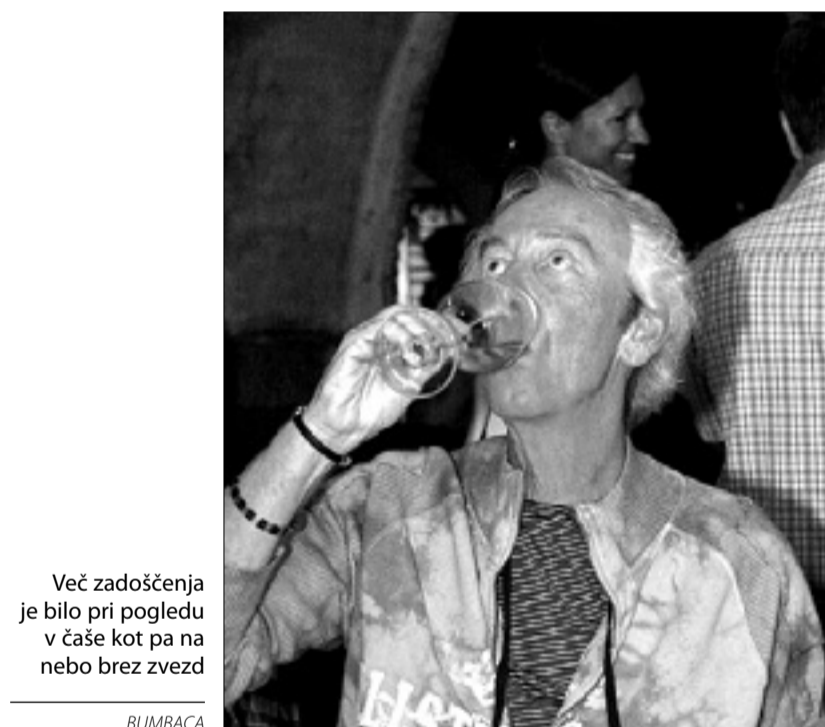
Bil je ponedeljek. Zjutraj se je v taborni areni zbralo preko 40 tisoč skavtov. Pogled na tako številno množico je bil pravo doživetje. Vsak izmed nas je v svojem jeziku obnovil skavtsko obljubo. Preko velikega televizijskega zaslona smo lahko spremljali slovesnost na otoku Brownsea, kjer se je zgodil prvi tabor leta 1907. Obljubi so sledili verski obredi za pripadnike različnih veroizpovedi in glasbeni program.

Katero sporočilo je izšlo s skavtskega Jamboreeja?

V delavnicah smo se spopadali s problemi današnjega časa, s kršenjem človekovih pravic, z nestrpnostjo med narodi in veroizpovedmi. Morda bi res moral vsak zemljan osvojiti še vedno zelo aktualno Baden Powellovo vodilo, ki pravi, da mora skavt pustiti za sabo boljši svet od tistega, ki ga je dobil. (VaS)

GORICA - Zvezdnete čaše na gradu

Žlahtna vina in nenaklonjene zvezde



Več zadoščena je bilo pri pogledu v čaše kot pa na nebo brez zvezd

BUMBACA

Zvezdnete čaše je prireditev v organizaciji združenja vinskih mest »Città del vino« in gibanja za vinski turizem (»Movimento turismo del vino«), ki v običajno neprebremenjenem terminu za vinogradnike predstavlja žlahtne domače tekočine domačinom in turistom v krajih z izrazito turistično ali vinsko oznako, to pa počenja na noč padajočih zvezd. Letos pa so zvezde zatajile in se skrile za temne goste oblake, ki so na goriški grad spustili tudi lepo število kapljic, a žal ne ravno žlahtnih.

Na gradu poteka ob enem tudi umetniška razstava »Passaggi - Prehodi«, ki je bila v petek in včeraj brezplačno na ogled vsem obiskovalcem Zvezdnatih čaš, kar pa je omejilo prostor, ki je bil namenjen vinski prireditvi. Nenaklonjeno vreme je potisnilo vse še bolj v kot, pod oboke na no-tranjam dvorišču, tako da so letos vina, tudi zaradi obremenjenosti vinogradnikov z zgodnjo trgatvijo, nudili someljeji in ne proizvajalci sami.

Vina posestev Dario Princič, Feigl, Primosic, La Castellada bratov Bensa, Castel San Mauro, Attems in Grion so kljub okoliščinam izstopala v dokaj pestri ponudbi deželnih vin, ljubiteljem vina pa so bili na voljo tudi več okusnih kraških sirov konzorcija Moisir in delikatese kmetije Turus. Številni obiskovalci - precej jih je bilo tudi iz Slovenije - so lahko v petek zvečer prislunili nastopu tria kitar Nahual, sinoči pa v uspešnicam Beatlov v izvedbi skupine BeaTops. (aw)

NOVA GORICA - Forum o megazabavišču

Koncesijski denar sodi v razvojni sklad

Člani Forumu za Goriško so na zadnji seji sklenili, da županom občin Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Miren-Kostanjevica in Renče-Vogrsko podajo več predlogov glede načrtovanega turistično-igralniškega centra na Goriškem. Tako med drugim županom predlagajo skupen dogovor oziroma soglasje o ponudbi lokacije za izgradnjo centra na območju štirih občin. Poleg tega jim predlagajo, da sprejmejo dogovor o ključu medsebojne razdelitve koncesijske dajatve, ki skupaj pripada tem štirim občinam, ter da postavijo državi kot ključno zahtevo, da se drugi del koncesije, ki jo sedaj pobere država v državni proračun, vrne goriški pokrajini kot razvojno in demografsko ogroženi, in sicer namensko za razvojni sklad oz. za sklad v okviru t.i. Goriške razvojne banke.

Predlagajo tudi, da naj občine dokončno soglasje za turistično-igralniški center sprejmejo šele, ko bo igralniška zakonodaja zagotavljala, da bodo novo igralnico obiskovalci v pretežni meri

gostje, nastanjeni v hotelih, in ne dnevnici obiskovalci iz sosednjih pokrajin. Forum med drugim tudi predlaga, da občina Nova Gorica kot središče pokrajine ustanovi strokovno skupino in naroči strokovno študijo o vplivu projekta turistično-igralniškega centra in drugih igralnic na razvoj pokrajine.

Kot je znano, sta se novogoriški HIT in ameriška igralniška družba Harrah's Entertainment dogovorila za gradnjo turistično-zabaviškega centra na Goriškem. Center, za katerega še ni znano, kje naj bi stal, v igri pa je več lokacij - neuradni viri prisegajo na Vrtojbenko-Biljenske griče -, naj bi poleg igralnice med drugim zajemal hotele, kongresni in prireditveni center, wellness, bazene, restavracije, zabavišča, trgovine in športne objekte. Naznanitev dogovora je v javnosti sprožila val odzivov, tako v gospodarski in politični kot civilni sferi. Zlasti slednja ima zaradi morebitnih negativnih posledic veliko pomislekov proti izgradnji takšnega centra.



DOBERDOB - Domačin Mario Ferletic o čebelarstvu na Goriškem

Sožitje s čebelami prinaša zadoščenja

»Trije panji so za novinca dovolj, dobrodošli pa so nasveti izkušenih čebelarjev«



Mario Ferletic ob svojem skrbno negovanem čebelnjaku

FOTO VAS

O čebelarstvu imamo Slovenci marsikaj povedati, saj je že od nekdaj spoštovana in plemenita kmetijska dejavnost. V belem klobuku s širokimi kraji in črnem pajčolanu se nedvomno prepoznavna vsak čebelar, ki v tem opravilu išče sprostitvev in stik z naravo ali pravo poklicno pot.

Prvi pisani viri o čebelarstvu na Slovenskem segajo v 18. stoletje, ko je izpod peresa Antona Janše iz Brezovice na Gorenjskem izšla slovita Razprava o rojenju čebel. Iz nemškega v slovenski jezik je Janšev rokopis prvi prevedel in dopolnil Peter Pavel Glavar, ki velja tudi za prvega pisca slovenske strokovne knjige. Da je slovensko znanje o čebelarstvu vodilno v svetu, dokazuje tudi množična uporaba panja, ki dobiva ime po njegovem zasnovalcu Antonu Žnidaršiču. To je značilna lesena hiška, ki čebele brani pred neugodnim vremenom. Ne nazadnje pa se Slovenci lahko ponasamo z avtohtono čebeljo pasmo, ki ji strokovno pravimo »Apis mellifica carnica« ali preprosteje »kranjska sivka«. Čebele medarice so žuželke z natančno organiziranim sožitjem; odlikuje jih tudi nagonški spomin svojega doma - sposobne so se oddaljiti od panja tudi za več kilometrov in odlično medsebojno komuniciranje. Čebeljo družino v panju sestavljajo tri vrste čebel, in sicer matica, troji oz. samci in čebele delavke. Te na paši medonosnega cvetja nabirajo nektar, s katerim polnijo zaloge hrane v panju in gradijo voščeno satje, v katero matica zalaga jajčeca. Povprečno živi čebela v delavnih spomladansko-poletnih mesecih le dober mesec. Pozimi, ko panji mirujejo, pa tudi dlje.

O tem, kako čebelarstvo poteka na Goriškem, smo poizvedovali v Doberdobu, kjer se s čebelami ukvarja kar nekaj ljubiteljskih čebelarjev. Med njimi je tudi Mario Ferletic. Ravno njega smo zaprosili za pogovor, saj radovednežem rad pripoveduje o svojem sožitju s čebelami. Pred nekaj leti so njegov čebelnjak obiskali tudi učenci doberdobske osnovne šole.

Kdaj ste začeli gojiti čebele in zakaj vam je ta dejavnost pri srcu?

Večji del panjev sem podedoval od svojega pokojnega strica, ki jih je iz Tržiča preselil v Doberdob, ko sem bil še otrok. Prav on me je izučil čebelarstva, znanje in izkušnje pa sem nato dopolnjeval. Danes lahko rečem, da čebelarim pretežno iz dveh razlogov. Sprva, da bi ohranil to družinsko in hkrati že staroslovensko tradicijo, drugič pa iz čisto preprostega razloga, ker je med zdrava hranilna snov, ki jo rade volje delim s prijatelji in znanci. Seveda ne gre zanemariti niti funkcije, ki jo čebele opravljajo pri opravevanju rastlin, predvsem sadnih dreves.

Kako je urejeno čebelarstvo v Italiji?

Vpisan sem v Konzorcij čebelarjev goriške pokrajine, ki šteje približno 150 članov. Ob letni vpisnini moramo poravnati še kvoto na posamezni panj. V zameno nam konzorcij ponuja številne koristi, in sicer veterinarsko prognozo in zdravstveno

svetovanje v primeru okužb, zdravila in razne biološke preparate za nego satov ter strokovna predavanja in specializirane revije.

Cvetovi češnje, hruške, lipe, robinije, jabolane in kostanja so le nekatere izmed številnih medovitih rastlin. Kod pa rjako vaše čebele medičino?

V glavnem se moje čebele pasejo v neposredni bližini čebelnjaka. Ob cvetličnem medu, s katerim poimenujem mešanico najrazličnejših cvetočih rastlin, točim še med akacije in rešeljike. Pridelam ga skupno povprečno sto kilogramov letno. Pri tem pa mi je najbolj pri srcu to, da med, ki je čebelam hrana, pridelam čim bolj naravno in ga tudi ne odstranim v celoti iz panja. S čebeljim voskom, ki je stranski proizvod, sem se preizkusil tudi v izdelavi sveč.

Katera so vsakodnevna opravila? Je v zimskih mesecih dela manj?

Dela je kar precej. Čebele je treba vseskozi opazovati in pregledovati. Hkrati pa velja tudi splošno pravilo, da gre panje čim redkeje odpirati, saj z vsakim našim posegom vanje porušimo ustaljen red, ki ga morajo čebele nato ponovno vzpostaviti. Satje in panji zahtevajo pogosto obnavljanje, saj so leseni. Pozimi je dela nedvomno manj. Že ob prvih hladnejših jesenskih dneh čebele odnehajo z delom in se začnejo stiskati v gručo, v kateri prezimijo. Temperatura mora v panju ostati konstantna, kajti ob nenadni ohladitvi čebele lahko poginejo. Prav v tem se odlikujejo Žnidaršičevi čebelnjaki, ki čebelam ponujajo najprimernejše zavetje.

Senčna plat čebelarjenja so bolezn. Zalego jajčec ogrožajo bolezn. in zajedavci, ki lahko v kratkem privedejo do propada čebelje družine. Ste to že doživeli?

Že vrsto let pesti čebele bolezen varoza. Prenasa jo zajedavec, pršica Varroa, ki napada odrasle osebe in zalego v panju. V razmeroma kratkem časovnem obdobju lahko pokonča celotno družino. Učinkovitega zdravila, s katerim bi zajedavca zatrl, še ni. Najučinkovitejša je predhodna zaščita. Skrbeti je treba, da so pogoji v panju vedno optimalni, da so v njem le močne in odporne družine dobro založene s hrano. V preteklosti sem zaradi te bolezni že izgubil nekaj družin.

Kateri nasvet bi dali novincu, ki bi rad stopil v svet čebelarstva?

Veselite se čebel je nedvomno predpogoj za začetek čebelarjenja. Čebel se ne smemo bati, saj v drugačnem primeru postane vsakršno opravilo okoli čebelnjaka prava muka. Pomemben vrlina je tudi potrpežljivost. Skromnost je ob začetnih korakih zaželena. Trije panji so za novinca čisto dovolj. Danes so možnosti pridobivanja znanja velika, na razpolago imamo strokovne tečaje in obširno pisano gradivo. Povsem dobrodošli pa so seveda nasveti izkušenih čebelarjev.

Vanja Sossou

Ničla po sedmici:

Dino

jutri sreča leta,
fešta živa se obeta.
Živjo, srečno, zdravo
in še na mnoga leta ...
Vsi njegovi

ba predložiti v občinski knjižnici najkasneje do 14. avgusta (informacije na tel. 338-1484929 in 0481-411092).

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih šol vseh vrst in stopenj v ponedeljek, 27. avgusta, ob 9. uri v prostorih DIZ Trubar-Gregorčič. Razpoložljiva mesta bodo objavljena 24 ur prej na oglasni deski omenjene šole ter Pokrajinskega šolskega urada v Gorici.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško prireja v sodelovanju z agencijo Globtour iz Ljubljane od 17. oktobra dalje petdnevni izlet v Mostar, Medžugorje, Makarsko, Dubrovnik in v dolino Neretve »po mandarine« ter vrnitev skozi Split. Vpisovanje in informacije pri poverjenikih do 25. avgusta na tel. 0481-390688 (Saverij), 0481-21361 (Ema), 0481-882302 (Veronika), 0481-78061 (Ana K.).

KRUT prireja skupinsko bivanje v Šmarjeških toplicah in v Dobrni od 26. avgusta do 4. septembra; informacije in vpisovanje na sedežu krožka, korzo Verdi 51 int. v Gorici, tel. 0481-530927.

PD VRH SV. MIHAELA organizira celodnevni pevski in družabni izlet v Škofjo Loko po Tavčarjevih poteh v ponedeljek, 27. avgusta; informacije na tel. 333-1706760 (Nerina) do 22. avgusta.

PD ŠTANDEŽ prireja od 6. do 9. septembra štiridnevni avtobusni izlet v Novi Sad, Beograd in Šumadijo; informacije in vpisovanje na tel. 0481-20678 (Božo). Ker je potreben potni list, organizatorji izleta pozivajo zainteresirane naj pohitijo s prijavo.

SPDG prireja 1. in 2. septembra izlet v Dolomite z vzponom na vrh Tofana di Rozos po zavarovani pezalni poti Lippella. Vzpon traja okrog pet ur. Udeleženci morajo biti primerno opremljeni (čelada in samovarovanje, svetilka) in večji vzpenjanja v ferati. Možnost vzpona na vrh tudi po navadni planinski stezi (od štiri do pet ur) Prevoz z lastnimi sredstvi. Zaradi rezervacije prenočišča se prijave sprejemajo do 15. avgusta (Vlado, tel. 0481-882079).

UPOKOJENCI DOBERDOB organizirajo enodnevni izlet v soboto, 1. septembra, na Goli otok; informacije in vpisovanje v trgovini pri Mili (tel. 0481-78398), v gostilni Peric (tel. 0481-78000) in pri Milošu (tel. 0481-78121) do 15. avgusta.

Obvestila

ANAGRAFSKI IN DAVČNI URAD TER TAJNIŠTVO OBČINE DOBERDOB bodo v mesecu avgustu v popoldanskih urah zaprti.

DRŽAVNA KNJIŽNICA v ulici Mamelj v Gorici bo zaprta od ponedeljka, 13., do sobote 25. avgusta. V tem času bo možno le vračanje knjig med 9.30 in 12.30.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško vabi svoje člane na tradicionalno srečanje Društvo upokojencev Primorske, ki bo v soboto, 25. avgusta, pri starem gradu v Vipolžah v Goriških Brdih od 10. ure dalje. Prevoz z lastnimi sredstvi. Obvezna prijava do 20. avgusta na tel. 0481-390688.

GORIŠKI URAD ZSKD je odprt po poletnem urniku od 9. do 13. ure.

KNJIŽNICA FEIGEL bo do 14. septembra odprta po poletnem urniku: vsak dan razen sobote od 8. do 16. ure. Knjižnica bo zaprta za dopust od 13. do 24. avgusta.

MLADINSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR VRH SV. MIHAELA vabi ob praznovanju zaveznika sv. Lovrenca danes ob 10. uri na slovesno sveto mašo v domači cerkvi na Vrhu. Po maši bo pri cerkvi vesela družabnost.

OBČINSKA KNJIŽNICA v Doberdobu bo zaprta do 13. avgusta.

POKRAJINSKI ARHIV IN POKRAJINSKA KNJIŽNICA bosta zaprti od 13. do 29. avgusta.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
TRAMONTANA, ul. Crispi 23, tel. 0481-533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
ALLA SALUTE (Fabris), ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

Kino

GORICA

KINEMAX: zaprto.

CORSO: zaprto.

TRŽIČ

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 20.00 - 22.20 »Harry Potter e l'Ordine della Fenice«.

Dvorana 2: 18.00 - 20.15 - 22.15 »The protector«.

Dvorana 3: 17.45 - 20.10 - 22.10 »Fearless«.

Dvorana 4: 18.10 - 20.15 - 22.20 »Feed«.

Dvorana 5: 17.50 - 20.00 - 22.10 »Vacancy«.

Šolske vesti

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE sporoča, da so v prostorih pokrajinskega šolskega urada v Gorici objavljene dokončne pokrajinske lestvice učnega osebja.

PREŠOLA V ROMJANU v organizaciji ronške občine, občinske knjižnice v Ronkah, KD Jadro in Združenja staršev romjanske osnovne šole bo pred začetkom šolskega leta v šolskih prostorih v ulici Capitello v Romjanu in je namenjena otrokom slovenske osnovne šole iz Romjana in malčkom, ki so zaključili zadnji letnik vrta. Vpisno polo je tre-

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dejurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA

SHELL - Ul. Trieste 22

AGIP - Ul. Don Bosco 108

AGIP - Ul. Aquileia 60

TRŽIČ

SHELL - Ul. Matteotti 23

ESSO - Ul. I Maggio 59

IP - Ul. Boito 57

OMV - Ul. Terme Romane 5

KRMIN

API - Ul. Isonzo

GRADIŠČE

AGIP - Ul. Udine, na državni cesti

305 proti Marianu

TURJAK

AGIP - na pokrajinski cesti 1 (Foljan-Pieris) Ul. XXV Aprile 31

FOLJAN

AGIP - Ul. Redipuglia 42

ROMANS

API - Ul. XXV Maggio 3/A

NAROČNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

040-7786331
vsak dan od 12. do 16. ure ali
0481-533382
v dopoldanskih urah.

SEDEŽ DRUŠTVA SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško na Korzu Verdi 51/int. v Gorici bo v mesecu avgustu zaprt.

URADIATER goriške pokrajine na korzu Italia 116 v Gorici bodo zaprti 13. in 14. avgusta.

URADI IRIS, IRISACQUA IN ISOGAS bodo zaprti 16. in 17. avgusta. Delovale bodo brezplačne telefonske številke za vodo (800993131), plin in električno energijo (800993100) ter okoljske storitve (800844344).

URADI MLADINSKEGA DOMA bodo zaprti do petka, 31. avgusta. Informacije lahko dobite na tel. 0481-536455 v jutranjih urah. V ponedeljek, 3. septembra, se bo dejavnost pričela ob 8.30 s pripravo petošolcev na vstop v srednjo šolo.

ŠAGRA SV. ROKA bo v Podturnu do četrtek, 16. avgusta, ko bo tudi tombola.

URADI GLASBENE MATICE GORICA bodo zaprti do 17. avgusta. Od 20. avgusta bo tajništvo odprto od 10. do 12. ure za vpisovanje ter za prijave na poletno delavnico, ki bo v Doberdobu od 27. do 31. avgusta; informacije na tel. št. 0481-531508 od 10. do 12. ure.

Prireditve

PLESNO POLETJE V ŠEMPETRU PRI GORICI bo med 19. in 25. avgustom s plesnimi delavnicami in plesnimi predstavami: 19. avgusta ob 21.15 pred dvorcem Coronini v Šempetru; 22. avgusta, ob 21.30 na vrtu HIT restavracije Mark v Šempetru; 24. avgusta, ob 21.15 pred dvorcem Coronini v Šempetru; 25. avgusta ob 19.30 v veliki telovadnici OŠ Ivana Roba v Šempetru.

V PARKU CORONINI v Gorici bo v sodelovanju z združenjem Intermusica v četrtek, 16. avgusta, ob 18. uri koncert z naslovom Glasba Goye; informacije na tel. 0481-533485.

VVILI CODELLI v Mošu bo med 17. in 19. avgustom ter med 24. in 26. avgustom prireditvev Glasbeni večeri v vili Codelli: 17. avgusta ob 21. uri nastop dua Benjamin Bernstein (viola) in Natalya Morozova (klavir). Izvajala bosta skladbe Antona Rubinstejna, Benjamin Britena in Johannesa Brahmsa. Vstop prost.

Prispevki

V spomin na Edija Sošola daruje Romana Nanut 50 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Pevmi.

V spomin na Uroša Hobana daruje Romana Nanut 50 evrov za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrezu.

V spomin na Miroslavo Pittoli daruje Ljubka Hlede za Društvo slovenskih upokojencev za Goriško 20 evrov.

Ob obletnici smrti Oskarja Vižintina prispeva družina 100 evrov za Kulturni dom v Sovodnjah.

Pogrebi

JUTRIV MOŠU: 10.00, Anna Russian vd. Bressan (iz goriške splošne bolnišnice ob 9.40) v cerkvi in na pokopališču.

JUTRI V TRŽIČU: 11.00, Franco Laurenčić s pokopališča v cerkev sv. Nikolaja in na pokopališče.

Ob boleči izgubi dragega brata Igorja izrekajo dolgoletnemu trenerju Zoranu Jerončiču in družini iskreno sožalje

odborniki, trenerji, igralci - igralke in vsi pri O.K. Val in ŠZ Dom

**NEVERJETNI
POPUST 50%**

DO 18. AVGUSTA 2007



od 4,60 €
POPUST
50%

2,30
4,453 lir

**Sladoled
Carte d'or
ALGIDA**
več okusov, 500 g
po kg 4,60 €



od 6,98 €
POPUST
50%

3,49
6.758 lir

**Kava Kose
Chicco Blu
KIMBO**
4 paketi po 250 g



od 3,20 €
POPUST
50%

1,60
3.098 lir

**Mozari
INVERNIZZI**
3 kosi po 125 g
4,27 € po kg



od 1,09 €
POPUST
50%

0,54
1.046 lir

**Testenine
AMATO**
več vrst
1 kg



od 7,60 €
POPUST
50%

3,80
7.358 lir

**Ekstra deviško
oljčno olje
s sadno aromo
TRASIMENO**
1 liter



od 1,39 €
POPUST
50%

0,69
1.336 lir

Pepsi Twist
1,5 l, 0,46 € / liter



od 5,39 €
POPUST
50%

2,69
5.209 lir

Pivo WÜHRER
6 steklenic po 66 cl
0,68 € / liter

129,00
249.779 lir



**Digitalni fotoapar
OLYMPUS FE 210**
ločljivost 7 megapikslov, 2,5" lcd
zaslon, 3x optični zoom,
15 tematskih programov,
povečava spomina
z xd karticami,
video posnetki z zvokom



**Mobilni telefon
SAMSUNG X 530**
triband, gprs, edge, wap,
barvni zaslon, igrice,
litijska baterija, radio,
polifonična zvonjenja,
prostoročno telefoniranje,
infrardeča povezava,
fotoapar z zoomom 4x

89,00
172.328 lir

**CENA
V PONUDBI 39,90**
77.267 lir

**CENA S KLUBSKO
KARTICO**

POPUST 25%
29,92
57.933 lir

**Raztegljiv večnamenski
nahrbtnik GORMITI**



MONFALCONE/TRŽIČ, kraj San Polo, ul. Pocar

avtobus: proga 10 APT - Ulica S. Grado P.C. 19 - Tel. Hipermarketa 0481/416740

URNIK: ponedeljek, 13. avgusta, **NEPREKINJEN URNIK 9.00 - 21.00;**

od torika do sobote **NEPREKINJEN URNIK 9.00 - 21.00**



Pisalo se je leto 1947, bil je mesec november. Vojni smodnik se še ni razpršil, ko je že trkala na vrata nova, tokrat hladna vojna. Med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo je navzven vladalo »bratsko prijateljstvo«, vendar so v Moskvi pripravljali napad na Titovo Jugoslavijo. V nekaterih kabinetih so že pisali zglasno resolucijo Informbiroja, s katero so SFRJ proglasili za agenturo Zahoda.

Tista leta je bilo še posebej živahno pri nas, ker je še potekal boj za mejo. Novinarji našega dnevnika smo bili protidržavni elementi in nismo bili polnopravni člani časnikarskih združenj. Prikrajšani smo bili za marsikatero pravico. Delno so nas imeli za svoje v Ljubljani. Priznavali so nam pravico do sindikalnega izleta. Danes ne bi vedel navesti razlogov, zakaj sem se odločil za krožno potovanje po Jugoslaviji. Morda mi ga je kdo svetoval. Iz Ljubljane sem se z letalom polnim potnikov odpeljal v Beograd, od tam pa kot edini potnik v Skopje in dalje z vlakom na Kosovo, z avtobusom v Dubrovnik in z ladjo do Reke.

Na potovanje sem se odpravil dokaj tešč v poznavanju tistih krajev, zato me je neverjetno čudilo potovanje z vlakom od Skopja proti Peči na Kosovu. Potniki, delavci, vsi od kraja imeli bele čepice, majhne, plitve in okrogle, kakršne uporabljajo nekatera verstva. Ker so bili vagoni nabasani, so stali na stopnicah in se držali za ročaje. V Peč sem prišel pod noč. Deževalo je, kraj je bil kot izumrt. Noč sem stoji preživel pred splotjem, ki naj bi bilo avtobusna postaja. Nisem si upal storiti koraka, ker je bilo blata do gležnjev. Naslednje jutro sem bil eden od stotih potnikov za avtobus s 30 sedeži, namenjen v Črno goro in dalje v Dubrovnik. Povečini so bili kmetje, ki so vreče pridelkov, nekdo celo malega pujska, peljali na trg v Podgorico. Šofer je bil prijazen z mano in mi je takoj zagotovil sedež.

Pot čez Čakor planino je polna ovinkov. Čez mostove brez ograje je avtobus z enim zadnjim kolesom peljal po deskah, drugo pa se je občasno vrtelo po zraku. Zaradi slabosti so mnogi bruhal, pili žganje in spet bruhal. Vozili smo se ves dan in res ne vem, kako to, da se tudi meni želodec ni obrnil.

Onkraj gora se je svet prevesil na morskostran, kjer je bilo vse drugače. Kot da sem se znašel na drugem planetu.

Kosovo, na katerega hranim pravkar opisani spomin, se zadnje čase pojavlja kot svetovno vprašanje, okoli katerega so lomijo kopja med Rusijo in Ameriko ter nekaterimi evropskimi državami. V Jugoslaviji se je Kosovo iz skrajne zaostalosti vendarle spremenilo v razvitejšo deželo.

Pri tem ne gre pozabiti grdih stvari, ki so se dogajale v odnosih med Srbi in Šiptarji ali rajo, kot jim rečejo Srbi. Sovražstvo med njimi ima globoke korenine. Izkazovalo se je v prvi svetovni vojni, ko se je pred Avstriji srbska vojska s civilnim prebivalstvom čez Prokletije umikala k morju, kjer so francoske in italijanske ladje Srbe odpeljale na otok Krf. Albanci so napadali civilno prebivalstvo, ki je sledilo vojaštvu, srbska vojska jim je vračala milo za drago. Naš pokojni rojak, režiser Joško Babič, s katerim smo se občasno srečevali v Novi Gorici, je pred začetkom druge svetovne vojne služil vojaški rok v topničarskem odredu na Kosovu. Povedal je, da so po naročilu poveljnika top usmerili proti albanski vasi na hribu in za vajo izstrelili granato.

Kosovo je srbska bolečina, tragedija in še kakršna druga nesreča poleg že navedenih. Vsa njihova zgodovina temelji na dogajanju v tej deželi: kosovska bitka, kosovska devotka, srednjeveški samostani, srednjeveška in sedanja državnost, kultura, vera, vse ima na Kosovu za Srbe globoke korenine. Kdo naj srbskemu ljudstvu sedaj dopove, da se je treba Kosovu odpovedati? Zaradi približevanja Evropi? Zaradi čigavih koristi?

Mi smo bili v podobnem položaju. Zaradi ljubega miru in višjih meddržavnih interesov smo se morali s krvavečim srcem

odpovedati zibelki našega naroda, Kosovo, in tudi krajem v drugih sosednjih državah.

Srbska zgodovina je bila kruta: Turki so jo naredili takšno. Pred njimi so Srbi bežali na sever, šli so čez Donavo, postali so Prečani, torej ne več pravi Srbi, ker so živeli v Avstroogrski. Pridobili so celo Vojvodino, ki je bila njihova le delno. Vojvodina je bila zaradi svoje vloge, ki jo je imela v vojni s Turki, pegasta kot leopardova koža. Tam je živel več narodnosti. Z Miloševićem je, podobno kot Kosovo, izgubila avtonomijo in postala sestavni del Srbije. Odvzem avtonomije pa je bil povod za ekskalacijo sovražnosti, ki so sledile v naslednjih letih.

Zaradi zapostavljanja in nasilja so se Albanci Srbom maščevali z razmnoževanjem, odkupovanjem srbske zemlje in tudi z nasiljem. Srbom niso vračali udarcev samo z orožjem, ampak tudi s spolovilom. Razmnožili so se tudi v Makedoniji, kjer so po potresu v Skopju zasedli izpraznjene vasi zahodne Makedonije. Razširili so se tudi po

južni Srbiji, tako da obstaja med Srbijo in Makedonijo prav ozek pas, ki ju še povezuje. Menda sta samo še dve srbski občini, ki ločujeta albanske vasi in Bolgarijo.

Vprašanje Kosova je na nek način podobno vprašanju Palestincev, morda tudi Baskov in Ircev. V vsej surovosti se je podobno vprašanje po prvi vojni pojavilo v Turčiji z Armenci in Kurdi.

Sprašujem se, če bi Srbi lahko to vprašanje rešili poprej, na boljši in zanje koristnejši način. Da bi preselili pripadnike ene in druge narodnosti ter ustvarili dve narodnostno homogeni deželi. Tako bi morda rešili velik del Kosova, državna meja bi se pokrivala z narodnostno. Ravnati bi morali tako kot severni medved, ki se je ujel v past: odgriznil si je šapo, da se je rešil. Verjamem, da je to lahko reči in težko uresničiti, zvoniti po toči pa je prepozno. Modrost na splošno, in še zlasti v politiki, je ena najpomembnejših vrednot, ki je ni najti za vsakim vogalom.

Dogajanje okoli Kosova še ni sklen-

jeno. Nedavni Bushev obisk v Albaniji in Bolgariji je bil uperjen proti Srbiji in posredno proti Rusiji. Kosovo je del širših geostrateških interesov na Balkanu in pri tem gotovo ne gre le za to, da se stabilizira v nomen tleči konflikt s Srbijo. To ni od danes. Zakaj so po prvi vojni Bospor in Dardanele prepustili Turčiji, zakaj so jo po njenem porazu sploh pustili na evropski celin. Njeno vstopanje v Evropo sovпада s porastom islamizacije. Po drugi vojni, v času hladne vojne, so Turčijo zelo hitro vključili v Nato. Koliko vojn je od takrat zapad za kuhali na Bližnjem vzhodu. Nekaj zaradi Rusije, ostalo pa zaradi nafte.

Na Balkanu se naglo spreminja razmerje sil. Srbija in Grčija doživljata strahoten demografski padec, Albanija in Turčija pa demografsko eksplozijo. Kakšne bodo politične in strateške posledice tega pojava, nihče ne more predvideti. Pričakovati je, da bo prišlo do novih nestabilnosti na Balkanu, kjer je vojskovanje tako rekoč endemičnega značaja. Za seboj ima več kot 500

let turške krvave vladavine, dve balkanski vojni, prvo in drugo svetovno vojno, potem pa še klanje po razpadu Jugoslavije. Zato se ni čuditi, če mnogi vidijo v neodvisnosti Kosova korak k ustanavljanju velike Albanije in nastajanju novih napetosti. Sicer pa je pokrajina deležna velike mednarodne pozornosti zaradi geostrateških interesov, kajti, kdor ima danes besedo v pogajanjih, bo imel na tistem območju vpliv tudi jutri. Zanimivo bi bilo vedeti, kolikšno vlogo ima pri tem podzemeljsko bogastvo Kosova z domnevnimi velikimi zalogami urana, obstaja pa tudi načrt za velik naftovod skozi pokrajino.

Vprašanje, ki se postavlja pred na novo oblikovano skupino pogajalcev ZDA, EU in Rusije, potem ko ni prodl Ahtissarijev načrt, pa je navsezadnje vedno isto: kakšno obliko avtonomije najti za Kosovo. Urediti status pokrajine tako, da bodo lahko v rešitev pristali tako Srbi kot Albanci je pravi sodobni gordijski voz, eden najtrših orehov, kar jih lahko imajo pred seboj mednarodni pogajalci.

NEMIRNA POKRAJINA KRIŽIŠČE GEOSTRATEŠKIH INTERESOV

Kosovo sodobni gordijski voz

GORAZD VESEL





Poljanska dolina in Urekov pohod na Goro

V ponedeljek, 4. junija smo se odpeljali na celodnevni izlet v Slovenijo. Tokrat smo se odločili, da bomo поблиže spoznali Poljansko dolino.

Vodja in pobudnik našega izleta je bil g. Marij Šušteršič, ki ta okoliš prav dobro pozna. Iz Trebč nas je pot peljala mimo Ljubljane in Kranja do Škofje Loke, naš cilj pa so bile Poljane. Najprej smo tam obiskali osnovno šolo, ki jo je obiskoval tudi slikar Ive Šubic. Ko vstopimo v šolsko poslopje, nas v pritličju očarajo slikarjeve freske, ki jih je umetnik podaril šoli. Z zanimanjem smo si ogledali tudi velik globus, na katerem so označene raziskovalne poti naravoslovca Darwina. To pa je delo slikarjeve hčerke Maje. Po krajšem nagovoru ge. ravnateljice, smo se porazdelili po razredih in navezali stike z našimi sovrstniki, ki so nas zelo prijazno sprejeli.

A čas nas je preganjal in že nas je čakal gozdar, g. Franci. V njegovem spremstvu smo se podali na goro Goro. Pošpricali smo se s sprejem proti klopom in odkorakali po Urekovi poti na Goro. Med potjo nam je g. Franci razkril veliko gozdnih skrivnosti. Poblíže smo spoznali živalski in rastlinski svet tega področja. Končno smo prispeli na vrh gore. Tu si je vsak poiskal svoj kotiček in na vrsti je bilo kosilo. Pred veliko Mežnarjevo hišo smo pozorno poslušali posnetek razlage novinarja Staneta Ureka o življenju na Gori. Ob ritmu njegovega govora smo tudi telovadili.

Po ogledu tamkajšnje cerkvice sv. Marije Vnebovzete, smo se spustili po travnatem pobočju in preizkusili svoje gibalne spretnosti med koprivami. Naša pot se je spuščala po gozdnih strminah in travnatih jaskah do doline, od koder smo se utrujeni, a polni bogatih vtisov z avtobusom odpeljali proti domu.

Učenci in učiteljice COŠ Pinka Tomažiča iz Trebč se zahvaljujemo našemu vodiču g. Mariju Šušteršiču za skrbno spremstvo in veselo družbo.

*Učenci in učiteljice
COŠ Pinka Tomažiča iz Trebč*



Ko smo prišli
pogledli malico



Odšli smo
Tam smo risali
vili





IZLET NA POLJANE

Včeraj smo se z avtobusom odpeljali in se na Poljane pripeljali. Najprej smo šolo obiskali in druge otroke spoznali.

Na goro smo se napotili in se zaradi toplote celo pot potili. Tam smo pomalicali in smo cerkev obiskali. Med koprivami smo se podili in se na gospoda Francija jezili.

Po blatu so nekateri stokali in se močno jokali. Za nami je črni pes prišel, in nas vse prehitel.

Končno smo do avtobusa prispeli in od veselja se objeli. V Trebče smo ob 18. uri prišli, kjer so nas veseli starši čakali.

Kerol, Demetra, Igor, Sara
5. razred



KONEC!

PETRA, CAROL, ASTRID, LORENZO 5.r.



POMEMBNE, A NAM NEPOZNANE TRŽAČANKE

Antonija Nadlišek Grmek

Amaterska igralka in režiserka, organizatorica in pesnica (1873 - 1940)

Svetoivanskega življenja ob koncu 19. stoletja, in s tem tudi tržaške zgodovine, ni vidno zaznamovala samo izjemna dejavnost mlade Marice Nadlišek, ampak tudi vrsta drugih javnih delavk. Splet ugodnih okoliščin je pripomogel, da se je tam znašlo nekaj premožnih in zavednih slovenskih družin, ki so poskrbele za šolanje svojih otrok, tudi hčera.

Takoj ko so odrasle, so se z vso vnemo posvetile javnemu življenju in delu, predvsem na kulturnem in dobrodelnem področju, na katerem je slonela razvejana šolska in politična dejavnost. Močno so se uveljavile tudi na odrskih deskah, kakor že stoletje prej v Ljubljani v igran A. T. Linhart, v katerih so takrat - v Zoisovem času - nastopali ugledni meščani, večkrat tudi plemiškega rodu. Laibacher Zeitung je 29. decembra 1789. leta objavil, da »razpolaga tudi kranjski jezik s tako gibčnostjo, prožnostjo, z močjo in blagolastnostjo...kakor ruščina, češčina in poljščina« (Skrajšan citat je iz monografije A.T.Linhart, Slov. gled. muzej Lj. l. 2005, str. 78).

Trsta sicer ne moremo primerjati z Ljubljano v Zoisovem in Linhartovem času, vendar so bili začetki javnega kulturnega dela in odrskega nastopanja podobni, čeprav skoraj sto let pozneje. Prvi kulturni delavci so prihajali iz premožnih obrtniških družin in iz uradniških krogov. Med ženskami so bile najbolj prizadavne učiteljice.

Z velikim pritokom priseljencev, največ iz slovenskega zaledja, z razvojem slovenskih šol in narodnim ozaveščanjem Slovencev, je Trst doživel pravi preporod, dobrodelna in kulturna dejavnost pa pravi razcvet. Primestne Barkovlje, Rojan in Sv. Ivan so imena krajev, ki jih srečujemo v Edinosti v poročilih o delu raznih društev. Iste kraje pogosto omenjajo v svojih poznejših spominih takratni javni delavci.

Splošne podobe tistega časa in prizadevanj v njem ni težko zaobjeti v dovolj jasen okvir, težje pa se dokopljemo do podatkov o zaslugah posameznikov, posebno žensk, ki so sooblikovale tisto razgibano in plodno dobo. O takratnih pionirskih časih našega javnega življenja vemo še največ o Sv. Ivanu. Prizadavni svetoivanski raziskovalci in pričevalci, med prvimi Pavla Kolarič (Slovenska čitalnica pri Sv. Ivanu 1868-1968), so nam zabeležili marsikaj, kar se je v drugih krajih za vedno izgubilo. Letos (l.1907) pa je Bogomila Kravos uredila zbornik z naslovom Narodni dom pri Sv. Ivanu, v katerem več raziskovalcev pogloblja dogajanja in pričevanja iz prvega zbornika.

Iz teh dveh zbornikov, iz jubilejne številke Edinosti ob njenem petdesetletnem izhajanju, kakor tudi iz raznih drugih zapisanih spominskih drobcev izvemo, da so bile ob koncu 19. in na začetku 20. stol. za zelo razgibano politično, družbeno in kulturno življenje pri Sv. Ivanu, poleg nekaterih posameznikov zelo zaslužne predvsem tri družine: Nadlišek, Grmek in Ponikvar, ki so se tudi sorodstveno povezale. Politik in soustanovitelj Edinosti Štefan Nadlišek je imel s svojo drugo ženo Marijo Ipavec dve hčerki, Marico in Antonijo. Medtem ko je Marico kot pisateljico poznala vsa Slovenija še preden je dopolnila trideset let, in po poroki žal utihnila, vemo o njeni šest let mlajši sestri Antoniji (tudi Tonci in Tončki) precej manj kot bi si zaslužila. Več desetletij jo srečujemo na vsakem koraku, najprej z dekliškim priimkom Nadlišek, pozneje dolgo dobo pa z moževim - Grmek. Iz raznih zapisov se nam izluči podoba izjemno delavne javne družbene in kulturne delavke. Ko pa primerjamo



Antonija Nadlišek Grmek

razna spominska poročila, naletimo večkrat na protislovja. Tako je na primer nekje zapisano, da je Josip Negode l. 1888 ustanovil pri Sv. Ivanu amatersko gledališče; med članicami te skupine zasledimo tudi že Antonijo, ki pa je imela takrat komaj devet let, kar pomeni, da se je dramski skupini pridružila pozneje. Z vso gotovostjo lahko zapišemo, da je nastopila že na svečnico l. 1888 na prireditvi v korist Ciril-Methodove družbe. Imela ni še niti 15 let; Edinost jo imenuje januarja in februarja med tistimi, ki so prisotne navdušili. Od takrat se redno pojavlja kot igralka na raznih prireditvah, ki postajajo vedno zahtevnejše. Če bi hoteli danes zaokrožiti njeno gledališko pot, predvsem pa njene odrske uspehe, bi bilo potrebno temeljito pregledati vse številke Edinosti, kjer pa bi našli ob imenih nastopajočih le skromne in v nekaj stavkih zabeležene ocene. Pa še nekaj, ob tistih ocenah je treba upoštevati, da je šlo za diletantске predstave, kar velja tako za igralko kot za režiserje, ki so se z veliko dobre volje in požrtvovalnosti posvečali odru poleg svojega rednega poklicnega dela.

Antonija Nadlišek se je poklicno posvečala poučevanju v otroških vrtcih. Rodila se je 26. maja 1873. leta. 17 let stara je opravila v Gorici izpit za učiteljico otroških vrtcev. Dve leti (1890 - 1892) je bila zaposlena pri sv. Jakobu v Trstu. Potem, ko se je l. 1892 poročila z učiteljem in javnim delavcem Antonom Grmekom, se je osem let posvečala predvsem družini in kulturnemu delu, ker se je dobro zavedala, da brez kulturnega preporoda tudi političnega in socialnega dela ne more biti. Vedno bolj pa je čutila tudi potrebo po svetoivanskem vrtcu. 6. julija 1898 je dobila od tržaških oblasti dovoljenje za zasebni vrtec Ciril-Methodove družbe pri Sv. Ivanu, ali točneje na Vrdeli. Ta vr-

te je potem vodila do 22. septembra 1917, ko ga je prevzela tržaška občina, ki pa ga je kmalu po italijanski zasedbi Trsta že 28. decembra 1918

ukinila s pretvezo, da prevzem Občine od CMD ni bil zakonito izveden. Po 22 letih službe je ostala brez zaposlitve, vendar ponosna na svoje delo. Otrok je bilo v vrtcu toliko, da so morali odpri še en oddelek. Ob koncu leta so vedno pripravili prireditve, na katero so povabili starše, njihove sorodnike in vaščane. Nema lokrat je morala »gospa vrtnarica«, kot so jo ji na splošno pravili, sama napisati vrsto pesmic in prizorčkov za priložnostne nastope. Svetoivanski otroški vrtec so obiskovale tudi poznejša igralka Elvira Kraljeva in hčerki Avguste Danilove, Vera in Mira. Po prvi svetovni vojni jo je šolsko društvo postavilo za nadzornico vseh slovenskih otroških vrtcev v Julijski krajini.

Poleg Antonije je bil do zadnjega družbeno aktiven tudi njen mož Anton Grmek. Bil je tudi zadnji predsednik Zveze slovenskih učiteljskih društev v Julijski krajini. Vodil jo je do razpusta. Poleg službe je vsak v družini sodeloval v javnem in društvenem življenju, tudi otroci. Antonija n.p. v svetoivanski podružnici CMD.

Kot sem že prej omenila, jo je njen izreden igralski talent že zelo mlado pripeljal na odrske deske. Po recitacijah, pevskih točkah in enodejankah, se je začela uveljavljati tudi v večjih igran. Uprizorili so igro Mlinar in njegova hči, Rokovnjači in igro s petjem Čevljar baron. Ob vedno razprodanih dvoranah so Svetoivanci nastopili tudi v gledališčih Fenice in Goldoni v Trstu. Poleg Antonije so bile najbolj občudovane njene polsestra Ninka Odinal in svakinja Karla Grmek Ponikvar. O Ninki Odinal imamo ohranjeno samo fotografijo, vemo pa tudi, da se je rodila pri Sv. Ivanu 5. julija 1865, se poročila z Modicem in se pozneje izselila v Beograd. Vse ostalo njeno javno in gledališko delo je zakopano na obledelih straneh Edinosti, kar pa je le drobec njenega bogatega življenja.



Marica (levo) in Tončka (desno) Nadliškovi z mamo Marijo

Precej več vemo o Antoniji. Nastopala je kot igralka, režiserka in organizatorica, pogosto tudi kot prevajalka. Predstave so zaživele pod pokroviteljstvom raznih društev, med njimi sta bila CMD in Slovanško pevsko društvo, zato so začeli podjetni gledališčniki razmišljati o ustanovitvi lastnega društva. K temu jih je spodbudil velik uspeh Lumpacija vagabunda. Med pobudniki in soustanovitelji tega društva je spet Antonija Grmekova. Ustanovni občni zbor Dramatičnega društva so sklicali 8. marca 1902. leta Alojz Grebenc, Jaka Štoka, Josip Prunk, Karla Ponikvar, Ninka Odinal, Ljudmila Modic in Antonija Grmek. Poleg treh moških so štiri ženske, vendar v poznejšem odboru ni nobene od njih. Predsednik je postal dr. Josip Abram, tajnik pa Josip Prunk. Ženske so bile nenadomestljive, ko je bilo treba zbirati denarne prispevke, kaj organizirati ali tudi napisati kak članek, v odbore pa jih niso volili, razen v ženske podružnice CMD. Antonija je sodelovala tudi pri organiziranju telovadnega društva Sokol. Poleg tržaške Edinosti sta njene prispevke prozi in poeziji objavljala tudi mladinska lista Zvonček in Novi rod. Požrtvovalno in zavzeto je delala, dokler niso fašistične oblasti nasilno zatrle našega kulturnega življenja v mestu, okolici in na vsem Italiji priključenem slovenskem ozemlju. Antonija Grmek se je morala kot mnogi drugi z možem in otroki izseliti v Jugoslavijo, ker zanje v Trstu ni bilo več možnosti za delo in življenje. Vendar njeno delo ni bilo zaman. Marsikateri otrok, ki mu je v vrtcu vcepila ljubezen do maternega jezika je vztrajal in sodeloval l. 1945 pri obnovi ljudskoprosvetnih organizacij in družbenega delovanja, ki je ravnal pri Sv. Ivanu zelo hitro ponovno vzcvetelo. Tudi današnje Slovensko stalno gledališče nadaljuje tradicijo poklicnega tržaškega slovenskega gledališča, ki se je rodilo iz Dramatičnega društva in je že na začetku preraslo svoj svetoivanski okvir, iz katerega je izšlo. Njegovi člani, med njimi tudi Antonija niso mirovali nikdar, niti na počitnicah.

Njen nečak pisatelj Vladimir Bartol nam v svojih spominih Mladost pri Sv. Ivanu zelo živo opisuje svojo teto Tončko, ki je l. 1912, ko je bila z družino na počitnicah v Ribnem pri Bledu, tam režirala Finžgarjevega Divjega lovca in še neko drugo otroško igrico. »Za kulisami je kakor nekak mašinist čarovnik, pošiljala zdaj tega, zdaj onega na oder in zraven sama suflirala. Zdelo se mi je«, nadaljuje Bartol, »kakor da drži režiserka cel kup niti na svojih prstih, peha zdaj tega naprej, zdaj vabi onega z odra.« Pri tem se pisatelj prav dobro zaveda in tudi zapiše, da je vsaka uprizoritev, naj bo na Broadwayu, v milanski Scali ali v majhni planinski vasi, poseben dogodek, ki požene ljudem hitreje kri po žilah, ker so pač zakonitosti človeškega čustvovanja povsod iste in ker diletant doživlja na odru enako napetost kot jo doživlja svetovno znani igralec. Ta Bartolov spomin na predstavo v Ribnem, jasno dokazuje, kako resno je Antonija Grmek jemala svoje gledališko delo, čeprav je šlo za amaterje in amaterski oder.

Pogoje za naše današnje javno kulturno in politično delo so nam začeli ustvarjati že pred sto in več leti vsestranski in navdušeni javni delavci. Med njimi so bile častno zastopane tudi ženske kot Antonija Nadlišek Grmek, ki je umrla v Ljubljani 4. junija 1940, dobrega pol leta za svojo sestro Marico. Leta 1945, ko je znova zaživele naše kulturno življenje, na žalost ni dočakala.

Lelja Rehar Sancin



MANJŠINE

Gandijeva gimnazija, proces za dvig iz bede

Romi so nedvomno ena najbolj problematičnih, če ne najbolj problematična manjšinska skupnost v Evropi. Madžarska je ena izmed držav, ki se s tem problemom resno sooča, saj je v tej državi število Romov zelo veliko: uradno pol milijona, neuradno pa milijon ali celo poldrugi milijon; razlika je odraz dejstva, da se na popisu prebivalstva veliko število Romov ne želi priznavati k romski skupnosti, kar je nedvomno posledica nizkega statusa, ki ga imajo Romi v družbi.

Romi so pravzaprav neobičajna manjšina; jezik in kultura, ki sta za glavnino manjšin osrednji temi, pri Romih ne zasedata pomembnega mesta. Ta skupnost je namreč socialno emarginirana in njeni osnovni problemi so povezani z zdravstvom, skrbstvom, stanovanjem in zaposlitvijo. Poleg tega je pri Romih nad vse pomembno vprašanje izobraževanja. Na Madžarskem se manj kot 120 odstotkov Romov vpíše v srednjo šolo, med Romi, tudi med mladimi, pa je zelo visok odstotek nepismenih. Tudi pri vprašanju

bla v osmih jezikih, kar kaže na jezikovno bogastvo te regije. Tu živijo Srbi in Hrvati, Romuni in Slovaki, Rusini in Bolgari, pa tudi Romi. Kakih 10.000 jih živi v tej regiji, morda tudi več, in glede na dejstvo, da regija itak ni zelo bogata, se ti Romi srečujejo s številnimi problemi, ki zadevajo njihov obstoj.

Kako izboljšati njihov status in kako zagotoviti njihovo vključevanje v družbo? S tem problemom so se začeli srečevati takoj po padcu berlinskega zidu in potreba, ki je bila takoj očitna, je zadevala predvsem zagotovitev šolanja romskih otrok; takega šolanja, ki jih ne bi diskriminiralo, ampak bi jim omogočilo normalno vključitev v družbo.

Tako je v začetku devetdesetih let nastala zamisel po gimnaziji za Rome. To je madžarska šola, ni romska šola. Pouk poteka v madžarsčini, romski jezik pa poučujejo tri ure tedensko. Gandijeva gimnazija torej ni manjšinska struktura, kakršne poznamo pri nas; teža pouka ni na jeziku, ampak je na usposabljanju, na vključevanju v družbo. »Če ne bi bilo Gandijeve gimnazije, bi bilo za glavnino naših dijakov obiskovanje srednje šole nedostopno, to bi bile nedosegljive sanje,« ve brez ovinkarjenja povedati Erika Csovcisc, ravnateljica Gandijeve gimnazije. Blondinka srednjih let, ki jo je življenje marsičesa izučilo, saj se je, čeprav ni Romka, s svojim možem Bogdanom Janosom, Romom, podala v to avanturo. Leta 1992 je bila na Madžarskem registrirana Gandijeva fundacija in takoj nato je nastala šola. Pomoč je prišla z raznih krajev; iz Sorosove fundacije, od nemške vlade, od raznih podjetij, pod madžarskih krajevnih in državnih oblasti. Delo je steklo z veliko truda, vendar tudi s prvimi uspehi. Potem je prišlo do tragedije: Bogdan Janos je umrl v prometni nesreči; bilo mu je 36 let. Vdovi Eriki ni preostalo drugega, kot da si zavaha rokave in nadaljuje z moževim delom; profesorski zbor je s tem soglašal, vodstvo fundacije tudi, in tako je Erika Csovcisc tista, ki goste seznanja z vsebino te šole.

Tako je bilo tudi v začetku julija, ko je Gandijevo gimnazijo obiskala skupina udeležencev mednarodnega kongresa o manjšinskih jezikih, ki je potekal prav v Pecs. Avtobusa sta parkirala v predmestju, sredi stanovanjskih hiš, in že to je bil povod za prvo vprašanje: kaj so rekli domačini, ko so izvedeli, da bo tu romska gimnazija? Erika ne prikriva težav, kar odkrito pove, da so bili ljudje v začetku zelo nezadovoljni. Dijaki so tu ves dan, od jutra do večera. Živahni so in mestoma glasni. Poleg tega je od sedeža šole, kjer imajo menzo in prenočišča, do velikega novega poslopja, v katerem so učilnice in telovadnica, dober kilometer hoje; lahko si človek predstav-

Soba ročnih del, najbolj priljubljen prostor na šoli. Na sliki levo ravnateljica Erika Csovcisc



lja, da teh 150 - 200 mladih ne hodi iz enega poslopja v drugo v popolni tišini in da predstavljajo v rezidenčnem predelu kar precejšnjo živahnost. »Potem pa se včasih zgodi tudi kaj bolj nenavadnega: na primer protest nekaterih družin, ker je imel profesor glasbe ob lepem vremenu pevske vaje na prostem; ampak v tem ni nič dramatičnega.«

Na pročelju je velik napis Gandhi Gymnazium, in pa silhueta Mahatme Gandija, velikega indijskega voditelja, očeta nenasilja in človekovih pravic. Po njem je poimenovana ta šola, ki postaja iz leta v leto pomembnejša, iz leta v leto uglednejša. Z njo slo vzpostavili proces, ki se nato obrestuje. »Že štiri naši bivši dijaki poučujejo na tej šoli,« pravi ravnateljica s kančkom ponosa, ko razlaga, da predstavlja ta šola okno v svet za Rome, ki bi bili sicer obsojeni na revščino in bedo v lastnih naseljih. Večina jih po gimnaziji nadaljuje študij na univerzi, mnogi študirajo romologijo, ki jo poučujejo prav v Pecs in nato učijo na romskih šolah na Madžarskem. Teh ni veliko, samo kake štiri ali pet, ampak občutna je potreba po odpiranju novih šol. Tako Gandijeva gimnazija odpira pozitivni začarani krog, sprejema otroke, stare 12 ali 13 let, ki so komaj dokončali osnovno šolo in iz njih vzgaja dijake ter jih nato ob 18. letu starosti napoti v nadaljnji študij. Diplomiranci pa se vračajo na domove in skrbijo za nove generacije. »To je proces. Delamo zato, da bi naslednje romske generacije ne bile prisiljene k istemu procesu,« pravi Erika.

Dejansko je tudi obveza za dijake velika. V šolo prihajajo ob ponedeljkih

zjutraj; nekateri se vozijo več ur, kajti to je edina tovrstna šola na Madžarskem. V šoli živijo skupaj, so petka zvečer, ko se zopet vprašajo domov. Sklad, ki skupaj z državo financira šolo, plačuje tudi vozovnice, saj bi si jih družine same ne mogle. Tudi za hrano plačujejo družine manj kot v madžarskih državnih šol, pa še tega plačila je četrtina družin oproščena. V šoli imajo vse, kar potrebujejo, od knjig do pripomočkov. Pa, da ne bi kdo razmišljal o staromodni zakotni šoli, velja povedati, da je računalniška učilnica sodobno opremljena in da je telovadnica, kaj telovadnica, prava športna dvorana taka, kakršne ne premore marsikatero sodobna »večinska« šola. Dijaki se morajo počutiti udobno, celo prijetneje kot doma.

Seveda, potem so tu posebne sobe: na primer mizarska delavnica, ali pa posebna soba za ročno delo, kjer izdelujejo razne izdelke iz vsega mogočega odpadnega materiala: pločevink, steklenic, kartonastih škotel. »To je soba, ki jo imajo najrajši,« poudarja ravnateljica. In res je tu vse pisano, vse živo, vse zelo blizu romski tradiciji in kulturi. Povezava med domom in šolo, pa tudi povezava med preteklostjo in sedanostjo.

Pa zares ni mogoče trditi, da bi imeli učitelji lahko delo. Vsega poučuje v šoli 24 učiteljev oziroma profesorjev, pomozno osebje pa šteje 13 ljudi. Zanimi-

vo je, da je med profesorji 8 Romov in čedalje več jih bo, kajti na univerzi v Pecu jih vsako leto nekaj diplomira. Učijo vse predmete, kajti to je normalna šola; nekateri dijaki se po maturi odločijo tudi za znanstvene fakultete in nič slabši niso od madžarskih vrstnikov. To pa pomeni, da so v pripravo učitelji in učenci vložili veliko truda, veliko več kot madžarski dijaki, saj je bila njihova startna pozicija znatno nižja.

In na koncu še obvezno vprašanje, ki izhaja tudi iz predsodkov, ki jih imajo ljudje do Romov: zahajajo v šolo le fantje ali tudi dekleta in kakšni so odnosi med njimi. Odgovor na prvo vprašanje je jasn: v Gandijevi gimnaziji je več dijakin kot dijakov. Odgovor na drugo vprašanje pa je nekoliko kompleksnejši: razumeti je treba romske navade in tako se lahko zgodi, da imajo 15-letno dijakinjo, ki je že ločena mamica. Disciplin v šoli sami je sicer zelo stroga, vendar priložnost naredi tatu in upoštevati je treba tradicije in navade. Tu se Erika nasmehne in jasno je, da se njena pripoved konča. Vendar z veliko mero optimizma, z veliko odločnostjo, da se izkušnja Gandijeve gimnazije nadaljuje, da napreduje, da se proces ne zaustavi, ampak se nadgrajuje iz leta v leto. V prepričanju, da gre za pošteno delo in za pravičen cilj.

B.Br.



šolstva je torej romska problematika drugačna od problematik drugih manjšin: medtem ko se narodne manjšine v glavnem ukvarjajo s poučevanjem maternega jezika (ali v maternem jeziku) v šolah, se pri Romih ukvarjajo predvsem z rednim zahajanjem otrok v šolo in z zagotavljanjem osnovne stopnje izobrazbe.

Edinstven prijem, s katerim so se madžarske oblasti lotile tega problema, je ustanovitev Gandijeve gimnazije v Pecu, mestu, v katerem živi veliko manjšin. Že na pročelju županstva je ta-



Levo novo šolsko poslopje z učilnicami in telovadnico. Desno Gandijeva silhueta, simbol gimnazije.



ZGODOVINA - Pred šestdesetimi leti je Indija postala samostojna država in se razdelila na musliman

Gandi in konec brit

1939 Politiki "loči in vladaj" je usojeno nadaljevati

S Hitlerjevo zasedbo Poljske se je 1. septembra 1939 v Evropi začela vojna. Dva dni nato sta Francija in Velika Britanija že napovedali vojno Nemčiji. Istočasno je indijski podkralj, lord Linlithgow, po radiu oznanil, da je Indija v vojni s Tretjim rajhom in s tem, kot je v tistih dneh zapisal Džavaharlal Nehru, član Vseindijskega narodnega kongresa (Kongres - politična organizacija, ki je zastopala vse indijsko ljudstvo ne glede na njihovo vero), je "en človek in to tujec pahnil štiristo milijonov Indijcev v vojni peklo, ne da bi o tem vprašal niti enega izmed njih". Sledil je poziv prostovoljcem, naj se javijo v indijsko vojsko, ki je v manj kot letu dni napolnila svoje vrste s skoraj dvema milijonoma vojakov. Ti so se nato borili na vseh vojnih frontah: od Abesinije do Iraka, od severne Afrike do Italije in od Malezije do Burme. Do konca vojne je padlo nad sto tisoč indijskih vojakov.

Sredi septembra je Nehru v imenu izvršnega odbora Kongresa najprej obsodil nacifašizem, nato pa zavrnil sodelovanje v vojni na strani Velike Britanije, če ta Indiji ne bo zajamčila neodvisnosti, in odločitev takole opravičil: "Indija se ne more pridružiti vojni, za katero se pravi, da se bori za demokratično svobodo, ko njej ta ista svoboda ni priznana." In še dodal: "Pripravljen sem, da se sovražniku zoperstavim z mečem v roki, vendar to lahko naredim samo kot svoboden človek". Mohandas Karamčand Gandhi, ki je kot gost sodeloval na srečanju Kongresa, je odklonil vsakršno možnost, da bi Indija sodelovala v vojni, pripravljen pa je bil nuditi Angležem nenasilno sodelovanje.

Odgovor Velike Britanije je prišel čez mesec dni in kot je bilo pričakovati, je vlada v Londonu odločila, da se bo o neodvisnosti govorilo šele po končani vojni. Gandi je to tolmačil: "Izjava podkralja je veliko razočaranje in dokazuje samo, da je usojeno, da se bo politika "deli in vladaj" nadaljevala."

Po tem dogodku so namreč vsi ministri Kongresa odstopili s svojih mest v pokrajinskih vladah in njihova mesta so zasedli Angleži, le v pokrajinah z muslimansko večino, ki jih je obvladovala Muslimanska liga, glavna politična organizacija, v kateri se je prepoznava 80 milijonov indijskih muslimanov, pa so muslimanski ministri ostali na svojih mestih. Še več, vodja Muslimanske lige Ali Mohamed Džina je izkoristil razkol med Angleži in Kongresom ter razglasil za 22. december "dan osvoboditve in hvaležnosti v znak olajšanja zaradi končanega režima, ki ga je nad Muslimansko ligo izvajal Kongres". Kongres je skušal premostiti nastale težave s tem, da je izvolil za svojega predsednika muslimana.

Tako se je Indija na pragu vojne znašla razdeljena: angleška vlada, Kongres in Muslimanska liga sta sledila vsak svoji politični usmeritvi. Nato je bil še Gandi s svojo edinstveno potjo resnice, ljubezni in nenasilja.

1940 Ne želimo neodvisnosti na ruševinah Anglije, to ni pot nenasilja

Medtem ko je Kongres razpravljaval o načinu političnega boja z Britanci, so se marca 1940 v pandžabski prestolnici Lahore sestali voditelji Muslimanske lige in si za cilj postavili ustanovitev neodvisne države z imenom Pakistan, na območjih, kjer so bili muslimani v večini. Zamisel o osnovanju ločene muslimanske države je bila po krožkih Muslimanske lige široko razširjena že v tridesetih letih 20. stoletja. Gandi je bil zaradi te odločitve globoko užalosten in v svojem tedniku "Haridžan" (Božji otrok, kot je Gandi poimenoval pripadnike skupnosti nedotakljivih), zapisal: "Kot pristaš nenasilja se ne morem s silo zoperstaviti predlogu o razdelitvi, če indijski muslimani resnično vztrajajo pri njej. Ampak sam od sebe ne bom nikoli mogel biti pajdaš te vivisekcije".

Na evropskem vojnem prizorišču je Hitler zasedel Norveško, Dansko, Nizozemsko in Belgijo. Po nemškem prodoru v Francijo, maja 1940, so se razmere hudo poslabšale tudi za Veliko Britanijo. Mnogim Indijcem se je zato zdela ugoden trenutek za akcije proti angleški oblasti. Vendar se Gandi s tem ni strinjal in za tisk napisal: "Ne želimo neodvisnosti na ruševinah Anglije, to ni pot nenasilja".

Izvršni odbor Kongresa se ni strinjal z Gandijevim mirovništvom in junija jasno izjavil, da ni v stanju, da do konca sledi njegovi poti. Odločitev kongresa je Gandi takole pojasnil: "Za Kongres je bilo nenasilje vedno le vprašanje politične strategije, za mene je to vera... Ker je moja življenjska misija širjenje nenasilja, ga moram udejanjati v kakršnihkoli razmerah."

Ob koncu septembra je Gandi razpravljaval o neodvisnosti s podkraljem. Pogovori so bili neuspešni. Zato se je na začetku oktobra odločil za individualno neposlušnost proti vojni, ki bi jo izvajale samo nekatere posebno vestne in zrele osebe. Na začetku je bilo gibanje o nesodelovanju z oblastmi omejeno na govore posameznih indijskih voditeljev, katere so Angleži prav kmalu aretirali in obsodili. V Bengaliji (večinoma muslimanski vzhodni del Britanske Indije, ob spodnjem toku Gangesa in Bramaputre ter njune skupne delte) pa je prišlo do terorističnih napadov. Časopis Haridžan so angleške oblasti prepovedale (vse do leta 1946) in s tem onemogočile Gandiju, da bi svoje somišljenike poučil o primernem vedenju v času državljanske neposlušnosti.

1941 Resnične neodvisnosti ne bo, vse dokler bo obstajalo izkoriščanje

Število privržencev gibanja državljanske neposlušnosti proti britanski oblasti je naraščalo, prav tako tudi aretacije in maja 1941 je bilo v zaporih že okrog 20 tisoč ljudi. Za Gandija so bili osebna svoboda, narodna svoboda in ekonomska enakost tesno povezani. Trdil je, da nihče ne more biti svoboden, dokler niso svobodni vsi ter da mora svoboda obsegati tudi blaginjo vseh: "Eko-

Gandi se je skušal proti britanski prevladi v Indiji in tudi proti stalnemu nasilju med hindujci in muslimani boriti z nenasiljem



nomna enakost je bistvena za neodvisnost, ki si jo bomo pridobili z nenasilnim delovanjem. Delo za ekonomsko enakost pomeni odpravo večnega konflikta med kapitalom in delom. Pomeni, da se bodo maloštevilni bogataši, ki imajo v svojih rokah vse narodno bogastvo, na eni strani, in na pol stradajoči, goli milijoni na drugi, izenačili. Nenasilni sistem vladanja očitno ni možen, dokler med bogataši in lačnimi milijoni zeva širok prepad... Po moji definiciji prave svobode ne bo, dokler bo obstajalo izkoriščanje. Če bomo angleško vlado zgolj zamenjali z indijsko, to še ne pomeni prihoda svobode. Dokler bo en razred vladal drugemu, dokler bodo revni ostali revni ali postali še revnejši, ne bo nobene svobode."

Avgusta sta angleški predsednik vlade in obrambni minister Winston Churchill ter ameriški predsednik Franklin Roosevelt na sestanku blizu Zemlje na Atlantiku podpisala dokument poznan kot Atlantska listina, v kateri izražata upanje, da se bo "po dokončnem uničenju nacistične tiranije uveljavil mir, ki bo vsem narodom dal sredstva, da bodo lahko živeli vsak v svojih mejah, in ki bo zagotovil vsem ljudem v vseh deželah, da bodo živeli svobodno, brez strahu in pomanjkanja". V njenem tretjem členu je bila vsem narodom zajamčena samouprava in obveza, da se obnovi suverenost tistim narodom, ki jim je bila le-ta odvzeta.

Ob svoji vrnitvi v domovino je Churchill pojasnil, da načela Atlantske listine ne zadevajo ne Burme, ne Indije, ne drugih delov britanskega imperija in da so za enkrat države, na katere se listina nanaša, samo tiste, ki so podložne silam osi."

Z japonskim prodiranjem proti vzhodnim mejam britanskega azijskega imperija je Indija postala pomembna zavezniška vojaška baza. Churchill je smatral, da je napočil čas, da v Indiji začne nova pogajanja o ustavnih reformah. Na vsesplošno začudenje so bili na začetku decembra, le nekaj dni pred japonskim napadom na ameriško vojaško bazo Pearl Harbour, v Indiji izpuščeni vsi za-

ljudje takoj ubogajo. Zatorej je Velika Britanija v nenehni vojni z Indijo, ki jo obvladuje s pravico, ker jo je osvojila in s pomočjo okupacijske vojske".

Naslednjega meseca pa je pisal: "Čakal sem in čakal, da bi dežela dozorela potrebno nenasilno moč, da se reši tujčevega jarma. Sedaj pa se je moja drža spreminila in čutil, da si ne morem več privoščiti, da bi še naprej čakal. Če bi to storil, bi lahko čakal vse do sodnega dne, kajti pripravljenost, za katero sem prošil in katero sem si zastavil, bi lahko nikoli ne prišla, medtem pa bi me pogoltnili in premagali plameni, ki grozijo vsem nam. To je razlog, zakaj sem se kljub tveganju odločil, da vprašam ljudstvo, naj se suženjstvu upre".

Sredi julija je izvršni odbor Kongresa sprejel resolucijo "Zapustite Indijo" in se 7. avgusta zbral na sestanku v Bombaju, kjer je za naslednji dan najavil začetek množičnega gibanja državljanske neposlušnosti. Ob tej priliki je Gandi govoril kongresu najprej o svojem prizadevanju, da bi uresničil enotnost med hindujci in muslimani, nato pa nadaljeval z besedami:

"Želel bi svobodo nemudoma, že to noč, pred zoro, če je mogoče. Svoboda ne more čakati ubranosti med skupnostmi... Ukrepiti ali umreti. Osvobodili bomo Indijo, ali pa bomo v boju umrli; ne bomo živeli, da bi videli, kako se naše suženjstvo nadaljuje...Že od tega trenutka dalje bi se moral sleherni izmed vas počutiti svobodnega, smatrat se za svobodnega moža ali ženo in tudi delovati kot, če bi bil svoboden, in bi ga več ne tlačil ta imperializem. Gojiti morate duh svobode še preden ta dejansko pride. Verige sužnja se pretirajo v trenutku, ko se ta ima za svobodnega..."

Tako se je v Indiji začelo zadnje obsežno gibanje državljanske neposlušnosti proti Angležem, ki je predvidevalo samo oblike nenasilnega nesodelovanja z britansko upravo: dneve posvečene molitvi in množičnim postom, stavke v tovarnah in bojkote angleških proizvodov.

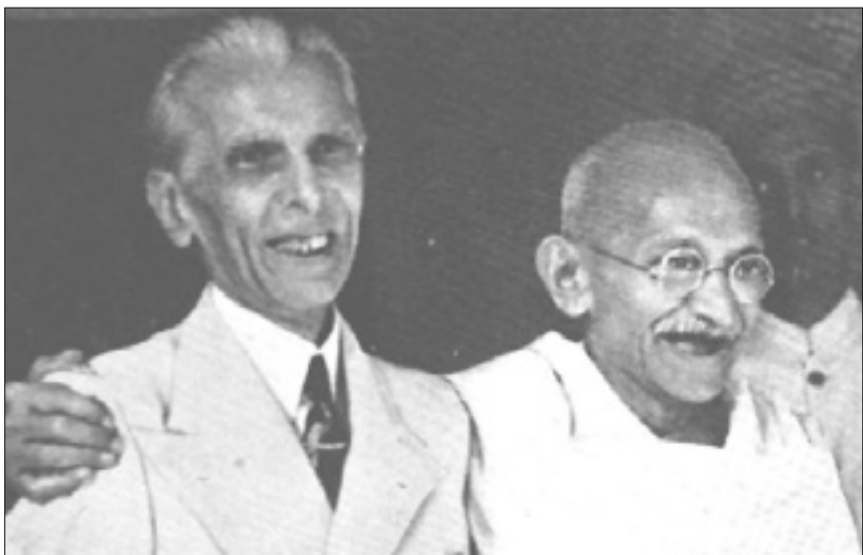
Britanske oblasti so že naslednjega dne aretirale voditelje Kongresa. Gandi je bil z ženo in najtesnejšimi sodelavci zaprt v bivšo palačo Age Khana pri mestu Pune v bližini Bombaja. Novica o priprtju se je naglo širila in po celi Indiji so izbruhnile demonstracije. V mnogih mestih in na podeželju so razjarjene množice napadle policijske in vojaške postojanke, zažigale železniške postaje in v zrak so letele železniške proge, poškodovane so bile vladne palače in poštne uradi ter pretrgane telegrafске vezi. Do novembra je v nemirih življenje izgubilo skoraj tisoč ljudi, več kot tri tisoč pa je bilo ranjenih. V zaporih se je znašlo nad 60 tisoč demonstrantov in 18 tisoč aktivistov je bilo v internaciji. Kongres so Angleži prepovedali, njegov tisk pa zatrli.

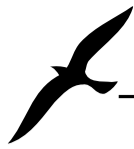
V zvezi z zahtevu "zapustite Indijo" je Churchill izjavil: "Še naprej nameravamo učinkovito vladati Indiji za dolg in nedoločen čas... Namen imamo obdržati, kar nam pripada. Njegovo veličanstvo kralj me ni postavilo za ministrskega predsednika, da bi likvidiral britanski imperij."

1943 Post kot klic po pravici

Podkralj je obtožil Kongres in še posebej Gandija za »žalostno kampanjo nasilja in zločinov«. Gandi je obžaloval krvave dogodke, vendar je vso odgovornost zanje pripisal kolonialni vladi. Podkralju je odgovoril, da so tako njega kot njegove sodelavce nepravilno obsodili in prizadeli krivico nedolžnim osebam. Čutil se je na preizkušnji in odločil, da »na križ pribije meso s postom«. Podkralju je pisal: "Prepričajte me, da sem zgrešil in priznal bom krivdo. Lahko me pokličete na avdienco. Obstaja mnogo načinov, če vam je do tega. Naj novo leto vsem prinese mir".

Podkralju je nato sporočil, da bo 9. februarja začel enaindvajsetdnevni post, ki naj se ga razume kot "klic po pravici", kot izraz njegove nedolžnosti, ne pa kot





ski in hindujski del

Britanskega imperija v Indiji

“politično izsiljevanje”. Post se je začel, kot določeno. Iz vse Indije so prihajali klici po Gandijevi osvoboditvi, ampak podkralj je ostajal ravnodušen, Churchill je komentiral: “V tej naši uri zmagoslavja po vseh deželah sveta, ni to trenutek, da bi se plazili pred obličjem revnega starčka, ki je od vedno naš sovražnik”. Post se je uspešno zaključil 3. marca in Gandhi je izgubil skoraj 6 kilogramov, tehtal je 40 kilogramov in pol.

Državljska neposlušnost se je nadaljevala čez vse leto, često tudi z nasiljem.

1944

Kot iskalec luči za vzpostavitev življenjskega miru

Med bivanjem v zaporu je Gandijeva žena zbolela in februarja 1944 ob možu umrla. Spomladi je za nekaj tednov tudi Gandhi zbolel za malarijo in grizo. Oblasti so se zdale za njegovo življenje in novi podkralj, lord Wavell, je na začetku maja, po skoraj dveh letih, izpustil Gandija na svobodo, ki je tako še zadnjič zapustil angleške zapore, v katerih je tekom svojega življenja prebil skoraj šest let in pol.

Indija je bila zaradi vojne izčrpana. Skoraj vsa njena industrija je bila osredotočena v vojno proizvodnjo in skoraj vse njene prevoze si je bila prisvojila vojska. Dve leti popolnega zastoja Kongresa je pustilo proste roke Muslimanski ligi, s tem pa londonski in še zlasti Churchillovi strategiji, ki je računala prav na spor med Kongresom in Muslimansko ligo, da je lahko pri življenju ohranjala ključni dokaz za indijsko politično nezrelost.

Zaman je Gandhi takoj ob svojem odhodu iz zapora pisal vodji Muslimanske lige številna pisma, v katerih je Džini razlagal, da je veliko več podobnosti med pandžabskimi muslimani in hindujci, ki govorijo isti jezik in imajo iste tradicije, način življenja in zgodovino, kot med pandžabskimi in bengalskimi muslimani, ki jih loči na stotine kilometrov in ne govorijo istega jezika.

Septembra je Gandhi večkrat prestopil prag Džinove palače v Bombaju, kamor je prihajal na pogovore “kot iskalec luči za vzpostavitev življenjskega miru”. Gandija (Kongres) in muslimanskega voditelja (Muslimansko ligo) je ločil predvsem različen koncept države, ki naj bi po Džini, vsaj kar se tiče muslimanov, bila islamska, medtem ko bi morala biti po Gandiju laična država, v kateri bi vse veroizpovedi uživale enako spoštovanje. Džina je vztrajal pri delitvi Britanske Indije na muslimanski in hindujski del še pred odhodom Angležev, saj je bil prepričan, da bi po odpravi britanske oblasti večinski hindujci nikoli ne pristali na razdelitev države, kar bi nujno vodilo v državljansko vojno, v kateri bi bili manjšinski muslimani na slabšem. Gan-



di pa je zagovarjal stališče, da bi do razdelitve moralo priti po obojestranskem dogovoru potem, ko bi Angleži že odšli. Sredi septembra je bilo povsem jasno, da sta bila Gandhi in Džina v popolnem nesoglasju.

Proti koncu meseca je Gandhi pisal Džini sledeče pismo, v katerem je jasno izpričan njegov pogled na morebitno rojstvo nove države: “Posebna komisija, ki bi jo potrdila Kongres in Liga, bi morala razmejiti območji. Želje njenih prebivalcev bi morale biti razvidne iz volitev odraslih oseb ali preko neke enakovredne metode. Če je glasovanje v prid razdelitvi, bi morali ti območji oblikovati ločeno državo takoj, ko bi bila Indija osvobojena tuje oblasti, torej takrat bi se lahko ustanovilo dve suvereni, neodvisni državi”.

1945

Mir mora biti pravičen, zato se ne sme roditi

ne iz kaznovanja ne iz maščevanja
Medtem ko se je vojna bližala koncu, se je britansko javno mnenje, vključno s konservativci, čedalje bolj oddaljevalo od Churchillovega zagovarjanja kolonialnega imperija v Indiji. Na predvečer mednarodne konference v San Franciscu, na kateri je 50 držav podpisalo ustanovno listino Združenih narodov je Gandhi aprila 1945 povedal časnikařem:

“Poudarjam svoje prepričanje, da za zaveznike ali za svet ne bo miru, vse do-

ker ne bodo opustili svoje vere v učinkovitost vojne in v strašno prevaro in goljufijo, ki jo spremljata ter ne bodo pokazali pripravljenosti za oblikovanje pravega miru na temelju svobode in enakosti vseh ras in držav. Izkoriščanje in oblast ene države nad drugo ne bi smelo imeti več mesta na svetu, ki bo skušal zaustaviti vse vojne. Samo na takšen način se bodo države, ki so vojaško šibke, osvobodile strahu, groženj in izkoriščanja. Mir mora biti pravičen zato se ne sme roditi ne iz kaznovanja ne iz maščevanja.”

Volitve v Veliki Britaniji so julija dobili laburisti, ki so v svoj program vključili tudi odpravo kolonialnega sistema. Uporna Indija, ki je od Londona zahtevala vse višje stroške za vzdrževanje reda, je predstavljala težko gospodarsko breme za Veliko Britanijo, ki je iz vojne izšla sicer kot zmagovalka, vendar hudo izčrpana in potrebna povojne obnove. Indija je torej sedaj za London pomenila breme, ki se ga je bilo dobro čimprej znebiti. Churchilla je zamenjal Clement Attlee, ki je izjavil, da je Indijo pripravljen priznati kot neodvisno državo.

V Indiji je podkralj medtem osvobodil vse voditelje Kongresa in nameral sklicati sestanek vseh predstavnikov indijskega političnega prizorišča. Konferenca je propadla zaradi nasprotovanja Džine, ki je takoj postavil pogoj: vsi muslimanski predstavniki bodoče vlade morajo biti iz vrst Muslimanske lige, saj je smatral muslimane, ki so bili v Kongresu, za navadne kolaboracioniste.

1946

Vse dokler se hindujci in muslimani ne naučijo živeti skupaj v miru in harmoniji

V mesecih, ki so sledili zaključku vojne, so se vezi med Veliko Britanijo in njenim kolonialnim imperijem v Indiji čedalje bolj rahljale. Februarja 1946 so se v Bombaju zaradi privilegijev angleških mornarjev, uprli mornarji Kraljeve indijske mornarice. Nemiri so se kmalu razširili še v druga pristaniška mesta.

Sredi avgusta je Muslimanska liga razglasila “dan svarila v podporo novi državi - Pakistanu”, ki se je v Kalkuti, prestolnici Bengalije, sprevrgel v pravo morijo. Skupine muslimanskih fanatikov so s palicami v roki divjale po hindujskih četrtih. V štirih dneh je bilo pobitih okrog pet tisoč in ranjenih okrog petnajst tisoč ljudi. Množično nasilje med hindujci in muslimani se je razširilo po vsej Bengaliji, od koder se je mnogo hindujcev zateklo v sosednjo pokrajino Bihar, kjer so se nato maščevali nad tamkajšnjimi muslimani. Tako je v oktobru in novembru izgubilo življenje še okrog sedem tisoč muslimanov. V Indiji se je

začela državljanska vojna.

To je bil najhujši polom Gandijeva unitarističnega projekta. Globoko prizadet se je novembra, star 77 let, odločil, da se poda na kritična območja in da se, kot je rekel: “V tej deželi bom ostal, vse dokler se hindujci in muslimani ne naučijo živeti skupaj v miru in harmoniji”.

S svojo romarsko palico je hodil od naselja do naselja in govoril o bratstvu med muslimani in hindujci. Mnoge je skrbelo za njegovo življenje tudi zato, ker je, kamorkoli je prišel, rajši sprejel gostoljubje muslimanov. Odiseja po Noakhaliju (danes južni Bangladeš) je v Gandiju sprožila globoko notranjo stisko. Grozote, ki so jih prizadejali obe verski skupnosti, so ga prepričale, da pri učenju nasilja ni znal biti dober učitelj.

Medtem ko je Gandhi romal po krajih pokolov, se je pripravljala politična podoba nove Indije, v kateri Gandhi ni našel več nobenega pomena.

1947

Ohranili me boste pri življenju, če boste ohranili mir

Izbruhni nasilja so se iz Bengalije in Biharja razširili sedaj tudi v pokrajino Pandžab in še bolj ošibili zamisel o združenju Indiji. Marca 1947 je nastopil zadnji indijski podkralj, lord Mountbatten, ki je hitel prepričevati Nehruja in voditelje Kongresa, da za Indijo ni več druge poti, ki bi vodila k miru, kot ustanovitev dveh držav.

Gandij je sedaj živel v predelu nedotakljivih v predmestju Delhija, kjer je vsak večer imel molitveni shod. V prestolnico so začeli prihajati hindujski begunci iz območij Pandžaba in severozahodne meje, kjer je živel muslimanska večina. Njihove pripovedi so vzbujale precejšnje napetosti.

Na začetku junija je podkralj sprejel Nehruja in Džino, da bi od niju dobil končno soglasje za razdelitev britanske Indije v dve neodvisni državi. Nehru je odločitev komentiral: “Nihče ni srečen zaradi razdelitve, vendar se ni moglo dopustiti, da bi dežela neskončno krvavela in da bi se neodvisnost odložilo”. Sredi junija je odbor Kongresne stranke s 153 glasovi (proti jih je bilo 29) odobril razdelitev. Čez nekaj dni je Velika Britanija objavila sklep, da se bo do junija naslednjega leta popolnoma umaknila iz Indije, vendar pod pogojem, da se za pokrajine z muslimansko večino, če to želijo, ustanovi posebna država.

Poleti 1947 je Gandijev vpliv na množice znatno upadel. Večina pisem, ki jih je sedaj dobival, je bila polna žalitev in mržnje. Hindujci so ga obtoževali, da je pristranski do muslimanov in ga ime-

novali “podložnik Džine”, Mohamed Gandhi.

Napočil je čas, da se določi novo razmejitevno črto v Pandžabu in Bengaliji, kjer je živele mešano muslimansko-hindujsko prebivalstvo. Komisijo so sestavljali angleški pravnik Cyril Radcliffe ter hindujski in muslimanski sodniki, katerih zahteve pa so bile tako pretirane, da je moral Radcliffe sam v pičlih sedmih tednih opraviti celotno delo. Jasno je bilo, da nobena črta ne bo mogla zajeti vseh muslimanov na eni strani in vseh hindujcev na drugi strani. Ko je bila ta določena, se je začel eden izmed največjih eksodusov v moderni zgodovini nasploh. Približno šest milijonov hindujcev in sikhov je zapustilo svoje domove in imetja ter prekoračilo novo mejo v eno smer, podobno število muslimanov pa jo je v obratno smer. Računa se, da je v nemirih in pokolih, ki so spremljali množično izselitev, ter zaradi lakote, izgubilo življenje od 200 tisoč do enega milijona ljudi. Julija je Gandhi v svojem časopisu Haridžan pisal:

»Nasilja ne moremo odpraviti z nasiljem. Človeški rod se lahko reši nasilja samo, če se zateče k nenasilju. Sovraštvo je lahko premagano samo z ljubeznijo. Če na sovraštvo odgovarjamo s sovraštvom, se samo še poveča in poglobi sovraštvo samo. Gre za osnovno resnico, s katero sami, ne da bi omahovali, lahko klubujemo vsakršnemu nasprotovanju.«

V Indiji je ostalo 60 milijonov muslimanov (še danes živi v tej državi ena izmed največjih muslimanskih skupnosti na svetu) in nad 10 milijonov hindujcev v Vzhodnem Pakistanu (današnji Bangladeš).

Britanski imperij v Indiji je uradno nehal obstajati 15. avgusta 1947. Namesto njega sta nastali dve neodvisni državi: pretežno hindujska Indija in muslimanski Pakistan, razdeljen na dve območji, ki sta bili med sabo ločeni stotine kilometrov (Vzhodni Pakistan (Bengalija) je leta 1971 postal Bangladeš).

Na predvečer 15. avgusta je Gandhi v Kalkuti nagovoril več kot deset tisoč ljudi, ki so prišli na njegov molitveni shod. Govoril je o neodvisnosti, ki naj bi nastopila ob polnoč. Vendar ob tem ni našel razloga, da bi se veselil in odklonil tudi, da se udeleži proslave v Delhiju. Ostal je v Kalkuti, v hiši nekega muslimanskega delavca, ki je živel v predelu mesta, ki so ga hindujski fanatiki često ogrožali. Medtem ko je bil naslednji dan v dveh novih prestolnicah, Delhi in Karachi, ter širom obeh držav prazničen, je bil za Gandija to dan žalovanja, saj je njegov ideal enotne in nenasilne Indije utonil v krvi in plamenih. Indija, ki se je tistega dne rojevala ni bila Indija njegovih sanj.

Vladni funkcionarji so ga spodbujali, da bi bilo dobro, če bi v čast neodvisnosti podal izjavo. Gandij jim je odgovoril, da se počuti izžetega: “Ni nobene sporočila. Če je to slabo, tako naj bo”. Preživel je dan neodvisnosti v postu in molitvi.

Čez deset dni so v Pandžabu izbruhnili krvavi boji med fanatičnimi sikhi (pripadniki hindujske verske sekte, ki verujejo v enega boga in ne poznajo kast), muslimani in hindujci, nemiri so se razširili tudi v Kalkuto. Ko je Gandhi zvedel za pokole, je pričel s postom, ki ga je takole napovedal: “To, kar ne more storiti moja beseda, morda lahko stori post. Če mu uspe v Kalkuti, se lahko dotakne tudi src vseh frakcij v vojni v Pandžabu. Zatorej bom danes zvečer začel s postom in ga zaključil samo takrat, če se bo razum vrnil v Kalkuto”.

Pokoli in uničenja so se nadaljevala, ampak kmalu je Gandijev post začel kazati svoje učinke. Končno so 4. septembra 1947 občinski funkcionarji sporočili Gandiju, da v zadnjih 24 urah ni prišlo do nobenega spopada več. Gandij je nato pristal, da konča post in dodal: »Ohranili me boste pri življenju, če boste ohranili mir.«

Katja Kjuder

Gandij je na raznih srečanjih skušal uveljaviti svojo filozofijo o nenasilju, v Indiji pa je ob prihodu neodvisnosti prišlo tudi do množičnega preseljevanja prebivalstva





VINOGRADNIŠTVO - Oznanilo začetka nove proizvodnje vina

Nekaj osnovnih navodil za bližajočo se trgatve

Trgatev je izredno pomemben dogodek na vinogradniškem posestvu, saj se z njo začne nova proizvodnja vina. Kakovost vina je seveda odvisna predvsem od organoleptičnih lastnosti grozdja. Na te pa ob trgatvi ne moremo več vplivati. Zato pa lahko s primernimi posegi, ki spremljajo trgatve in predelavo grozdja, preprečimo neželene škodljive biološke procese najprej v grozdju in nato v moštu. V ta namen navajamo nekaj osnovnih navodil.

Skrb za nego kleti

Pred trgatvijo preverimo stanje kleti ter posod in opreme. Poskrbimo, da je klet higiensko neoporečna ter opravimo skrbno in pravočasno vse potrebne ukrepe za pravilno vzdrževanje vinske posode in opreme. Prisotnost škodljivih mikroorganizmov lahko povzroči neželene biološke procese, ki negativno vplivajo na kakovost mošta in vina. Pred trgatvijo tudi preverimo, če imamo v kleti vse potrebne pripravke, ki jih bomo potrebovali pri predelavi grozdja in negi mošta ter vina.

Določanje časa trgatve in ravnanje z grozdem med trgatvijo

Zrelost grozdja je odvisna od raznih dejavnikov, med katerimi so najvažnejši obremenitev trte, sorta, lega in delovanje fotosinteze (število in stanje listov). Glede na to,

da se ti parametri razlikujejo od vinograda do vinograda, je nujno, da preverimo za vsak naš posebej zrelostno stanje grozdja.

Če je v vinogradu več sort ali če je zrelostna stopnja grozdja, tudi v primeru iste sorte, različna od trte do trte ali celo na isti trti, je priporočljivo 2-3 trgatve. Trgači se morajo držati navodila, da se pri trganju grozdja v posodah ne tlači, ker se sicer začnejo že med trgatvijo oksidacijski in drugi negativni procesi, ki načnejo kakovost mošta. Grozdje mora priti čimprej in v najboljšem stanju v klet.

Postopek jemanja vzorcev

Najboljšo »sliko« o tehnološki zrelosti grozdja nam da analiza. Če želimo, da bodo rezultati analize čim več verodostojni, jih moramo jemati pravilno. Držimo se sledečih navodil. Vzorec obsega 100 jagod, odvzetih iz 25 trsov in to po 50 jagod na levi in desni strani trsa. Jagode so odvzete po naključnem izboru v spodnjem in zgornjem delu grozda. Pri izbiri trsov, iz katerih bomo odvzeli jagode pazimo, da izberemo tiste, ki najbolje predstavljajo povprečno zrelostno stopnjo vinograda. Izbira trsov z najbolj ali najmanj zrelim grozdem, bi nam dala podatek močno odstopajoč od realnega zrelostnega stanja in nas zgrešeno pogojevala pri določitvi časa trgatve. Ta pa je, kot že poudarjeno, izredno

Ponekod, zlasti v Brdih in v Vipavski dolini, se je letošnja izjemno zgodnja trgatve že začela, drugod smo tik pred zdajci

OK



pomemben, ker so posledice slabih odločitev za začetek trgatve lahko zelo negativne iz naslednjih razlogov:

ne dosežemo kakovosti, ki jo lahko nudimo, dobimo prekislina in nestabilna ter

težko filtrabilna vina; imamo težave z alkoholno fermentacijo zaradi preveč ali premalo sladkorja; v obeh primerih, prezgodnje ali prepozne trgatve, izgubimo odlično rdečo barvo pri rdečih sortah.

Določanju sladkorja v grozdju smo glede na pomen opravila namenili poseben članek, objavljen spodaj. O tehnologiji predelave grozdja, pa bomo pisali v prihodnji številki.

ŠKODLJIVCI - Komarji, muhe, ose in mravlje

Zaščita pred nadležnim in tudi škodljivim mrčesom

V tem času se lahko v stanovanju pojavi veliko mrčesa, kot so muhe, komarji, mravlje, posebno na deželi, okrog hiše in v vrtu, pa tudi ose in drugi nezaželeni gostje se pojavljajo. Poglejmo, kako se jih znebimo. Posebno če živimo v bližini stoječih voda, kot so jezera, kraški kali ali izviri s stalno vodo, je skoraj gotovo, da bomo imeli probleme s komarji. Te žuželke namreč polagajo jajčeca v stoječe ali skoraj mirne vode. Iz teh jajčec se nato razvijejo ličinke.

Preventivno lahko proti komarjem marsikaj naredimo: odstranimo vsakršno stoječo vodo pred hišo, kot na primer tisto, ki se kopiči v krožnikih pod cvetličnimi lončki. Če imamo v vrtu kako stoječo vodo v okrasne namene, lahko gojimo rdeče ribice, ki se hranijo z ličinkami komarjev. Obenem ribice povzročajo valove, zato samice stežka polagajo jajčeca. Pazimo, da se po vrtovih ne zbira deževnica v posodah.

Najbolj učinkovit sistem proti komarjem je postavitve gostih mrež na okna in na vrata, ampak tudi proti muham, osam in drugim nevšečnim živalicam. Večkrat pa mreža vpliva na manjšo zračnost v stanovanju. Zato lahko uporabljamo insekticide na podlagi naravnih ali sintetičnih piretrin, pa čeprav jih veliko ljudi ne mara. Strogo se moramo držati navodil na konfekciji in po škropljenju moramo dobro prezračiti sobo, preden vstopimo, posebno v spalnicah. Namesto insekticidov je vedno večja uporaba repelentov, ki jih priključimo na elektriko. Izredne važnosti je, da so med uporabo okna vedno odprta. Bolje bi bilo, če repelentov ne bi uporabljali v spalnicah. Lahko jih na primer priključimo le, dokler imamo odprto luč, nakar jih izklopimo.

Na odprtem lahko uporabljamo pripravke, s katerimi namažemo kožo. Ra- je uporabljamo naravne aktivne principe, ki so ekstrakti rastlin in ki jih dobimo v lekarnah. Dober je tudi limonin sok. Veliko pomaga tudi, da na krožnik postavimo košček bombaža, namočen s citronelem ali evkaliptusom. Komarji imajo številne naravne sovražnike, kot na primer netopirje, lastovke, pajke, žabe. Zato moramo slednje pustiti pri miru. Dobrodošlo je na primer lastovičje gnezdo v bližini našega doma.

Podobno ukrepamo z muhami, ki ne letijo le okrog ljudi, ampak posebno okrog domačih živali. Muhe niso samo

nadležne, ampak tudi nevarne, saj lahko prenašajo vrsto bolezní.

Samica hišne muhe izleže 400 do 700 jajčec. Odrasle muhe predstavljajo le 5 % mušje populacije, ostalo so jajčeca, ličinke in bube. Populacije bodočih muh je torej veliko več, kot odraslih. Zelo važno je torej čistoča predvsem okrog domačih živali. Važno je, da z zatiranjem začnemo takoj, ko se pojavijo. Važno je, da tudi sosedje zatirajo muhe. Muhe ne marajo teme in so zelo občutljive na preprih. Dobri so tudi lepilni trakovi in repelenti. Veliko pomagajo zamežena okna, podobno kot pri komarjih. V hlevih moramo redno odstranjati hlevski gnoj. Če hočemo uporabljati insekticide v hlevu, se moramo strogo držati navodil na konfekciji. Pazimo, da ne škropimo v bližini gnezd lastovic.

V poletnem času so lahko zelo nevšečne mravlje. Te žuželke živijo v skupnostih, ki so lahko zelo številne. Med najbolj razširjenimi vrstami v podeželski hiši je Tetramorium caespitum. Druga razširjena vrsta je faraonka (Monomorium pharaonis). Obe vrsti živijo v družinah, kjer je prisotnih več plodnih samic ali matic. Maticice živijo v gnezdih, medtem ko delavke hodijo v vrstah ter iščejo hrano. Če uničimo samo delavke, se spet vrnejo, saj maticice v gnezdih nadaljujejo s polaganjem jajčec. Da dokončno rešimo problem mravelj, moramo najti in uničiti njihovo gnezdo. Lahko ga iščemo tako, da sledimo vrsti delavk, pa čeprav slednje ni lahko. V slučaju, da najdemo gnezdo izven našega stanovanja in pod zemljo, lahko gnezdo poljemo z vročo vodo ali dobro potresemo z insekticidi. Včasih pa mravlje delajo gnezdo tudi v notranjosti stanovanja, pod podom ali v špranjah med zidovi. Najti gnezdo je lahko izredno težko in ko ga dobimo, ga je zelo težko uničiti. Priporočljivo je, da pokličemo specializirane, ki gnezda z lahkoto uničijo.

Stanovanje redno čistimo, ne puščamo umazane posode dalj časa. Hrano, posebno meso in sladke jedi hranimo v dobro zaprtih posodah. V kuhinji ne uporabljamo insekticide. Slednje uporabljamo le izven kuhinje, posebno pa v bližini lukenj od koder pridejo mravlje. Pazimo, da ne preveč poškrbimo ozračja, saj so pripravki proti mravljam veliko bolj strupeni, kot ostali. V kuhinjah je najbolje, da uporabljamo zastrupljene vabe. Postavimo jih v točke težko dostopne otrokom ali doma-

čim živalim. Delavke prenašajo v gnezda zastrupljene vabe, zato lahko s časom uničimo tudi matice in celo gnezdo.

S toploto v poletnih mesecih se pomnožijo tudi ose, ki niso le nadležne, ampak tudi nevarne. Ose živijo v enoletnih družinah. Družina nastane spomladi in živi do jeseni istega leta. Nato ose poginejo, razen oplojene matice, ki preživi zimo pod kakim kamnom, v kaki luknji v zidu, pod streho ali v drugem zavetnem prostoru. Slednja naslednjo pomlad novi jajčeca in tvori novo družino. Spomladi je družina maloštevilna, proti jeseni pa se poveča. Jeseni so ose še najbolj agresivne. Osa gnezda imajo različno obliko, velikost in lokalizacijo, odvisno od vrste. V primeru sršena (Vespa crabro) so gnezda okroglasta, s premerom do 50 cm in so lahko v luknjah v zemlji, votlih deblih ali v zapuščenih stavbah. Gnezda navadne ose (Vespa germanica) so tudi okroglasta, a z manjšim premerom. Največkrat jih najdemo v zemlji ali v zapuščenih stavbah.

Proti osam lahko pripravimo zastrupljene vabe. Lahko na primer pomešamo mleto meso ali jed za mačke s kakim insekticidom. Vabo postavimo v zaprto posodo, ki ima dve luknji, da lahko gredo ose skozi. To obesimo na točko, ki ni dosegljiva otrokom in živalim. Zastrupljeno meso zamenjamo vsake tri ali štiri dni, za tri tedne. Ose delavke nesejo zastrupljeno hrano v gnezdo k ličinkam.

V pomladno-poletnem času, ko je družina še maloštevilna, lahko iščemo in uničimo gnezda, jeseni pa nima smisla. To je treba storiti zvečer, ko so vse ose v gnezdu. Zelo nevarno je uničiti gnezda čez dan. Med uničevanjem je dobro, da se dobro in povsod pokrijemo, na primer s čebelar- sko opremo.

Če se gnezdo nahaja v zemlji, moramo najti najprej vhod v gnezdo, v katerega vlijemo petrolej, bencin ali insekticid. Takoj nato pokrijemo luknjo z mokro zemljo in mrežo, da ne zbežijo. Če se gnezdo nahaja v votlih deblih ali zapuščenih stavbah, ga lahko poljemo s kakim insekticidom. Tudi to je treba opraviti zelo previdno, od daleč, v čebelar- sko opremo ali pa s pomočjo izkušene osebe. Preventivno lahko ose držimo daleč tako, da hranimo meso, sladke jedi in zrelo sadje dobro zaprto ali v hladilniku. Stalno odstranjujemo odpadke, posebno pa ostanke jedi. Na oknih naj bo mreža.

Magda Šturman

VINOGRADNIŠTVO

Določanje stopnje sladkorja v grozdju

Naši vinogradniki so sicer seznanjeni z načini določanja sladkorja v grozdju in moštu, toda glede na pomen opravila ne bo od več, če si pred trgatvijo o tem ponovno osvežimo spomin. Gre za relativno enostavne postopke, ki pa so izredno pomembni, kot je poznavanje vsebnosti sladkorja, ki je ključen parameter za določanje zrelostne stopnje grozdja in posledično za določanje časa trgatve.

Sladkorno stopnjo lahko določimo s primernimi pripravami na kemijski ali fizikalni način. Za kemijsko določanje, ki je zahtevnejše, je potrebno specifično strokovno znanje in laboratorij, zato se te metode poslužujejo le velike kleti in enološki laboratoriji.

Večina vinogradnikov in strokovnjakov pa uporablja, glede na njihovo enostavno uporabo in zadovoljivo točnost, fizikalni način določanja sladkorja. Pri tem uporabljajo sredstva, ki delujejo na osnovi Arhimedovega zakona (Klosternburška ali Babova tehtnica) ali z merjenjem lomnega količnika svetlobe (refraktometer).

Z omenjenimi pripravami določimo vsebnost naravnega sladkorja v grozdju in v moštu pred začetkom vrenja, kar nam omogoča, da ugotovimo alkoholno stopnjo, ki jo bo doseglo mlado vino po končanem vrenju.

Vsaka država je na osnovi svojih vinogradniških in vinarskih tradicij izbrala svojo mersko določanje sladkorne stopnje. Najbolj razširjene so: Babo, Oechsle', Brix in Baume'.

Klosternburška tehtnica. Izumil jo je William Babo, ravnatelj višje šole za vinogradništvo in vinarstvo v Klosternburgu blizu Dunaja. Trenutno je pri nas in širše v Italiji najbolj razširjena priprava za določanje sladkorja. Ena stopinja na tej tehtnici odgovarja približno 10 gramom grozdnega sladkorja (glukoza + fruktoza) v 1000 gramih mošta. Klosternburška tehtnica je umerjena na 15°C. Za določitev potencialne alkoholne stopnje vina pomnožimo sladkorno stopnjo s količnikom 0,62-0,65 v odvisnosti od vsebnosti sladkorja v moštu, kot je navedeno v nadaljevanju. Primer: iz mošta, ki ima 18 stopinj na tej tehtnici, bomo dobili vino z 11,5° alkoholne stopnje.

Oechslejev gostomer (sladkor je izražen v Oe). Izumitelj tega inštrumen-

ta za določanje sladkorne stopnje je Christian Ferdinand Oechsle'. Uporabljajo ga predvsem v Švici in Nemčiji. Stopnja na tej lestvici je po definiciji porast teže 1000 mililitrov mošta od 1 grama navzgor. Primer: liter mošta, ki ima 75 Oe tehta približno 1.075 gramov. Inštrument je umerjen (tariran) na 17,5°C. Če želimo določiti alkoholno stopnjo se poslužimo sledeče formule: (stopnje Oe - 15)/6. Če je npr. vsebnost sladkorja na tej lestvici 90 Oe bo alkoholna stopnja vina sledeča: (90-15)/6=12,5.

Brixov gostomer: izumitelj tega načina določanja sladkorja v moštu je znanstvenik Adolf F. Brix. Lestvico uporabljajo v anglosaških državah in je uradno priznana v Eu. Stopinja na Brixovi lestvici izraža odstotek sladkorja v enem litru vode. Ta merska enota je najpogosteje uporabljena v refraktometrih, katerih uporaba se širi tudi v naših krajih. Če stopinje te lestvice, za vrednosti ki gredo od 15°-25°, pomnožimo s koeficientom 0,55, dobimo približno alkoholno stopnjo po končanem vrenju. Primer: 22° Brixove lestvice X 0,55=12,10° dejanskega alkohola.

Baumejeva metoda: razvil jo je Antoine Baume'. Določa odstotek kuhinjske soli (natrijevega klorita) v litru vode. Naključno odgovarja Baumejeva stopinja (° Be') mošta, med 8° in 12° Be', ob koncu vrenja količini prisotnega alkohola v vinu. Če je vsebnost sladkorja v moštu 10° Be', bi moralo vino vsebovati 10° dejanskega alkohola. Ta način določanja alkoholne stopnje uporabljajo predvsem v sredozemskih deželah, zlasti Franciji.

Na koncu še nekaj navodil za določanje sprememb sladkorne stopnje v odvisnosti od temperature po Babovi lestvici, ki jo naši vinogradniki najpogosteje uporabljajo.

Klosternburška (ali Babova) lestvica je, kot smo že omenili, umerjena na 15°C: če temperatura mošta presega 15°C dodamo 0,2 sladkorne stopnje za vsako stopnjo temperature; če je temperatura mošta pod 15°C, odbijemo 0,2 sladkorne stopnje za vsako stopnjo temperature. Koeficienti Klosternburške lestvice so naslednji:

- od 0 - 14 stopinj sladkorja 0,62
- od 15 - 17 stopinj sladkorja 0,63
- od 18 - 20 stopinj sladkorja 0,64
- čez 21 stopinj sladkorja 0,65



LIVORNO - Požar zajel barako pri romskem naselju

Ogenj ni prizanesel štirim romunskim otrokom

Vzroki še niso jasni, najbrž je šlo za nesrečo, rasistični napad pa ni izključen

LIVORNO - Za štiri romunske otroke je pomoč žal prišla prepozno. Ognjeni zublji so neusmiljeno ukleščili barako, v kateri so se nahajali in jo uničili do tal. Šele ko so gasilci ukrotili požar, so odkrili njihova mala zoglenela trupla.

V bližini romskega naselja pri kraju Stagno v občini Livorno je v noči med petkom in soboto okrog polnoči zagorelo. Ekipa gasilcev je nemudoma prihitela na kraj požara, kjer je pod nadvozom gorela lesena in pločevinasta baraka, v njej pa so izgubili življenje 10-letna Eva in njena bratca, 8-letni Danchiu in šele 4-letni Nengi, ob njih pa še 6-letni prijatelj Lenuca; Eva in Nengi sta bila gluhonema. Po prvih ugotovitvah kaže, da je bila pred požarom v baraki še ena deklica in pa nekaj odraslih oseb (po pričevanju nekaterih očitvidcev so bili to starši), ki pa so pred plameni utegnili zbežati, ne da bi pri tem rešili ostalih otrok.

Preiskovalci so na kvesturi takoj zaslišali starše umrlih otrok, da bi ugotovili vzrok in dinamiko požara. Odgovore so iskali tudi med ostalimi romunskimi prebivalci malega (le šest ali sedem barak), »začasnega« naselja in izvedeli, da so si bivanje pod nadvozom izbrali zato, ker je bilo legalno romsko naselje pri Pisi prepolno. Vzroki požara zaenkrat še niso jasni; vse daje slutiti, da je šlo za nesrečo, kdo ve, mogoče so v baraki nespametno prižgali svečo, preiskovalci, pod vodstvom namestnika javnega tožilstva Antonia Giaconija, pa ne izključujejo možnosti rasističnega napada. Preiskava se intenzivno nadaljuje in v ponedeljek bodo opravili obdukcijo na malih truplih. Medtem je livornski župan Cosimi razglasil mestno žalovanje in preklical predvidena praznovanja; občinskemu žalovanju se je pridružil tudi predsednik vlade Romano Prodi.



Ognjeni zublji so do tal uničili barako, v kateri so zgoreli štirje otroci

ANSA

KOSOVO Pogajalska trojka včeraj v Prištini

PRIŠTINA - Trojka kontaktne skupine za Kosovo, ki jo sestavljajo ZDA, Rusija in EU, je po včerajšnjih pogovorih v Prištini sporočila, da v okviru nadaljnjih pogajanj o usodi Kosova ne bo predstavljala svojih predlogov, ampak vztraja pri doseganju soglasja med Beogradom in Prištino. »Nismo tu, da predlagamo, tu smo, da iščemo soglasje. Strinjali se bomo s tistim, za kar se bosta dogovorili obe strani,« je novinarjem povedal ameriški član trojke Frank Wisner. Predstavnik EU v diplomatski trojki, Wolfgang Ischinger, je izjavil, da je prihodnost Kosova izredno pomembna za prihodnost celotne Evrope, in poudaril, da je prihodnost Kosova v Evropski uniji. Ruski član trojke Aleksander Bozan-Harčenko pa je izpostavil, da mora vprašanje prihodnjega statusa Kosova ostati v okviru Varnostnega sveta ZN.

Wisner je ob tem še pojasnil, da se je z obiskom v Beogradu in Prištini »odprl nov krog pogovorov o statusu Kosova.« »Sestanke smo izkoristili, da prisluhnemo stališčem predsednika Kosova in članov pogajalske skupine, ki so pomembni in katerim smo pojasnili našo misijo,« je dejal Wisner ter dodal, da je namen trojke predvsem »graditi mostove in iskati načine za doseganje soglasja.«

Pogajalska trojka se je sicer včeraj najprej srečala s poveljnikom sil Kfor Rolandom Katherjem in namestnikom vodje Unmika Stephenom Shookom. Sledili so pogovori s kosovskim premierom Agimom Cekujem, nato pa še s predsednikom Kosova Fatmirjem Sejdiujem. Zadnje je bilo srečanje s člani prištinske pogajalske skupine.

Na pogovorih so tuji diplomati naleteli predvsem na trdno stališče kosovskih Albancev. Predsednik Sejdiu jim je v imenu pogajalske skupine predal platformo Prištine, ki med drugim jasno določa, da »je neodvisnost Kosova politična volja kosovskega prebivalstva in ni predmet pogajanj« ter da »je ozemeljska celovitost Kosova nedotakljiva« in se o njej prav tako ne bodo pogajali. Obenem je Sejdiu napovedal uresničitev načrta posebnega odposlanca ZN Marttija Ahtisaarija, ki predvideva nadzorovano neodvisnost Kosova. (- STA)

ZDA - Prvo srečanje novega francoskega predsednika s šefom Bele hiše Sarkozy z Bushem ob hamburgerjih, toda brez obolele prve dame Cecilie

WASHINGTON - Ameriški predsednik George Bush je včeraj pogostil na družinskem posestvu v Kennebunkportu v zvezni državi Maine na severozahodu ZDA francoskega predsednika Nicolasa Sarkozyja. Srečanja se zaradi blažje bolezn ni mogla udeležiti francoska prva dama Cecilia Sarkozy. Poleg predsednika Busha so bili na srečanju prisotni še njegova starša, nekdanji ameriški predsednik George starejši in nekdanja prva dama Barbara, sedanja ameriška prva dama Laura, Bushev brat in guverner zvezne države Florida Jeb s soprogo Columbo, Busheva sestra Doro Koch ter obe predsednikovi hčerki Jenna in Barbara.

Francoski predsednik je ob prihodu pojasnil, da so Cecilia in dva izmed otrok zboleli za blažjo angino. »Najhuje je, da so se je nalezli od mene,« je dejal Sarkozy, Bush pa je poudaril, da mu je žal, da se prva dama piknika ne bo udeležila.

Sicer neformalno srečanje, na katerem sta osvetlila tudi nekatera aktualna vprašanja, je bilo po predvidevanjih predvsem priložnost za nov pričetek v dvostranskih odnosih, ki so se ohladili v času Sarkozyjevega predhodnika Jacquesa Chiraca. »Najini državi sta v preteklosti imeli nekatera nesoglasja, še posebej glede Iraka, a nikoli nisem dovolil, da bi nas nesoglasja ovirala v iskanju drugih oblik sodelovanja,« je ob sprejemu Sarkozyja poudaril Bush in francoskega gosta pohvalil, ker pove, kar misli. Tudi francoski predsednik je imel na zalogi nekaj prijaznih besed na račun svojega gostitelja. »Se strinjava glede vsega? Ne,« je dejal Sarkozy. »Tudi v družini prihaja do nesporazumov. Toda še vedno sva ista družina,« je pristavil.



TREVISO - Kakih tisoč demonstrantov na trgu proti Gentiliniju »Kiss in« pred županstvom proti nestrpnemu podžupanu



TREVISO - Kakih tisoč ljudi se je včeraj zbralo pred županstvom v Trevisu, da bi protestirali proti podžupanu Giancarlu Gentiliniju, ki je minuli četrtek grobo napadel homoseksualce. Govorec o nočnih srečevanjih istospolnih oseb na nekem mestnem trgu, se je dobesedno zavzel za njihovo »etnično čiščenje.«

Včerajšnja demonstracija je privedla združenje Arcigay iz Veneta, udeležili pa so se ga tudi nekateri vidni politični predstavniki, med temi poslanec Demokratične levice Franco Grillini, predstavnici Zelenih Luana Zanella in Marjetice Franca Bimbi, pa še zastopniki SKP, SIK, Vrtnice v pesti in drugih drugih strank, tudi desnosredinskih. Med drugimi je prišel glasnik predsednika deželne odbora Veneta Galana Franco Miracco. Mnogi protestniki so nosili roza trikot, kakršnega so imeli homoseksualci v nacističnih taboriščih, med manifestacijo pa so se osebe istega spola med seboj množično demonstrativno poljubljale (»kiss in«). Podžupana Gentilinija ni bilo na spregled.

Francesco Caruso zapustil poslansko skupino SKP

RIM - Francesco Caruso je zapustil skupino SKP v poslanski zbornici. Kot je sinoči sporočil v kratki noti za tisk, je samodejno »zamrznil« svoje članstvo v stranki v pričakovanju napovedanega septembrskega sestanka, na katerem naj bi vodstvo SKP obravnavalo njegov primer. Kot znano, je Caruso minuli četrtek izjavil, da sta bivši minister Tiziano Treu in umorjeni pravnik Marco Biagi (ubile so ga Rdeče brigade) morilca, češ da sta s svojimi prispevki v prid fleksibilnosti dela kriva za žrtve pri delu. Njegove besede so naletele na ostro obsodbo predstavnikov vseh strank, vključno SKP.

Na Poljskem verjetno oktobra predčasne volitve

VARŠAVA - Poljski premier Jaroslaw Kaczynski je po sestanku vodstva svoje vladajoče stranke Zakon in pravičnost (PiS) napovedal izvedbo predčasnih volitev, kot možni datum pa navedel 21. oktober. »Lahko bi bile 21. oktobra, ali pa morda teden dni prej, ni važno, toda kasnejše novembra,« je novinarjem povedal Kaczynski. Pred tem je vodja koalicijske Lige poljskih družin (LPR) Roman Giertych premiera Kaczynskega obtožil, da namerava iz svoje vlade že v ponedeljek odstaviti ministre obeh manjših koalicijskih partnerk ter tako izsiliti predčasne volitve.

Talibani izpustili dve južnokorejski talki

KABUL - Talibanski uporniki so včeraj izpustili dve bolni južnokorejski talki. V afganistanskem mestu Gazni so sicer včeraj že drugi dan zapored potekala neposredna pogajanja med talibanskimi uporniki, ki že več kot tri tedne zadržujejo 21 južnokorejskih talcev, in predstavniki južnokorejskih oblasti. Predstavniki talibanov Jusuf Ahmadi je dejal, da so se talibanski poveljniki za izpustitev talk odločili zaradi njune bolezn ter v znak dobre volje. Drugi predstavnik talibanskih upornikov Zabihula Mudžahid pa je potrdil, da sta bili Korejki izpuščeni.

V New Yorku napetost zaradi teroristične grožnje

NEW YORK - Newyorška policija je zaradi nepotrjene grožnje s terorističnimi napadi, ki naj bi se pojavila na spletnih forumi, sprejela dodatne preventivne protiteroristične ukrepe. Neka izraelska spletna stran je namreč objavila poročila o prispevkih na spletnih forumi, v katerih se omenja napad s tovrstnim materialom, na eno od točk v ameriškem vele mestu. Zvezni preiskovalni urad FBI je verodostojnost groženj že zanikal.

V Gazi čistka Hamasa proti pristašem Fataha

GAZA - Pripadniki gibanja Hamas so v noči na soboto na območju Gaze pridržali 32 pripadnikov gibanja Fatah palestinskega predsednika Mahmuda Abasa. Po trditvah očitvidcev in Fataha je bila polovica njihovih pripadnikov aretirana po tem, ko so Hamasovci vdrli na poročno slavo v Bejt Hanunu na severu Gaze ter začeli pretepati goste. Pri tem naj bi bilo ranjenih kakih deset ljudi. Medtem je zaradi nočnih dogodkov v Bejt Hanunu že protestiralo kakih 150 sorodnikov aretiranih Fatahovcev, večinoma žensk in otrok. V protestih naj bi bilo ranjenih okoli 20 ljudi.



Moštveni kronometer moštvu CSC

SAARBRUECKEN - Prvič v zgodovini kolesarske dirke po Nemčiji je bil na sporedu moštveni kronometer. Na 42,2 kilometra dolgi progi v Brettnu so bili najhitrejši kolesarji danskega moštva CSC, njihov član, Nemec Jens Voigt, sicer tudi lanski zmagovalec dirke, pa je prevzel skupno vodstvo. Discovery Channel na drugem mestu je zaostal 25, Gerolsteiner na tretjem pa 55 sekund. Liquigas Mateja Mugerlija je bil sedmi (+1:20), tako da je Slovenec v skupnem seštevku z visokega četrtega nazadoval na 42. mesto (+1:16). Še slabši so bili kolesarji Lampre-Fonditala, moštva Gorazda Štanglja, ki so zasedli 15. mesto (+2:35), Štangelj je v skupnem seštevku na 98. mestu (+2:36).

Toni in Bianchi odlično pričela

BERLIN - Luca Toni je v prvem krogu nemške nogometne Bundeslige dosegel prvega od treh golov, s katerimi je njegov Bayern München premagal Hanso iz Rostocka. V angleški ligi pa se je izkazal Rolando Bianchi, ki je dosegel prvega od dveh zadetkov, s katerima je Manchester City Svena Gorana Erikssona premagal West Ham. **Študent pri Snaideru**
VIDEM - Košarkarji videmskega prvotigaša Snaidero se bodo prihodnji četrtak zbrali na prvem treningu, v času priprav pa bo z njimi vadil tudi 23-letni American Lucian Pesoli (krilo, visok 2,01 m), ki je doslej igral le v amerškem univerzitetnem prvenstvu z moštvoma Long Beach State in Louisiana-Lafayette.

Slovenski košarkarji odlično v Strasbourg

STRASBOURG - Slovenska košarkarska reprezentanca je pripravljali turni na EP začela odlično. Najprej je s 65:54 premagala evropskega prvaka Grečijo (Smodiš 11 točk), včeraj pa je z 79:66 (24:17, 44:36, 61:48) ugnala še Srbijo. Za Slovenijo je največ točk dosegel Jaka Lakovič (13). Danes bo Slovenija igrala proti Franciji.

Danes Primorje - Koper

LJUBLJANA - Izida 1. slovenske lige: Nafta - Domžale 0:6 (0:3), Maribor - Livar 3:2 (1:1). Danes: 17.00 Primorje - Koper.

KOŠARKA - SP V Portoriku tudi proti sodnikom

SAN JUAN - Na košarkarskem SP za veterane v Portoriku je videmski NBU v kategoriji over 40 v tekmi za razvrstitev od 5. do 8. mesta izgubil proti Portoriku z 96:85 in se bo danes s Čilom pomeril za končno 7. mesto. Tekmo proti ekipi gostitelja prvenstva je pogojevalo izredno pristransko sojenje. V zadnji četrtini sta sodnika pri izidu 73:73 začela piskati povsem enosmerno in se izmišljavati vse mogoče prekrške, nasprotniki pa so provocirali in »pretepli«. Vsi trije nekdani jadranci v moštvu NBU so tekmo tokrat začeli v standardni peterki in prispevali k začetnemu vodstvu Italije. Claudio Starc je na koncu dosegel 12 točk, Sandi Rauber in Robert Daneu pa vsak po šest. Najboljša strelca NBU pa sta bila Bullara (20) in Graberi (14).

ODBOJKA - 2. etapa ženskega grand prixa v Hong Kongu

Prvi azijski točki za »azzurro« Sandro Vitez

Proti Dominikanski republiki je končno stopila na igrišče - Danes proti Kitajski

HONG KONG - Kontovelova odbojkarica Sandra Vitez je v tekmi 2. etape ženskega grand prixa v Hong Kongu proti Dominikanski republiki končno dočakala krstni nastop na igrišču v tem tekmovanju. Vitezova je v zmagoviti tekmi proti srednje ameriški državi (3:0) dosegla tudi svoji prvi dve točki. Trener Massimo Barbolini jo je najprej poslal na igrišče proti koncu drugega seta, ko je na krilu zamenjala Sereno Ortolani, spet pa je igrala tudi v tretjem setu, ko je trener opravil dvojno menjavo in Vitezovo poslal na igrišče namesto podajalke Lo Bianco, Dall'igna pa je zamenjala glavno napadalcko Agüero.

»Igrala sem malo, a sem zadovoljna. Poleg tega, da sem končno stopila na igrišče, se najbolj veselim tega, da sta mi podajalki takoj zaupali izvedbo napada in da sem bila pri tem uspešna. Upam, da sem zruala tudi v očeh trenerja,« je povedala naša odbojkarica, ki jo ima Barbolini sicer načelno za zamenjavo Agüerove na korektorskem mestu, Kubanko z italijanskim potnim listom pa je ena najboljših igralka na svetu.

Veliko težja bo naloga »azzurro« danes proti Kitajski. Za uvrstitev finale, ki bo konec meseca v Ningboju na Kitajskem mora Italija doseči tri zmage v preostalih štirih tekmah.

Italija - Dominikanska republika 3:0 (25:16, 25:18, 25:15). ITALIJA: Gioli 12, Fiorin 4, Lo Bianco 4, Guiggi 6, Ortolani 7, Agüero 16, Croce (libero), Vitez 2, Secolo 2, Dall'igna 0, Barazza, Arrighetti.



KOLESARSTVO Dopinški škandal v Sloveniji

LJUBLJANA - Kolesarska zveza Slovenije (KZS) je na svoji spletni strani objavila, da je na lanski dirki Po Sloveniji dopinška pravila kršil zmagovalec Tomaž Nose, kolesar Adrie Mobila. S katerim nedovoljenim sredstvom si je Nose pomagal, niso objavili, so pa kolesarja že kaznovali. In kako? Z 20 meseci prepovedi nastopanja, kazen pa je začela veljati 6. 11. 2006. A Nose je do zdaj nemoteno dirkal, na dirki Po Sloveniji je celo ponovil lanski uspeh. V novomeškem klubu novice nočejo komentirati, njihov tekmovalac naj bi jutri sklical novinarsko konferenco, po kateri bodo znane podrobnosti. V svoji novici pa so pri KZS zapisali, da so Nose-tu in tudi moštvu Adrie Mobila, ki je bil najboljši v ekipni konkurenci, odvzeli lanski naslov zmagovalcev dirke Po Sloveniji leta 2006, vrniti pa bodo morali vse nagrade, ki so jih dobili na dirki.

PRED ATLETSKIM SP V OSAKI

Primer Pistorius in zgodovina tehnoloških pripomočkov v atletiki

BASKOVSKO KOPJE, PRIREJENO KLADIVO IN ČUDEŽNA PALICA

Južnoafriški atlet Oscar Pistorius je v obdobju pred SP v Osaki popestril dogajanje v »zlato ligi«. Pistorius živi brez obeh stopal, s protezama pa je 400 m pretekkel v času pod 47 sekundami, kar zmorejo le maloštevilni zemljani. Fant je prišel na svet s komaj zaznavnimi piščali. Brez amputacije okončin bi bil obsojen na invalidski voziček, tako pa se s pomočjo proteze normalno giblje in celo zelo hitro teče.

Njegova prošnja za nastop med »normalnimi« je bila stvar načel. Oscar je namreč že zmagal na posebnih OI. Iz zadeve si niti ni iskal posebne slave in zadnje vesti iz krogov mednarodne atletske zveze pravijo, da bodo njegovo prošnjo strokovno preverili, ker naj bi bile njegove »noge« zunaj pravil, ki v členu 144.2 ne dopuščajo nikakršnih tehničnih pripomočkov.

Da so ukrvljena in elastična umetna stopala nedovoljen pripomoček je jasno, kajti Pistorius v normalnem življenju uporablja drugačne proteze.

Koristnost »stopal« bodo preverili na inštitutu za znanost v športu pri italijanskem olimpijskem odboru. V zadevo je bilo vključenih nekaj zdravnikov in biomehnikov. Ne glede na izid preverjanj, je jasno, da Pistoriusa vsaj za nekaj časa ne bomo več videvali na tekališčih, razen, če ne bodo nastopi vključeni v serijo preverjanj.

Člen 144.2 je precejšnja varovalka pred iznajdljivimi potezami, ki jih lahko tudi čisti amaterji vključijo v športno udeleževanje. Verjetno je bila največja taka potegavščina, ki pa se je le malokdo spominja, zabeležena daljnega leta 1956. Zadevala je met kopja in je bila usmerjena v olimpijsko zmago!

Prihajala je iz baskovskih dežel, kjer

se domačini na ljudskih veseljih radi bavajo s prikazovanjem moči in spretnosti. Med te ljudske igre spada »barra basca« (ali espanola). Gre za 3,5 kg težak in poldrugi meter dolg železen kij, katerega metalci izmečejo, potem ko se s širokimi obrati (podobnimi metalcem diska) zaletijo v smeri proti kateri bo palica usmerjena.

Vrtenje in teža orodja ne nudita najboljših pogojev za varnost in gledalci so pri tej igri na varni razdalji.

Brihtni Baski so železno palico zamenjali z 800 gramov težkim kopjem in dosegli razdalje, ki so tedaj postavile v resno nevarnost kolektivno premoč Skandinavcev in svetovnega rekorderja Poljaka Janusza Sidla (83,66 m).

Zadeva je potekala v največji konspiraciji in na dan bi morala priti naravnost na OI v Melbournu. Pravil, ki bi tak način metanja preprečevala, ni bilo. Če bi bil rezultat dovolj dober bi lahko zmagal dotlej povsem neznan atlet.

Našel pa se je nepreviden »izdajalec«, ki je na nepomembnem tekmovanju v Franciji prikazal nov slog. Zadeva je prišla na dan. Obravnavali so jo na mednarodnih forumih in sklenili (tudi upravičeno), da je stvar prenevarna, ker kopje lahko uide daleč stran. Pravilo metanja kopja so dopolnili s predpisom, da mora kopje startati iz položaja z roko za črto ramen in iznad glave. Izrecno so prepovedali rotacije pri zaletu.

Povsem nepomembni baskovski in španski atleti so dosegali fantastične razdalje. 49-letni Felix Errauzquin je oktobra dosegel kar 83,40 m, nekaj dni za njim je najboljši metalac »barre« Claveru vrgel kopje do 90,30 m. Ko so se novega sloga naučili najboljši Finci, so že tedaj orodje zagnali preko 100 metrov.

V atletiki je bilo še nekaj posegov

Oscar Pistorius bo 22. novembra letos dopolnil šele 21 let. Visok je 1,86 m, težak pa 80,5 kg. Njegov osebni rekord na 400 m je 46,34 sekunde, vendar ga mednarodna atletska zveza ne priznava

tehnologije v rekvizite. Postopoma so izboljševali prav kopje in mu z zarezi in hrapavim repom dodali večjo plovnost v zraku. Kopja so padala popolnoma plosko. Ko je bil dosežen met krepko preko 100 metrov, so se odločili, da na orodju drugače razporedijo težo. Kopja se po novem zapicijo v ostrem kotu in so tudi pri merjenju morebitne malverzacije nemo-goče.

Atletsko kladivo, 7,25 kg težka krogla z ročajem, ki poleti kot granata, je bilo svoj čas primerno predelano. Kroglo so izdelali iz relativno lažje kovine, na njen skrajni rob pa v notranjosti vgradili jedro iz kovine z občutno višjo specifično težo. Pri obratih metalca se je ob dejansko več-





NAŠ POGOVOR - Andrej Gregorič na 19. izvedbi jadrnega Gira D'Italia

Zamejska posadka na velikanki: uresničljivo, a finančno prezahtevno

Na Giru je jadrni podnevi in ponoči ter se meril tudi s profesionalnimi jadranci iz ameriškega pokala

Če je bil letošnji kolesarski Giro brez slovenskega predstavnika, smo se lahko s slovensko prisotnostjo potolažili na jadrnem Giru, ki postaja iz leta v leto zanimivejša prireditev. 19. izvedbe jadrnega Gira se je udeležil tudi Barokovljan, Andrej Gregorič, ki je na krovu jadrnice Furlanije Julijske krajine prjadral od Ravenne do Brindisija: »Skupno sem bil na krovu le deset dni, nekateri sojadralci pa so jadrili od Trsta do Rima, torej skupno mesec dni,« nam je povedal Gregorič, s katerim smo se pogovorili na dvorišču matičnega kluba TPK Sirena.

PODNEVI IN PONOČI - 20 etap: od Trsta do Rima, skupno 1182 milj v 30 dneh. Na letošnjem Giru se je za osvovitelj rumene majice potegovalo 12 jadrnic. Skupno so jadranci opravili osem regat premičnega značaja (od mesta do mesta), enajst regat pa je bilo tehničnih z dvema stranicama, tako imenovanih »bastonov«, kot jim pravijo v jadrnem svetu. Na desetmetrskih jadrnicah G43 fino je Gregorič imel vlogo »teilerja« (odgovoren za jadra) in krmarja.

»Tehnične regate so se navadno začele ob 13. ali 14. uri, ko je na morju največ vetra. Dan se je začel sicer že z jutranjim sestankom, kjer so predstavili organizatorji regatno polje,« je orisal prvi tip regat Gregorič in nadaljeval z zanimivejšimi - premičnimi regatami: »Organizator je pri tem tipu regat tekmovalkam povedal le štart in cilj, vsaka jadrnica pa je morala sama izbrati najkrajšo in najhitrejšo pot do konca. Premiki so bili različno dolgi: od 80 milj pa do 200 milj. Regate so se navadno začele okoli desete ali dvanajste ure, jadrili pa smo navadno cel dan in celo noč. Med regatiranjem smo bili seveda stalno na jadrnici, spanja je bolj malo. V primeru, da so bile vremenske razmere dobre in je bil veter v krmi, je lahko med plovo spalo od tri do štiri članov posadke, drugače pa bili zbujeni celo noč,« je povedal Gregorič. Uporaba motorja je med premiki seveda prepovedana, zato organizatorji plombirajo prestave: »Motor smo navadno prižgali le za polnjenje baterij, drugače pa je uporaba onemogočena.«

Vsaka posadka je imela tudi avtodom, ki je jadrnce spremljal po kopnem. Voznik je bil zadolžen za pripravo hrane.

JADRAL SEM S PROFESIONALCI - Na vsaki jadrnici je bilo šest jadrncev. Pravila Gira predvidevajo, da se na krovu zvrsti 12 jadrncev. Nekateri so se Gira udeležili v celoti, drugi pa so imeli tu-



Andrej Gregorič se je udeležil letošnje 19. izvedbe Gira na jadrnici naše dežele. Skupno je bila FJK peta.



di svoje menjave. Kakšen pa je bil nivo regat? »Omenil bi, da je bilo na krovih drugih jadrnic do 30 profesionalnih jadrncev, ki so se vrnili iz ameriškega pokala. Med njimi naj navedem Benussija, Spangara, Bressanija in Brunija. To daje Giru nedvomno svojo težo.«

ZAMEJSKA JADRALNA SCENA - 30-letna izkušnja v jadrnem svetu omogoča Gregoriču tudi dobro poznavanje razmer v zamejskih vodah. Jadrno sceno pri nas ocenjuje dokaj kritično: »Nivo je sicer dober, primanjkuje pa otrok. Jadrnanje je šport, ki zahteva veliko športov razlikujejo v tem, da lahko trajajo tudi cel dan. To seveda zahteva tako od tekmovalec kot od kluba in seveda tudi staršev veliko truda. Potem pa je potrebno veliko finančnih sredstev,« je svojo oceno predstavil Barokovljan, ki pri matičnem klubu občuti pomanjkanje jadrne kulture: le manjše število članov ima jadrnico, kar pogojuje tudi zanimanje za ta šport. »Pri Čupi je že drugače, saj ima tam večina članov jadrnico in se dobro spozna na jadrni svet.« Gregoriču se zdi sedanje stanje v zamejstvu dokaj statično: »Poleg Simona in Jaša, ki dobro trenirata in sta pravkar osvojila pomemben rezultat, je na drugih področjih manj perspektivnih jadrncev. Do novih talentiranih jadrncev bo treba še počakati nekaj let. Spet smo pri dejstvu, da je čedalje manj otrok. Pri

jadrnanju ni dovolj, da ima klub enega dobrega jadrca: potrebna je skupina, ki omogoča kakovostno delo.«

Okolje, v katerem se jadrlec formira ni pomembno: »Če si dober, uspeš povsod,« ugotavlja Gregorič, ki navija, da bomo na OI 2012 v Londonu lahko navijali za zamejsko posadko: »Če bo na OI prisotna klasa 470, imata Simon in Jaš pod taktirko trenerja Antonaca dobre možnosti za uvrstitev.«

PRED BARCOLANO - Veliko slovenskih jadrncev odhaja v druge sredine. Sam Gregorič jadra na Puhovem Velikem Viharniku. Ali bi bilo po njegovem mnenju možna zamejska posadka, ki bi se lahko potegovala z velikankami na Barcolani? »Mislim, da imamo kopico odličnih jadrncev, tako da bi bila ta ideja uresničljiva. Težava pa je predvsem finančne narave, saj bi za najetje velike jadrnice in vse ostale stroške najbrž potrebovali kakih 250.000 evrov.«

Zamejsko posadko na eni izmed velikank bo treba torej še počakati. Gregorič zato že načrtuje svoje podvige na krovih drugih jadrnic, med katerimi pa ima seveda prvenstveno vlogo ravno Veliki Viharnik. O novostih, ki se pripravljajo v Puhovem taboru, Gregorič ni hotel spregovoriti. Obisk Janše (neuraden!) in Russla Couttsa na krovu Viharnika letos julija pa že lahko delno namiguje na načrte, ki bodo bržkone kmalu znani ...

Veronika Sossa

JUNIOR EP 420 Jaš in Simon v »zlati skupini« s prvega mesta!

MEDEMBLIK - Jadrca JK Čupa Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti sta kvalifikacijski del na evropskem mladinskem prvenstvu v jadrnem razredu 420 končala na prvem mestu in bosta z nastopi v »zlati skupini« najboljših 58 od 116 posadk začela iz najboljšega izhodišnega položaja.

Drugi dan kvalifikacij se jim je uvodna regata (28. mesto) ponesrečila, zato pa sta drugi in tretji plov celo osvojila, kar jima je z rezultati prvega dne (2., 3. in 1. mesto) navrglo začasno vodstvo. S tremi zmagami v šestih kvalifikacijskih plovih se naša jadrca postavljata tudi kot favorita v boju za medalje, čeprav bodo med štiridnevno finalno fazo, ki se bo pričela jutri, opravili še enajst plovov.

Rezultatov v razredu 470, v katerem tekmujeja tudi Alessio Spadoni in Max Aicardi, do zaključka redakcije nismo prejeli.

NOGOMET - Pokal Vesna - Kras bo 9. septembra v Križu

Goriški derbi 1. kroga Pro Gorizia - Juventina na Rojcah 2. septembra in kraški derbi 3. kroga Vesna - Kras v nedeljo, 9. septembra (oboje ob 16. uri) sta pravi poslastici kvalifikacij italijanskega pokala za moštva elitne in promocijske lige. Sestavo skupin in spored tekem je objavila deželna zveza, nasprotnika goriških ekip v skupini L pa sta še Capriva in San Lorenzo, zahodno kraških v skupini M pa Muggia in San Luigi. V naslednjo fazo bo napredoval le zmagovalce skupine.

2. septembra se bo začel tudi deželni pokal, v katerem bodo nastopile ekipe vseh ostalih slovenskih društev. Kar se tiče pokalnega tekmovalstva za moštva 1. amaterske lige bo derbi med Primorjem in Primorcem na sporedu že v 1. krogu, Sovodnje bodo v skupini M debitirale proti Azzurri. Kar se tiče 2. lige sta bila Zarja Gaja in Breg vključena v različni skupini. Kot rečeno bo prvi krog 2. septembra, drugi v sredo, 5. (ob 20.30), tretji pa v nedeljo, 9.

Sestava skupin Italijanski pokal
Skupina L: Capriva, Juventina, Pro Gorizia in San Lorenzo.
Skupina M: Muggia, Kras, San Luigi in Vesna

Deželni pokal 1. AL
Skupina M: Azzurra, Gallery, Sovodnje.
Skupina N: Primorec, Primorje, San Giovanni in San Sergio.

Deželni pokal 2. AL
Skupina Q: Breg, Chiarbola in Costalunga
Skupina R: Esperia Anthares, Muglia, Zarja Gaja in Zaule Rabuiese.

Deželni pokal 3. AL
Skupina R: Fiumicello, Terzo, Mladost, Romana

Obvestila

ZŠSDI obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici zaprta od 13. do 17. t.m. Urada bosta ponovno obratovala s polletnim urnikom od ponedeljka 20.8.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM organizira avtobusni izlet v Gardaland v soboto, 1. septembra 2007. Prijavite se lahko ob torkih in četrtkih od 18. do 19. ure v telovadnici OŠ F.Bevk na Opčinah. Za informacije tel.št. 349-7597763 Nastja.

SPOMINI - Maja 1976 na tekmi med ZŠSDI in Olimpijo

Vito Dimitrijevič igral tudi v Sovodnjah

Z Vilijem Amerškom je bil glavni člen v zvezni vrsti Ljubljančanov - Zamejsko moštvo je štelo takrat v svojih vrstah dosti kakovostnih nogometašev

Pred dnevi sem v našem dnevniku zasledil članek, ki me je s spominom popeljal tri desetletja nazaj. Z veseljem sem namreč prebral intervju z nekdanjim odličnim nogometašem Vitom Dimitrijevičem, ki je pri newyorškem klubu Cosmos svoje nogometno znanje delil s slavimi mojstri žoge, kot so bili Pele, Beckenbauer, Chinaglia, itd. Iz članka je razvidno, da je v drugi polovici sedemdesetih let Dimitrijevič za nekaj sezon igral pri ljubljanski Olimpiji, takrat kar uspešni članici jugoslovanske prve lige. No, in na tega nogometaša me prav iz tistega obdobja vežejo prijetni spomini. Maja 1976 sem kot mlad športni funkcionar nastopil službo pri goriškem uradu ZŠSDI. Že mesec dni kasneje so naši športni krogi priredili odmevni športni dogodek, ki se je nanašal na ponovno odprtje nogometnega igrišča v Sovodnjah. Za nekaj let so namreč Sovodnje ostale brez igrišča, saj so prav čezenj skopali globok in širok jarek, po katerem se danes vije avtocesta. Jarek so nato prekrili in nad njim in avtocesto ponovno usposobili nogometno igrišče.

S tekme maja 1976 v Sovodnjah. Dimitrijevič je četrti z desne (s prekrizanimi rokami)



Otvoritev je sovpadala z večdnevni vaškim praznikom, ki ga je priredilo ŠD Sovodnje. Osrednja prireditev pa je bila v petek popoldne 18.6.76 s tekmo med goriško reprezentanco ZŠSDI in ljubljansko Olimpijo, ki se je kljub številnim obveznostim odzvala vabilu iz zamejstva in v Sovodnje dopotovala s svojo najboljšo enajsterico. Po pozdravnih govorih takratnega predsednika ŠD Sovodnje Darija Cotiča in sovodnjanskega župana Jo-

žefa Češčuta ter nastopu godbe na pihala Kras iz Doberdoba, je priletelo letalo in s padalom spustilo na igrišče žogo, s katero so potem odigrali tekmo. Naši so se pod vodstvom trenerja Giannija Marsona na srečanje z uglednim prvotimcem dobro pripravili in so bili skozi vso tekmo dokaj enakovredni nasprotniku. Ekipa ZŠSDI je tudi prva povedla s P. Floreninom in šele pred koncem polčasa prejel izenačujoči gol. To stanje je trajalo do

25. minute d.p., ko je trener Marson menjal večino igralcev na igrišču in s tem dal priložnost tudi mladim, da zaigrajo proti tako uglednemu nasprotniku. Šele proti koncu tekme so naši popustili, tako da se je tekma končala z rezultatom 5:1 za Ljubljančane. Olimpijin trener Luštica se kar ni mogel načuditi samozavestni, dopadljivi in prodorni igri naših nogometašev, saj smo v tistih letih razpogali z res odličnimi igralci, ki bi bili spo-

sozni zaigrati tudi na precej višjem nivoju.

Teh nekaj vrstic sem namenil napisati, ko sem se spomnil, da je takrat v moštvo Olimpije igral tudi Vito Dimitrijevič, ki se je izkazal za res nadpovprečno dobrega igralca. Z Vilijem Amerškom sta takrat bila glavni zvezdi moštva in graditelja igre zeleno-belih. Še bolj pa mi je Vito ostal v spominu na skupni večerji pri Francetu v Sovodnjah. S svojim vedrim značajem je bil Vito tisti, ki je držal družbo pokonci in je v svojem srbsko-ljubljanskem slangu spravjal v smeh prisotne.

Naj navedemo še imena igralcev, ki so takrat igrali v Sovodnjah. ZŠSDI: Plesničar, Mikluš, Marson, Gruden, Čevdek, Petejan, A.Ferletič, Nanut, G.Ferfolja, Uljan, Florenin (Uršič), Dužman, Marvin, S.Florenin, Pahor, Butkovič, Mučič, K.Ferfolja, M.Ferletič; Olimpija: Jurišak, Dogančič, Bracanović, Dimitrijevič, Šišič, Samakovič, Prosen, Ameršek, Jurišič, Grubor, Rožič, (Vatovič, Klampfer, Mustać, Davanović).

Vil Prinčič



Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

- 20.25 Alpe Jadran - Dorbci: Jezikovno pisana družina
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Koncert v živo: Tabu
23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno

- 6.00 Sedem dni v parlamentu
6.10 Nad.: Sottocasa
7.00 Razvedrilna odd. o dobrem počutju: Sabato, Domenica & ... (vodita Sonia Grey in Franco Di Mare)
9.35 Linea verde - Obzorja
10.05 Aktualno: Tistega dne v Nazarethu - Zgodba katoliške cerkve
10.30 Nan.: Komični filmi S. Laurela in O. Hardyja
10.55 Maša
12.00 Angelus
12.20 Aktualna odd.: Linea verde v živo iz narave
13.30 Dnevnik
14.00 Nan.: Inšpektor Derrick
14.50 Variete: V pričakovanju izbora "Miss Italia" (vodi Claudia Andreatti)
16.15 Dok.: Quark Atlante
17.00 Dnevnik in vremenska napoved
17.10 Film: Poveri ma belli (kom., It., '56, r. Dino Risi, i. Marisa Allasio, Maurizio Arena, R. Salvatori)
19.05 Nan.: Komisar Rex - Starinske igrače (i. Gedeon Burkhard)
20.00 Dnevnik
20.35 Rai Tg šport
20.40 Variete: Supervariete
21.20 Nan.: Don Matteo 5 (i. Terence Hill, Nino Frassica, Flavio Insinna)
23.25 Dnevnik
23.30 Aktualno: Posebna odd. Tg1
0.30 Aktualno: Oltremoda Reloaded
1.10 Nočni dnevnik/Knjige
1.30 Kinematograf

Rai Due

- 6.10 Dok.: Ruta Maia
6.45 Dok.: Morje ponoči
7.00 Nan.: Girlfriends, 7.40 Strepitose Parkers
8.00 Jutranji dnevnik Tg2
8.20 Nan.: Freddie
9.00 Dnevnik
9.05 Variete: Random
10.30 Dnevnik
10.35 Variete: Random, vmes Art attack in Magic English
11.30 Nan.: Ed (i. Tom Cavanagh)
12.10 Nan.: JAG - Vojna besed (i. David James Elliott, Catherine Bell)
13.00 Dnevnik
13.25 Tg2 Motorji
13.40 Tg2 Eat Parade
14.00 TV film: L'anello della discordia (dram., ZDA, '05, i. Patricia Heaton, Vincent Spano)
15.35 Nan.: Turbo 2 (krim., It., '99, i. Anna Valle, Roberto Farnesi)
17.15 Rai šport: Numero Uno
18.00 Dnevnik, vreme
18.05 Dok.: Tg2 Dosje
18.50 Nan.: Jake 2.0
19.40 Risanke
20.30 Dnevnik Tg2
21.05 Nan.: Numb3rs (i. Rob Morrow, David Krumholtz, Judd Hirsch)
22.40 Nan.: Crime Stories
23.30 Športna nedelja
0.50 Nočni dnevnik Tg2
1.10 Rubrika o protestantizmu
1.40 Tenis: Turnir ATP

Rai Tre

- 6.00 Fuori orario
7.00 Variete za najmlajše
9.00 Variete: Screensaver
9.35 Film: Toto' e le donne (kom., It., '52, i. Toto', P. De Filippo)
11.10 Telecamere na počitnicah
11.15 Nan.: Saranno famosi
12.00 Dnevnik, šport, vreme
12.10 Aktualno: Telecamere
12.40 Okkupati
13.10 Aktualno: Passpartout
13.40 Dok.: Kilimangiaro Album
14.00 Dnevnik, deželne vesti
14.30 Eduardovo gledališče: De Pretore Vincenzo

- 16.55 Film: La donna del destino (kom., ZDA, '57, r. Vincente Minnelli, i. Gregory Peck, Larene Bacall)
18.55 Tg3 Meteo
19.00 Dnevnik, deželne vesti, vremenska napoved
20.00 Variete: Blob
20.30 Film: Il padrino - 2. del(dram., ZDA, '74, r. F.F. Coppola, i. Al Pacino, Diane Keaton, Robert Duvall)
23.00 Dnevnik, deželne vesti
0.35 Fuori orario - Film: Il ritorno del figlio prodigo

Rete 4

- 6.05 Nan.: Pot za Avonleo
7.00 Pregled tiska
7.20 Nan.: Don Tonino
9.35 Dok.: Čudovita Italija
10.00 Maša
11.00 Planet morje
11.30 Dnevnik Tg4, promet
12.10 Aktualno: Melaverde
13.30 Dnevnik Tg4, vreme
14.05 Film: I fanciulli del West (kom., ZDA, '37, r. James W. Horne, i. Stan Laurel, Oliver Hardy)
15.20 Nan.: Komični filmi S. Laurela in O. Hardyja
16.00 Film: Taverna Paradiso (kom., ZDA, '78, r.-i. Sylvester Stallone)
18.20 Nan.: Hiša Vianello
18.55 Tg4 dnevnik/Meteo4
19.35 Nan.: Colombo (i. Peter Falk)
21.15 Film: Lo squalo (dram., ZDA, '75, r. S. Spielberg, i. Robert Shaw, Roy Scheider, Lorraine Gary)
23.40 Nan.: 24 od 3.00 do 5.00 (i. Kiefer Sutherland, James Morrison)
1.20 Pregled tiska

Canale 5

- 6.00 Na prvi strani
7.55 Promet - Meteo 5
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.40 Dok.: Potovanje okrog sveta
9.20 Film: I signori della truffa (thriller, ZDA, '92, i. Robert Redford, Ben Kingsely, Dan Aykroyd)
11.00 Tg com/Meteo 5
12.00 Nan.: Summerland (i. Taylor Cole, Ryan Kwanten, Jesse McCartney)
13.00 Dnevnik, vreme
13.35 TV film: Il bello delle donne 2 - Nevember (r. M. Ponz, i. Anita Ekberg, Eva Robin's)
15.35 Film: Roba da ricchi (kom., It., '87, i. Renato Pozzetto)
16.30 Tg com/Meteo5
17.30 Nan.: Carabinieri 5 - Še ena prilika (It., '05, i. Alessia Marcuzzi)
20.00 Dnevnik TG 5 in vreme
20.40 Film: Guardia del corpo - The Bodyguard (thriller, ZDA, '92, i. Kevin Costner, Whitney Houston)
22.00 Tg com/Meteo 5
23.15 Film: Letters from a killer (thriller, ZDA, '98, i. Patrick Swayze, Roger E. Mosley, Kim Myers)
1.20 Nočni dnevnik, vreme

Italia 1

- 7.00 Nan.: Kleopatra 2525
7.50 Variete za najmlajše
10.25 Nan.: Power Rangers Lost Galaxy (i. Russell Lawrence, Danny Slavin), 10.55 Robin Hood
11.55 Nan.: Phil iz prihodnosti
12.25 Odpri studio, vreme
13.00 Nan.: Tata (i. Fran Drescher)
14.00 Nad.: Dinotopia (ZDA-VB-Danska, '02, i. Tyron Leitso)
16.00 Tg com/Meteo, vreme
18.30 Odpri studio, vreme
19.00 Nan.: Love Bugs 3
19.25 Nan.: Prima o poi divorzio (i. Anthony Clark, Mike O' Malley)
20.00 Tg com/Meteo
20.20 Variete: Candid camera
21.10 Nad.: Benedetti dal Signore (It., '02, r. Francesco Massaro, i. Enzo Iacchetti, Ezio Greggio)
23.15 Variete: Sputnik
0.35 Variete: Pokermania
2.10 Film: Il prezzo di Hollywood
4.00 Talk Radio

Tele 4

- 9.30 Horoskop, svetnik dneva
11.05 Nad.: Marina
11.40 ADN Kronos
12.20 Sanjski avtomobili
12.40 Dok.: Drevesje
12.55 Avtomobilissima
13.15 Poletne osebnosti

- 13.35 Oddaja o kmetijstvu
14.05 Nan.: Bonanza
15.45 Dok.: Malezija
17.30 Risanke
20.30 Vsi na morje
20.50 Poletna srečanja v kavarni "Versiliana" (vodi Romano Battaglia)
22.25 Film: Coppia d'assi con regina (pust., '91, i. Rip Torn), 23.55 Killer Adios (vestern, '68, i. Marisa Solinas)

La 7

- 7.00 12.00, 20.00, 0.30 Dnevnik
9.45 Film: Scandali al mare (kom., It., '61, i. Raimondo Vianello)
11.25 Nan.: Angelski dotik
13.00 Nan.: matlock
14.00 Film: 84 C haring Cross Road (dram., VB, '86, i. Anne Bancroft)
16.00 Nan.: Čarovnice
18.00 Film: Capitano Nemo e la citta' sommersa (pust., VB, '69)
20.30 Variete: Šef za en dan
21.30 Film: I 4 dell' Oca selvaggia (vojni, ZDA, '78, i. Richard Burton, Roger Moore, Stewart Granger)
0.00 Nan.: Sex and the City
1.00 Športna oddaja

Slovenija 1

- 7.00 Živ žav
10.00 Šport špas: Novo mesto
10.30 Dok. nan.: Pod evropskim nebom
11.00 Ozare
11.05 Dok.: Drevo življenja
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila, vreme, šport
13.10 Števerjan 2007
14.25 TV nad.: Vrtičkarji - Oktoberfest
14.55 Film: Obačun pri O. K. Koralu (vestern, ZDA, '57, r. John Sturges, i. Burt Lancaster, Kirk Douglas)
17.00 Poročila, šport, vreme
17.15 Velika imena malega ekrana - Galerija igralcev: Marijana Breclj
18.15 Risanke
18.30 Žrebanje lota/Risanke
18.55 Vreme, dnevnik, šport
19.20 Zrcalo tedna, šport
19.55 Dajmo, naši!
21.05 Glasb.-dok. odd.: 50 let Avsenikove glasbe
22.00 Večerni gost: Prof. dr. Marija Strojnik
22.55 Ars 360
23.15 Poročila, vreme, šport
23.40 Film: Reče in modro
1.30 Dnevnik
1.55 Infokanal

Slovenija 2

- 6.30 Zabavni infokanal
8.30 11.00 TV prodaja
9.00 Skozi čas
9.10 Koncert ob 50. obletnici začetka EU (1. del)
10.20 Oddaja o turizmu: Poletna potovanja
11.30 Naša pesem 2007: MePZ Hrast, Doberdob, MePZ Postojna
12.00 Med valovi
12.30 Prislunimo tišini
13.00 Slovenski magazin
13.25 Očitno užitno: Kolpa
13.50 TV prodaja
14.25 Koncert Zorana Predina
15.20 SP v gorskem kolesarstvu
15.55 Nogomet: Chelsea - Birmingham City (Superpokal VB, prenos iz Londona)
16.25 Koncert: Andrej Šifrer s prijatelji - Kdaj si zadnjič naredil prvič?
18.30 Film: Naš človek (dram., Slo, '85, r. Jože Pogačnik, i. Boris Juh, Aleš Valič, Ivo Ban, Miranda Caharija)
20.00 Dok.: Planet Zara
20.55 Hum. nad.: Na nož (VB)
21.25 Nad.: Kdo bo koga (R. Končar-Igor Šmid)
21.55 Umetnost glasbe in plesa: Gorenjski slavček (A. Foerster, TV operni film, r. Fran Žižek)
23.10 Nad.: Brez pravil (Argentina, '04, r. Jorge Nisco, i. Adrian Suar, Nicholas Cabre, Karin Mazzocco, 1. del)
0.00 TV film: Gideonova hči
1.45 Dnevnik zamejske TV
2.15 Zabavni infokanal

Koper

- 14.00 Čezmejna TV
14.10 Euronews, 14.45 Odmev
15.15 Košarka: FMP - Partizan (Jadran-ska liga NLB, finale)

- 16.40 Dok. oddaja
17.10 Mediteran festival: Willard Grant Conspiracy
18.00 Program v slovenskem jeziku: Ljudje in zemlja
19.00 Vsedanes, 19.20 Šport
19.25 Dok.: Morska plovba
19.55 Vesolje je, 20.25 Istra in
20.55 Srečanja v skupnosti Italijanov: Koper (pripr. Monika Bertok)
21.35 Dok. oddaja
22.25 Vsedanes - TV dnevnik
22.40 Srečanje z... (vodi Rebeka Legović)
23.10 Dok.: City Folk
23.40 Ensemble Mikado Wien
0.15 Vsedanes-TV dnevnik
0.30 Čezmejna TV - TV dnevnik v slovenskem jeziku

Tv Primorka

- 12.00 Videostrani, 17.55 Videospot meseca
18.00 Duhovna misel
18.15 Tedenski pregled
18.30 Miš maš
19.15 Kultura: Tadej Još in Hamlet
19.45 Pravljica
20.00 Razgledovanja
20.30 Spoznajmo jih
21.15 Hitova plaža v Novi Gorici
21.30 Glasbena oddaja
23.00 Kultura: Zgodba življenja Janje Blatnik
23.30 Videostrani

RADIO

RADIO TRST A

8.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz Rojana; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.00 Prijetni motivi; 10.30 Otroški kotiček: Zidovi hranijo spomin (piše M. Perat); 11.15 Nabožna glasba; 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Zgodbe v prostoru in času: Anže Jereb - mojster reklame v Ukrajini, sledijo Glasbeni listi; 13.00 Dnevnik, sledi Napovednik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Stari časi družabnosti; 15.00 Jazz koncert: Ana Šimec kvartet; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Glasbeni listi; 17.30 Srednjeevropski obzornik, sledi Glasba za vsakogar; 19.00 Dnevnik; 19.20 Napovednik, nato Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
7.25 Danes na RK; 7.45 Kmetijski nasvet; 8.00 Noč in dan; 8.10 Po domače; 8.30 Jutranjik, osmrtnice; 9.00-12.00 Z vami v nedeljo: prireditve, kronika; 10.00 Klepet z zanimivimi Primorci: gost Nevio Pucer; 10.30 Poročila, osmrtnice; 11.00 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Poletna torklja; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes; 14.30-20.00 Nedelja na športnih igriščih; 15.00 Z vročega asfalta; 15.30 DIO; 17.30 Vreme in promet; 19.00 Dnevnik; 19.45 Kronika; 20.00 Večer večnozelehnih s Tuliom Furlančičem; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Easy come... easy go...

RADIO KOPER (ITALJANSKI PROGRAM)

8.30, 10.30, 12.30; 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Drobci zgodovine; 7.40 Proza; 8.05 Horoskop; 9.45 Moje mnenje; 10.00 Kino-Gledališče; 11.00 7 dni; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Razglednica; 14.00 Izbrane strani; 14.30-18.00 Nedeljsko popoldne; 15.00-17.00 Ferry sport; 16.00 Sigla single; 18.00 Album charts; 19.00 Potopisna odd. ali Alpe Adria; 20.00 Večerni pr. RK; 20.45 Pesem tedna; 21.00 Moje mnenje; 21.30 Giulianine note; 22.00 Dosje; 22.45 Sigla single; 23.00 The magic bus.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.30 Elzine hrustljave misli; 8.05 Igra; 8.45 Glasba za otroke; 9.30 Labirinti sveta; 10.10 Sledi časa; 10.40 Zbori; 11.05 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.35 Slovenski zvoki; 14.10 Za kmetovalce; 15.30 DIO; 16.10 Pod lipo domačo; 16.30 Reportaža; 17.05 Veseli tobogan; 18.05 Zabavna igra; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer z Jankom Ropretom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Minute v ansamblom...; 23.05 Literarni nočno; 23.15 Za prijeten konec dneva

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.00 Kronika, promet; 8.15 Dobro jutro, vreme; 8.45 Koledar prireditelj; 9.10 Reportaža; 9.35 Poppevki; 10.00 Izlet; 10.45 Gost; 12.00 Centrifuga; 13.00 Poročila, vreme; Športno

popoldne, gost izbira glasbo; 15.00 DIO; 16.05 Popevki tedna; 18.00 Morda niste vedeli; 18.40 Črna kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Valodrom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasba za prave moške; 23.00 Drugi val

SLOVENIJA 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.22 Dobro jutro; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Maša; 11.05 Slovenski koncertino; 11.30 Izbrana proza; 12.05 Koncert Newyorške filharmonije; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Poletje z znanimi dirigenti; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 19.00 Obiski kraljice; 20.00 Vokalno-instrumentalna glasba; 22.05 Literarni portret; 22.30 Slovenski koncert; 23.00 Lirični utrinek.

RADIO KOROŠKA

6.08-7.00 Dobro jutro, Koroška!-Guten Morgen, Kärnten- Duhovna misel; 18.00-19.00 Glasbena; - Radio Agora: dnevno 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan: dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00.- 13.30 ORF 2

HOROSKOP



OVEN 21.3.-20.4.: Naslednjih nekaj tednov bodo vaši občutki izredno močni, česar niste ravno vajeni. Zaradi tega se bo pojavilo nekaj novih zapletov s sodelavci. Pazljivo pri vožnji z avtomobilom.



BIK 21.4.-20.5.: V tem tednu se bodo zamajali temelji vaše ljubezenske zveze. Potrudite se in poskusite prepoznati razlike med vojno egov in praviimi vzroki za nastale težave. Nekdo vas zelo pogreša.



DVOJČKA 21.5.-21.6.: Mars bo v tem tednu vstopil v vaš znak. Ta vas bo napolnil z bojno energijo, ki jo boste najbolje izkoristili v psihično težkih projektih. Bodite pozorni na ton lastnega govora.



RAK 22.6.-22.7.: Počitniške načrte boste morali spremeniti. Na delovnem mestu se boste težko zbrali in prav zaradi tega ne boste dokončali določenega projekta. Prepustite se toku časa in vse se bo uredilo.



LEV 23.7.-23.8.: Postorili boste vse opravke, ki vas že dalj časa bremenijo. Polni boste idej kako izboljšati delovno okolje. Zapomnite si, da morate ideje deliti tudi z drugimi, saj se bodo tako lažje uresničile.



DEVICA 24.8.-22.9.: Vaša pozornost bo v tem tednu namenjena predvsem vaši preteklosti. Ozri se boste sami vase in iskali vzroke za nastanek težav. Proti koncu tedna boste dosegli poslovni dogovor.



TEHTNICA 23.9.-22.10.: Nikar ne razkrijte neke skrivnosti in ne poslušajte govoric. Precej nemirni boste, kar lahko izkoristite za urejanje in pospravljanje stanovanja. Pazljivo pri vožnji z avtomobilom.



ŠKORPJON 23.10.-22.11.: Nikar se ne zapletajte v besedne dvoboje, saj si boste tako nakopali sovražnike. Tudi v ljubezenski zvezi boste imeli nekaj težav, za kar boste krivi sami.



STRELEC 23.11.-21.12.: Obdobje bo odlično za vas. Končno boste prejeli pozitivne rezultate za delo in trud, ki ste ga opravljali več let. Ob koncu tedna si vzemite čas za krajše potovanje.



KOZOROG 22.12.-20.1.: Končno se vam bo obrestovalo trdo delo preteklih nekaj mesecev. Lahko ste resnično ponosni, da ste prišli do te točke. Čas je odličen, da si privoščite malce sprostitve.



VODNAR 21.1.-19.2.: Slabe volje boste, saj se vam bo zdelo da je dan enak dnevu. Na sredini tedna vas bo v dobro voljo spravil ljubezenski partner, ki vas bo presenetil z nečim.



RIBI 20.2.-20.3.: Vaši živci bodo precej napeti, saj vam stvari ne bodo tekale tako kot ste si zamislili. Posebno pozornost posvetite komunikaciji z družinskimi člani (predvsem otroci in partnerji).

**Rai Tre****SLOVENSKI PROGRAM****Za Trst:** na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)**Za Gorico:** na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343
18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika
20.25 Videofleš
20.30 Deželni TV dnevnik
23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno

6.05 Aktualna odd.: Anima Good News (vodi G. La Porta)
6.10 Nan.: Sottocasa
6.30 Dnevnik, informacije o prometu
6.45 Jutranja razvedrilna oddaja: Unomattina (vodita Veronica Maya in Duilio Giammaria), vmes Dnevnik, Tg1 Turbo, Tg1 Zgodovina (vodi Roberto Olla), 9.30 Tg1 Flash
10.40 Gremo v kino
10.45 Nan.: Ciklon v samostanu (i. Jutta Speidel, Fritz Wepper)
11.30 Dnevnik in vremenska napoved
11.40 Nan.: Gospa v rumenem - Umor v Cabot Coveu - Umor v nočnem klubu (i. Angela Lansbury)
13.30 Dnevnik
14.00 Gospodarstvo
14.10 Nad.: Julia (i. Susanne Gartner, Roman Rossa, Susanne Hausler)
15.30 Nad.: Commesse 2 - Elisin rojstni dan (It., '02, i. N. Brill, S. Ferilli, C. Vertova, V. Pivetti)
17.00 Dnevnik Tg1 in vreme
17.15 Nan.: Sestre McLeod
18.00 Nan.: Komisar Rex (i. Gedeon Burkhard)
18.50 Kviz: Reazione a catena
20.00 Dnevnik
20.30 Kviz: Soliti ignoti - Identita' nascoste (vodi Fabrizio Frizzi)
21.20 Film: Caterina va in citta' (kom., It., '02, r. Paolo Virzi, i. Sergio Castellito, Margerita Buy, Alice Teghil)
23.20 Dnevnik
23.25 Dok.: Passaggio a Nord-Ovest
0.30 Dnevnik
1.05 Potihoma

Rai Due

6.00 Tg2 Eat Parade
6.25 Dok.: Dubaj
6.55 Skoraj ob 7-ih
7.00 Rubrika o židovski kulturi
7.30 Variete za najmlajše: Random, risanke
10.15 Dnevnik/Meteo 2/Motorji/Medicina 33
11.00 Nan.: Out of Practice - Sv. Valentin z mamo, 11.20 Ed
12.10 Nan.: J. A. G.
13.00 Dnevnik
13.30 Tg2 Navade in družba, 13.50 Tg2 Medicina 33
14.00 Aktualna odd.: Ricomincio da qui (vodi Alba D' Eusano)
15.30 Nan.: Komisar Kress (i. Rolf Schimpf)
16.30 Posebna enota Leipzig - Gospodarstvenik leta
17.15 Nan.: One Tree Hill (i. Sophia Bush, Hilarie Burton)
18.05 Tg2 Flash/Šport
18.30 Dnevnik/Meteo
19.00 Nan.: Law & Order
19.50 Risanke
20.30 Dnevnik
21.05 Nan.: Close To Home (i. Jennifer Finnigan, Kimberly Elise),
22.40 The Practice (i. D. McDermott)
23.20 Dnevnik
23.30 Variete: Tribbu' (vodita Serena Garritta in Alessandro Siani)
0.40 Aktualno: Poletni magazin za 2. (vodi Giancarlo Gijelli)
1.20 Rubrika o protestantizmu

Rai Tre

6.00 Rai News 24
8.05 Mi smo zgodovina
9.05 Film: 47 morto che parla (kom., It., '50, i. Toto)
10.35 Cominciamo bene
12.00 Tg3 šport, vreme
13.00 Nikoli ni prezgodaj
13.10 Nan.: Saranno famosi
14.00 Deželne vesti, dnevnik
14.50 Variete: Trebisonda
16.05 Variete: Televisione
16.30 Športno popoldne: kolesarstvo

17.15 Nan.: Stragate Sg-1
18.00 Dok.: Geo magazine
19.00 Dnevnik, deželne vesti
20.00 Rai Tg Šport
20.10 Variete: Blob
20.30 Nad.: Un posto al sole (i. Patrizio Rispo, Federica Apicella)
21.05 Dok.: Po sledeh Darwina - Naključna evolucija (vodita Patrizio Roversi in Susy Blady)
23.00 Tgr Dnevnik, deželne vesti
23.15 Tg3 - Primo piano
23.35 Aktualno: Življenjske zgodbe (vodi Giovanni Anversa)
0.35 Tg3 Night News
0.55 Koncert na Rai 3

Rete 4

6.05 Pregled tiska
6.25 Nan.: Pot za Avonleo, 7.10 Velika dolina (i. Barbara Stanwyck, Linda Evans, Richard Long),
8.40 Pacific Blue - Novo življenje
9.40 Nad.: Saint Tropez, 10.40 Ljubzenska vročica
11.30 Tg 4 dnevnik, promet
11.40 Nan.: Piu' forte ragazzi (i. Sammo Hung), 12.35 Road to justice
13.30 Dnevnik, vreme
14.00 Film: Contro tutte le bandiere (pust., ZDA, '52, i. Errol Flynn, M. O' Hara, Anthony Quinn)
16.00 Nad.: Steze
16.20 Film: Sabato, domenica e lunedì' (kom., It., '90, r. Lina Wertmuller, i. Sofia Loren, L. De Filippo)
18.55 Dnevnik in vreme
19.25 Meteo 4
19.35 Aktualno: Sai xche?
20.10 Nad.: Vihar ljubezni (i. Nicola Tiggeler, Dirk Galuba, M. Zittel)
21.10 Nan.: Ultima notte a Warlock (vestern, ZDA, '59, r. Edward Dmytryk, i. Henry Fonda, Richard Widmark, Anthony Quinn)
23.40 Film: Riusciranno i nostri eroi a ritrovare l' amico... (kom., It., '68, i. Alberto Sordi, Nino Manfredi)
2.05 Pregled tiska

Canale 5

6.00 Na prvi strani, vreme
7.55 Promet, vreme, borza in denar
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.35 TV film: Circondati dai ghiacci (dram., Kan.-ZDA, '03, i. Susan Sarandon)
9.40 Tg5 Borza flash
11.00 Nan.: Providence
12.00 Nan.: Sodnica Amy
13.00 Dnevnik TG 5, vreme
13.40 Nad.: Beautiful
14.10 Nad.: Centovetrine
14.45 Nad.: Vivere (i. Federica Bianco, Carmine Scalz, Brando Giorgi)
15.15 Nan.: Carabinieri 5 - Obletnica (i. Alessia Marcuzzi)
16.20 Nad.: Cuori tra le nuvole (i. Alisa Jung, Sascha Tschorn)
16.55 Tg5 minut
17.05 TV film: Beautiful - Una vita da Miss (kom., ZDA, '00, i. Minnie Driver)
18.50 Kviz: 1 contro 100
20.00 Dnevnik TG 5, vreme
20.30 Variete: Moderna kultura
21.20 TV nan.: R.I.S. 2 (krim., It., '05, i. Lorenzo Lucherty, Diego Ribon)
23.30 TV film: Incubo d' amore (thriller, ZDA, '02, i. Katrina Browne, Joana Pacula, Glen Drake)
1.20 Nočni dnevnik

Italia 1

6.10 Nan.: Off Centre, 7.05 Kleopatra 2525
8.00 Variete za najmlajše
9.55 Nan.: Willy, princ Bel Aira, 10.25 Hercules
11.25 Nan.: Xena in Kupidov sin (i. Lucy Lawless)
12.25 Odprti studio, vreme
13.00 Šport studio
13.40 Slamball
14.40 Tg com/Meteo
15.00 Nan.: Beverly Hills, 90210 (i. Jason Priestley, Jennie Garth)
15.55 Nan.: Blue Water High, 16.25 15/Love
16.00 Tg com/Meteo
18.00 Nan.: Čarovnica Sabrina (i. Melissa Joan Hart, Nate Richert)
18.30 Odprti studio, vreme
19.05 Nan.: Love Bugs 3 (i. Emilio Solfrizzi, Giorgia Surina)
19.35 Nan.: Will & Grace (i. Eric McCormack, Debbie Reynolds)

20.10 Nan.: Renegade
21.00 Aktualno: Lucignolo Bellavita, 23.30 Il bivio (vodi E. Ruggeri)
1.15 Pollicino v kinu
3.20 Nan.: Angel

Tele 4

8.05 13.45, 16.40, 19.30, 20.30, 23.00 Dogodki in odmevi
9.40 Nan.: Bonanza
11.05 Nad.: Marina
12.10 Aktualno: Cerkev in spomeniki
13.05 Lunch time
14.15 Dokumentarec
16.00 Nan.: Don Matteo 3 (i. Terence Hill, Nino Frassica, F. Insinna)
17.00 Risanke
19.00 Šport
19.55 Športna oddaja
20.50 Dok. odd.: Gvatemala
21.35 Aktualna odd.: Panta rei
23.35 Srečanja v kavarni "Versiliana" (vodi Romano Battaglia)

La 7

6.00 12.30, 20.00, 23.45 Dnevnik
9.20 Aktualno: 2 minuti za knjigo
9.30 Dok.: Living famously
11.30 Nan.: Angelski dotik
13.00 Nan.: Matlock
14.00 Film: L' amante italiana (dram., Fr., '66, i. G. Lollobrigida)
16.00 Nan.: Osvajanje Zahoda
18.00 Nan.: Star Trek Voyager
19.00 Nan.: Murder call
20.30 Dok.: Big Game
21.00 Šport: Nemčija 2006 - Nemčija - Italija (polfinale)
0.10 Film: The Confession (thriller, ZDA, '99, i. Alec Baldwin)

Slovenija 1

6.25 Utrip
6.40 Zrcalo tedna
6.55 Eutrinki
7.00 Nan.: Nina in Ivo: Kaj je Nina našla (Ela Peroci, 4. del)
7.15 Risana nan.: Marko, mavrična ribica: Šolski časopis, 7.35 Sam doma
7.45 Lutkovna nan.: Bisergora - Kruhova zgodba
8.00 Ris.: Hotel Obmorček
8.10 Izobraž. odd. za otroke: Tomažev svet - Na kmetiji
8.20 Zlatko Zakladko: Socerb in njegovi razgledi
8.45 Nad.: Novi jutri
9.10 Iz popotne torbe: Zelenjava
9.30 Risanke
10.05 Kratki dok. film: Danes je, jutri ga ni
10.20 Taborniki in skavti - Mnogoboj MČ: Orientacijski pohod
10.35 Razpoke v času: Kčja kraljica (Črni Kal)
11.05 Dok.: Lovci na izgubljene zaklade
12.00 Slovenci v Avstraliji
13.00 Poročila, šport, vreme
13.25 Dajmo, naši!
14.35 Nekaj minut za popularno glasbo
15.00 Poročila, promet
15.10 Dober dan, Koroška!
15.40 Risanke
16.05 Martina in ptičje strašilo: Ošabnost
16.25 Naučimo se pesmico z Melito Osojnik
16.40 Poučno-igrana nan.: S Soncem v očeh - Pogrešanje (Slo, '07, i. Gaber Trseglav, Nika Cvar)
17.00 Novice, kronika, šport, vreme
17.35 Dok.: Candamo - potovanje onkraj pekla
18.25 Zrebanje 3 x 3 plus 6
18.40 Risanke
18.55 Vreme, dnevnik
19.35 Vreme, šport
19.55 Nad.: Knez in dekle (Nem., '03, r. Richard Engel, i. Maximilian Schell, Rike Schmid, Wanja Mues, 5. del)
20.40 Osmi dan
21.20 Glasbena odd.: V kadru - Oto Pestner in Dušan Hren
22.00 Odmevi. Kultura, vreme, šport
22.50 Dediščina Evrope - Film: Vladni inšpektor - Zgodba o Davidu Kellyju (VB)
0.40 Dok.: Candamo - potovanje onkraj pekla
1.30 Dnevnik

Slovenija 2

6.30 Zabavni infokanal
9.00 12.00 TV prodaja

9.30 Zabavni infokanal
11.00 Otroški infokanal
12.30 Vrtljak
14.45 TV nad.: Vrtilčarji - Oktoberfest
15.15 Velika imena malega ekrana - Galerija igralcev: Marijan Breclj
16.15 Ars 360
16.30 Evropski magazin
17.00 Slovenski magazin
17.25 Z glavo na zabavo
18.00 Poročila
18.10 Nad.: Hudoben naklep
19.20 TV priredba gledališke predstave: Na mostu (V. K. Klicpera)
20.00 Dok. nan.: Dogodki, ki so vznemirili svet - Zarota (VB, 5. del)
20.50 Nad.: Elvis - zgodnja leta (biog., ZDA, '05, r. James Steven Sadwith, i. Jonathan Rhys Meyers, Randy Quaid, Rose McGowan)
22.15 Glas(ber)ni večeri na drugem: Koncert Barbare Hendricks
23.15 Film: Mesto nasilja (It.)
1.00 Dnevnik zamejske TV
1.30 Zabavni infokanal

Koper

14.00 Čezmejna TV
14.20 Euronews
14.30 Ensemble Mikado Wien
15.10 Dok. oddaja
16.10 Vesolje je...
16.40 Istra in...
17.00 Srečanja v skupnostih Italijanov (pripr. Monika Bertok)
18.00 Program v slovenskem jeziku: Športna mreža
18.35 Vreme
18.40 Primorska kronika
19.00 TV Dnevnik, vreme, šport
19.25 Mladinska oddaja
19.55 Potopis
20.25 Kulturni magazin: Artevisione
20.55 Sredozemlje
21.25 Pogovorimo se o...
22.05 Vsedanes - TV dnevnik
22.30 Program v slovenskem jeziku: Primorska kronika
22.50 Športna mreža
23.20 Vreme
23.25 Čezmejna TV - TV dnevnik

Tv Primorka

12.00 Videostrani
17.55 Videospot meseca
18.00 Napoved dnevnika
18.05 Naj viža
19.25 Rally magazin 11
20.00 Dnevnik, vreme
20.30 Športni ponedeljek
21.30 Nogomet
23.00 Dnevnik, vreme
23.30 Videostrani

RADIO**RADIO TRST A**

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Kalendar; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena (1. del); 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena (2. del); 11.00 Pogovori sredi dneva; 11.15 Poletni namigi z Andrejo Jernejčič Tunizija; 12.00 Sporazumevanje nekoč in danes; Napovednik; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Morski val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica - Odprta knjiga: Žarko Petan: Po očetojih stopinjah (r. M. Prepeluh, 6. nad.); 18.00 S sluhom in srcem iščem zvok - Ustvarjalnost Stanka Jeričja; 18.40 Vera in naš čas; 19.00 Dnevnik; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba, nato Zaključek

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 8.00 Pregled tiska, vreme; 9.00 do 12.30 Poletni Dopoldan in pol; 10.00 Vüs s poletnih prireditvev; 11.00 Poletna pesem in pol; 12.30 Opoldnevnik; 14.00 Oddaja o morju in pomorščakih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Prireditve; 19.00 Dnevnik; 20.00 Glasbena razglednica iz Pirana: Goldberg Trio; 21.00 Sotočje, delo in življenje Slovencev v zamejstvu; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Mista Pankur, Viktor Konopljev in Hip hop glasba, 0.00 Nočni pro.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.15, 7.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.25 Pregovor; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o...; 9.00 Replay; 9.33 Zgodbe dvonožcev; 10.00 Replay; 11.00 Odprti prostor; 12.15 Sigla single; 12.30 Vreme, promet, novice, šport; 13.00 Svetnik dneva; 14.10 Šolsko leto, izmenično Doroty in Alice; 15.10 5x5; 16.0 Ob 16-ih; 18.00 In orbita; 19.00 Giulianina noč; 20.00 Extra, extra; 21.00 Odprti prostor; 22.00

Zgodbe dvonožcev in ne; 22.30 Leto šole, ali Doroty in Alice; 23.00 Hot hits; 0.00 RS

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.05 Svetovalni servis; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Junaki našega časa; 10.10 Med štirimi stenami; 11.45 Pregled slovenskega tiska; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.30 Eppur si muove; 15.00 Radio danes; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 17.05 Ob 17-ih; 18.20 Feljton; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Mala nočna glasba; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Etnofonija; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.00 Kronika; 7.45 Let 35 let; 8.15 Dobro jutro; 8.45 Kalendar prireditvev; 8.55 Glasovanje za ime tedna; 9.35 Popevki; 10.00 Strokovnjak svetuje; 10.10 Reportaža; 10.15 Avtomobilsko-prometne minute; 12.00 Pogovor z izbrancem; 14.00 Drobčnice; 14.45 Glasbena uganja; 15.30 DIO; 16.15 Popevka tedna; 16.30 Telstar; 17.40 Šport; 18.00 Hip hop; 18.45 Črna kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Nocoj ne zamudite; 20.00 Cederama; 20.30 Top albumov; 21.00 Odprti termin; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov

SLOVENIJA 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 6.05 Glasb. jutranjica; 7.00 Kronika; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Glasbeno kukanje; 10.15 Skladatelji antagonist; 11.05 Kulturna panorama; 12.05 Operne spominčice; 13.05 Odprti termin; 13.30 Intermezzo; 14.05 Izobražev. pr.; 15.00 Diverzimento; 16.15 Glasbeno kukanje; 16.30 S knjižnega trga; 17.00 Iz slov. glasb. ustvarjalnosti; 18.00 Kulturni globus; 18.20 Nove glasb. generacije; 19.00 Dnevnik; 19.30 Dvigljena zavesa; 20.05 Koncert s festivala Styriarte v Gradcu; 22.00 Zborovski panoptikum; 23.00 Jazz avenija; 0.05 Slovenski koncert

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00 Kratki stik; 10.00-14.00/18.00-20.00; Radio Korotan dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00 (105,5 MHz)
 Dober dan, Koroška!
 ORF 2 4.10; TV SLO 1 15.10

Primorski dnevnik

Lastnik:
Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst
Izdajatelj:
Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio
 Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381
Tisk: EDIGRAF srl, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
 email: trst@primorski.it
 Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
 email: gorica@primorski.it
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
 Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506
Internet: <http://www.primorski.it/>
Naročniško - prodajna služba
 Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
 Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 535723 fax 0481 532958
 Cena: 1,00 €
 Naročnina za Italijo 280,00 €
 Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
 Cena za Slovenijo: 0,80 € (191,71 SIT)
 Letna naročnina za Slovenijo 154,40€ (35.000 SIT) plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7342147, fax. 05-7300480
 transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.
 www.tmedia.it
 GORICA, ul. Malta 6
 TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI

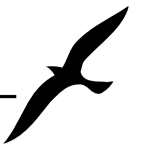
advertising@tmedia.it
 Brezplačna tel. št. 800129452
 Iz tujine +39.0481.32879
 Fax +39.0481.32844
 Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povisek 20%

NEKOMERCIALNI OGLASI

oglasit@tmedia.it
 Brezplačna tel. št. 800912775
 Fax +39.0481.32844
 Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi, osmrtnice, sozolja, cestitke in zahvale po formatu. DDV - IVA 20%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
 Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG





DUŠAN KALC

S Primorskim dnevnikom po Bosni in Hercegovini

7.

Četrti dan izleta Primorskega dnevnika je na vrsti Mostar. Še en dragulj, morda najbolj slikovit, te razgibane dežele, po kateri se potepamo. Proti jugu se odpravimo zgodaj, ko se robov Igmana in Bjelašnice še držijo jutranje meglice. „Nebojasno“ se spet glasi napoved openskega vremenoslovca, ko se prebijamo skozi špalirje oblakov, ki ne kažejo najboljših znamenov. Napol predani skrbi, da bo spet treba imeti dežnike pri roki, smo se pogreznili v predor pod Ivan sedlom, a ko smo pokukali na dan na drugi strani, nas je iznad Prenjske planote, ki ji je čez noč sneg rahlo pobelil skalnate vrhove, kot po čudežu pozdravilo sonce na opranem nebu. Razpoloženje je završelo, pokrajina je postajala pogledu radodarnjša.

Pri Konjicu, mestecu z zanimivo preteklostjo, številnimi kulturno-zgodovinskimi spomeniki in arheološkimi najdišči, smo naleтели na Neretvo, ki bo naša zvesta spremljevalka do Mostarja. Že v Konjicu se smaragdna lepota, kot ji pravijo, spremeni v zbirno Jablaničko jezero zaradi velikega jezusa, ki so ga leta 1954 zgradili slabih dvajset kilometrov niže, pri Jablanici. Hidroelektrarna je bila velika pridobitev za vso dolino in ji spremenila videz. Malo mesto je postalo pomembno središče.

Malo pred Jablanico je nemirna Neretva prebila korito skozi trde plasti posebne kamenine, ki ji pravijo jablanit in je po barvi in mineralni sestavi podobna granitu. Kamen slovi daleč po svetu po svoji čudoviti sivobeli barvi in krasi številne palače ter spomenike. Iz jablanita so na primer pročelje palače Združenih narodov v New Yorku in spomenik neznanemu vojaku v Beogradu ter Njegošev mavzolej.

Pri Jablanici je še ena velika zanimivost, ki je nikakor ne gre prezreti. Tu so v spomin na znamenito »bitko na Neretvi« med drugo svetovno vojno uredili spominski park z muzejem, katerega najbolj zanimiv in zgovoren del je porušeni železni most čez Neretvo. Okrog tega mostu se dejansko prepletata dve zgodbi. Prva se je dogajala v hudi zimi 43. leta, ko so Nemci in četniki sprožili strahotno ofenzivo proti partizanom. Titova vojska je postajala za okupatorja vse hujši tm v peti na balkanski fronti, zato so sklenili, da jo obkolojo in uničijo. Nad enote partizanske vojske so poslali več kot sto-tisočglavo vojsko. Tako se je začel umik partizanske vojske pred sovražnikom iz osvobodjenega ozemlja okrog Bihača proti Črni Gori. Boj za preživetje pa ni potekal le proti silno močnemu sovražniku, temveč tudi proti neprijaznim narave. Območje ob Neretvi je bilo skoraj neprehodno, poleg tega pa je pritisnil mraz, ki je menda pahnil živo srebro pod minus dvajset stopinj Celzija. Kot bi vsega tega ne bilo dovolj, je imela partizanska vojska s sabo

zelo veliko ranjencev in bolnikov, kar je bistveno oviralo možnosti premikanja. Toda Tito je bil trdno odločen, da ranjencev ne zapusti za nobeno ceno in se je z njimi prebijal iz obroča. Zato je bitka na Neretvi prešla v zgodovino tudi kot »bitka za ranjence«. In tu se srečamo z zgodbo o mostu. Tito je namreč s taktično prevaro preliščil sovražnika. Dal je porušiti vse mostove čez Neretvo, nato pa je 3. marca 1943 prebil pri Jablanici obroč s prehodom reke preko zasilenega mostu, ki so ga na hitro zgradili poleg porušenega.

Druga zgodba sega v leto 1968, ko je režiser Veljko Bulajić sklenil, da o legendarnem partizanskem prehodu čez Neretvo posname film. Šlo je za kolosal, v katerem so poleg domačih igralcev in več kot 5000 statistikov (v večini iz vrst JLA) sodelovali filmski zvezdniki svetovnega formata, kot Yul Brynner, Orson Welles, Curd Jurgens, Sylvia Koscina, Ljubiša Samardžić, Sergej Bondarčuk, Franco Nero in številni drugi. Za potrebe snemanja so zgradili in porušili železen most, ki še danes spominja tako na boje in muke partizanskih borcev in ranjencev, kot na filmsko snemanje, ki je tudi potekalo v nelahkih pogojih, ker je Bulajić hotel čim bolj realistične scene. Baje je Neretva v

simuliranih filmskih bojih zahtevala petnajst človeških žrtev.

Iz Jablanice se reka spusti skozi slikovito skalnato sotesko med visokimi masivi hercegovskih planin. Čvrstnica z ene in Prenja z druge se zrcalita v smaragdih vodah. Kiparski mojstri voda, veter, sonce in čas so izklesali v apnenčastem skalovju neverjetno kuliso, ki se kot neskončna notranjost baročne katedrale pod sinjim nebom ovinkasto vleče dolge kilometre, dokler se kanjon ne preljuje v prostrano Mostarsko polje, prav tako obkroženo od golih skalnatih planjav. Ob pogledu na ta divja in neprijazna, a hkrati privlačna prostranstva me spremljajo verzi iz popularne partizanske pesmi, kako se »sredi pušk in bajonetov in sredi mrkih straž pomika naša četa v hercegovski kras.«

Mostarsko polje daje že od daleč vtis nekakšnega kotla s posebnim blagim podnebjem. To potrjujejo tudi vsenaokrog razprostirajoči se nasadi sadja in povrtnin ter vinogradi. Tu zna vročina doseči pozimi zelo nizke in pleti izredno visoke vrednosti. Celo do 45 stopinj Celzija. Poznomajsko sonce je že ob prihodu napovedovalo, da se bomo po mostarskih ulicah potili.

Mostar je bilo najbolj vroče mesto tudi v prenesenem smislu. Mnoge ruševine in obstreljene hiše, ki jih je več kot v drugih mestih, pričajo, da je tod besnel še posebno silovit vihar. Najprej so se vsule na mesto granate JLA. Ko so združene sile Bošnjakov in Hrvatov po treh mesecih nenehnih obstreljevanj pregnale srbske napadalce, so se med sabo spopadli še dotedanji zavezniki. Dne 9. maja 1993 se je začela silovita ofenziva Hrvatov, ki so z obstreljevanjem počasi spremenili ves muslimanski del mesta v eno samo ruševino, vključno z zgodovinskimi mošejami in z glavnim simbolom mesta - Starim mostom. Ognjeni pekel s streljanjem z enega in drugega brega vse bolj okrvavljene Neretve je trajal dve leti. Končni obračun spopadov: več kot 5000 zgradb v notranjosti mesta uničenih, okrog 2000 prebivalcev ubitih, okrog 26 tisoč izgnanih, vsi industrijski objekti uničeni. Spremenila se je tudi etnična sestava mesta, ki šteje okrog 125 tisoč prebivalcev. Medtem ko je bilo po ljudskem štetju leta 1991 35 % Bošnjakov, 34 % Hrvatov in 19 % Srbov, je sedaj okrog 47 % Bošnjakov, 48 % Hrvatov, medtem ko so Srbi (3 %) skoraj izginili.

Rane so še vidne. Že pred vhomom v me-

sto se peljemo mimo porušenih kasarn in dolgih vrst grobov z belimi nagrobniki. Bolj kot se bližamo središču, vidnejše so rane. Veliko je bilo obnovljenega, veliko pa še čaka na obnovitev. »Razvaline služijo, da lahko razkazujemo svoje rane in na ta način pritegnemo več denarja,« je napol za šalo, napol zares pripomnil naš mostarski vodič prof. Zlatan Zubac. Njegove razlage in njegove misli so večkrat izzevle cinično, vendar so v glavnem zajele kontradikcije te vročekrvne in ponosne, multietnične in večverske, maščevalne in velikodušne, samopomilovalne in avtorične dežele. V zelo dobri italijanski in opremljen s širokim akademskim znanjem (brez težav nam je recitiral tako Danteja kot Prešerna) ter prijetno ironijo nas je z veliko objektivnostjo uvedel v vse aspekte mostarskega življenja, ni pa hotel povedati, kateri narodnosti pripada. »Poudarjanje narodnosti in vere je povsem brezpredmetno,« je odvrnil, »kajti tako žrtve kot njihovi krvniki ne poznajo razlik in pripadajo samo eni narodnosti in veri.«

Med prvim bežnim obhodom mesta z avtobusom nam je Zlatan zelo plastično podal nekaj glavnih značilnosti Mostarja, kar v glavnem velja tudi za druge kraje Bosne. Ena od teh je spreminjanje imen. Peljemo se na primer čez most petih nazivov, ki ima sedaj turško ime, prej pa je bil Titov most in še pred mostom Franca Joževa.

Druga značilnost Mostarja je, da je treba vse pomnožiti z dva. Tako dobimo dve različni osnovni (hrvaško in muslimansko), dve različni srednji šoli, dve univerzi, dve knjižnici in celo dve nogometni ekipi. Najvidnejša razlika so seveda verski objekti, ki se tudi najbolj vidno dvigajo proti nebu in tekmujejo med sabo. V odgovor visokim in elegantnim muslimanskim minaretom so Hrvati med obnavljanjem poškodovane katoliške cerkve-bazilike in požganega frančiškanskega samostana zgradili nov zvonik, ki meri kar 107 metrov v višino in je po svoji vitkosti dokaj podoben minaretom, le da je pravokotne in ne okrogle oblike. Viden je seveda z vseh strani, tako da je njegova veličastnost enim v zadoščenje in drugim v zavist, vsem pa v dodatno breme, ki odvrta od prepotrebne pomiritve in sprave. Medtem ko je še toliko odprtih ran in manjka toliko stvari, da bi mesto lahko složno zaživelo, prav gotovo ne manjka ne cerkev, ki bolj kot k zblizovanju vabijo k potrjevanju in poglabljanju verskih razlik, ne bank, ki sicer prispevajo k določenemu gospodarskemu razvoju, a tudi poglabljanju družbenih razlik. »Ali veste, katera je razlika med hrvaškimi in muslimanskimi tatovi?« nas je mimogrede vprašal Zlatan in odgovoril: »Medtem ko hrvaški tatovi radi razkazujejo svojo pokoljnost, muslimanski raje skrivoma polagajo svoja premoženja v švicarske banke.«

(Se nadaljuje)



Most na Neretvi



Skupina udeležencev drugrga avtoibusa se je v Mostarju nastavila fotografu



GLEDALIŠČE

SLOVENIJA

6. MEDNARODNI ALPE-ADRIA PUF FESTIVAL

Predstave v Kopru bodo v parku pred kopališčem v Kopru, na Pristaniški ulici (med policijo in kavarno Kapetanija ter po vaških trgih v MO Koper). V slučaju dežja bodo predstave v Taverni.

V petek, 17. avgusta / Lutke brez meja: v sodelovanju PUF KP in Burattini senza confini, Videm 19.00-21.00 Ploščad pri kopališču - Lutkarnica Koper: Kuža in muca (lutke) - Circo 3 dita, Italija (lutke) - Claudio & Consuelo (ulično gledališče).

V soboto, 18. avgusta / Lutke brez meja: ob 18.00 Park pri kopališču: Andrej Rozman - Roza, Slo: Balon velikon, otroška predstava in lutkovna delavnica; ob 19.00 Paolo Valenti, Italija Ostržek (lutke).

V nedeljo, 19. avgusta ob 10.30 / Lutkovno gledališče Sirova luknjica, Slo: Mišje zgodbe.

V petek, 24. avgusta ob 18.00 / Kidričeva ulica, Teater Hobbit, Nemčija: Futzii Putzii (lutke); ob 19.00 Ploščad pri kopališču, M&M, Bolgarija, Sneguljčica (lutke); ob 19.30 Hrvatini: Lutkovna karavana, Don Kihot, premiera.

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Veliki trg

Danes, 12. avgusta / A. M. Buenos Aires - Mednarodni festival tanga.

V sredo, 15. avgusta / Koncert Novega godalnega orkestra Ferruccio Busoni.

Verdijev trg

Do 13. avgusta / Tri tržaška vrata: niz koncertov srednjeevropske in balkanske glasbe.

ŠTIVAN

Cerkev sv. Janeza Krstnika

V četrtek, 16. avgusta ob 20.00 / Koncert orkestra festivala Cello&Music. Dirigent Vasja Legiša.

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Festival Ljubljana

Jutri, 13. avgusta ob 20.30, Ljubljanski grad, Stanovska dvorana / Leipziški godalni kvartet, Mojca Zlobko Vajgl - harfa.

V torek, 14. avgusta ob 20.30, Ljubljanski grad, Stanovska dvorana / Leipziški godalni kvartet, Johannes Kalpers - tenor, Martin Bruns - bariton in Andreas Frese - klavir.

V četrtek, 16. avgusta ob 20.30, Ljubljanski grad, Stanovska dvorana / Nina Čangalović - mezzosopran, Maja Maričič - klavir.

V petek, 17. avgusta ob 20.30, Slovenska filharmonija / Orkester Akademije za glasbo v Ljubljani.

V ponedeljek, 20. avgusta ob 20.30, Ljubljanski grad, Stanovska dvorana / Godalni kvartet Kodály, Elena Nogaeva - klavir.

V torek, 21. avgusta ob 20.30, Križanke / Vlado Kreslin z gosti.

V sredo, 22. avgusta ob 20.30, Križanke, Križevniška cerkev / Trio Elégague.

V četrtek, 23. avgusta ob 20.30, Cankarjev dom / C. Gounod: »Faust«, opera.

V četrtek, 23. avgusta ob 21.00, Ljubljanski grad, Grajsko dvorišče / Tango Vesna Torknik »Apasionada«.

V petek, 24. avgusta ob 20.30, Križanke / Zoran Predin & Mirjam Kalin »Čas za malo nežnosti«.

RAZSTAVE

RAZSTAVE OB 100-LETNICI ROJSTVA LOJZETA SPACALA

KOPER

Spacal in Istra - do 31. avgusta 2007 - Arava Pokrajinskega muzeja

KRANJ

Slike, dela na papirju - do 31. avgusta 2007 - Galerija Prešernovih nagrajenec za likovno umetnost, Galerija Elektra, Elektro Gorenjska

KOPER, PIRAN, PORTOROŽ

Tapiserije, mozaiki - do 31. avgusta 2007 - Mestna galerija Piran, Galerija Loža Koper

Likovna oprema ladij

- Vila San Marco Portorož

KAMNIK - Dva tedna prireditve

Četrta Kamfest

Danes začetek festivala, ki ima ambicije postati tretji največji v Sloveniji - Osrednji oder je na vrhu vzpetine na Malem gradu

Kamniški poletni festival, ki velja za tretji največji slovenski festival, bo letos že četrthič na kamniški Mali grad in pod njega pripeljal številne dogodke in privabil na tisoče zabave, kulture in znanja željnih ljudi. Kulturne organizacije v Kamniku na čelu s Kulturnim društvom Priden možic na letošnjem festivalu Kamfest, ki se bo začel danes in bo neprekinjeno trajal 14 dni, obljublajo kvaliteten program ter pričakujejo 15.000 obiskovalcev iz vse Slovenije. Podrobneje so Kamfest, ki ima osrednji oder na vrhu vzpetine na Malem gradu in se ga je zato prijelo ime Festival z razgledom, organizatorji predstavili na današnji novinarski konferenci. Kot je pojasnila Ana Stanovnik Perčič iz Kulturnega društva Priden možic, ki je glavni organizator festivala, so letos uspeli za festival združiti skoraj vse kamniške kulturne delavce. Tudi ostali Kamničani so festival, ki ga ob pomoči še sedmih sponzorjev sofinancira občina Kamnika, že vzeli za svojega in drugo polovico avgusta dihajo s Kamfestom.

Letošnji Kamfest je program-

sko tako bogat kot je bil lanski, ko je festival že pridobil vlogo tretjega največjega festivala v Sloveniji, takoj za mariborskim Lentom in ljubljanskim Trnfestom, saj dva tedna vsak dan ponuja pestro in raznoliko dogajanje. Rdeča nit festivala pa bodo tudi letos večerni koncerti, ki bodo vsak dan od 20. ure dalje potekali na glavnem odru na Malem gradu. Predstavilo se bo 14 izvajalcev, med katerimi organizatorji ne želijo nikogar posebej izpostaviti, saj menijo, da so vsi kvalitetni. Zaradi vrsti glasbe, s katero se ukvarjajo, pa so eni pač bolj znani širši javnosti kot drugi. Med najbolj znanimi imeni so Vlado Kreslin in Beltinška banda, Alenka Godec, Bossa de novo, Jani Kovačič ter Patetico.

Še bolj raznoliko bo dogajanje na spodnjem odru pod gradom. Ob 18. uri bo vsak dan na sporedu otroška predstava, ki ji bo sledila otroška delavnica. Ob 22. uri bodo na vrsti intimnejši dogodki večernega odra, od manjših koncertov in gledaliških predstav do kina pod gradom.

Tudi letos bo osrednje dogaja-

nje popestril obsežen spremljevalni program, kamor sodijo štiri razstave. Že na predvečer začetka festivala bodo v rovu pod gradom odprli fotografsko razstavo Foto kluba Kamnik, katere tema bo kamen in vse, kar je povezano z njim. V ponedeljek bo v razstavišču Veronika sledilo odprtje kiparske razstave sodobnega umetnika Jana Outrate z naslovom DRN - Dosedanje razprto in nadaljevanje. V Samčevem prehodu bodo prihodnje soboto odprli fotografsko razstavo Kamnik iz zraka, ob zaključku festivala pa bodo na vrtu kavarne Veronika na ogled postavili še najboljše fotografije tokratnega Kamfesta.

Posebno težo bodo kamniškemu festivalu, ki je z letošnjimi izvajalci iz ZDA, Avstrije, Hrvaške in Češke že prerasel slovenske meje, dali dogodki z dodano vrednostjo. Tako so organizatorji poimenovali tisto dogajanje, ki v festival vpleta tudi občane. To letos prinaša izposojeno knjig, ki jo pripravljajo z Matično knjižnico Kamnik, in otroške delavnice, ki jih pripravljajo s Heleno Sterle z Zavoda Mladinski center Kotlovnica Kamnik. (STA)

SAN VITO AL TAGLIAMENTO

Grafike - do 15. avgusta - Cerkev sv. Lovrenca, odprto od četrta do nedelje od 10.00 do 12.30 in od 16.00 do 20.00.

ŠTANJEL

Grafike - do decembra 2007 - Galerija Lojzeta Spacala. Urnik: v tednu od 10.00 do 14.00, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 18.00, ob ponedeljkih zaprto. Za najavljene skupine po dogovoru. Info.: tel. ++3867690197 ali mobi ++38641337422 Štefan.

Grafične miniature - do 15. oktobra - Galerija pri Valetovih

KOPER - Prodajna razstava - do 15. septembra - Galerija Meduza

LJUBLJANA - Fotografija - še danes, 12. avgusta 2007 - Mednarodni grafični likovni center

razstavljeni tudi poročna noša iz 80. let 19. stoletja Terezije Čok - Županove iz Lonjerja. Razstava je na ogled po urniku Kraške hiše

Muzej Kraška hiša je odprto ob nedeljah in praznikih z urnikom od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.00. Za večje skupine je ogled možen tudi v drugih terminih po dogovoru z upravitelji. Informacije na tel. št. 040327240 ali Hyperlink mailto:info@kraskahisa.com info@kraskahisa.com

DEVIN

Devinski grad: do 21. oktobra je odprta razstava z naslovom: »Rainer Maria Rilke: pesnik in njegovi angeli«. Ogled je možen vsak dan razen ob torkih od 9.30 do 17.30.

GORICA

Palača Attems-Petzenstein (Trg De Amicis 2): do 19. avgusta bo na ogled razstava Piranesi: vaze, svečniki, sarkofagi, svetila in antična okrasila. Odprto od 9.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto. Odprto tudi 15. avgusta. Vsako soboto in nedeljo ob 17.00 do zaprtja razstave bodo nudili brezplačne vodene obiske; informacije na tel. 0481-547541 ali tel. 0481-547499 (musei@provincia.gorizia.it, www.provincia.gorizia.it).

Na goriškem gradu bo do 28. oktobra od torika do nedelje od 9.30 do 13.00 ter od 15.00 do 19.30, na ogled umetniška razstava z naslovom »Passaggi«.

KRMIN

Palača Locatelli: do 9. septembra bo na ogled fotografska razstava »Iterest«. Odprto od torika do petka od 16.00 do 19.00, ob sobotah in nedeljah od 10.30 do 12.30 in od 16.00 do 19.00.

SPILIMBERGO

Šola mozaikov: do 26. avgusta je na ogled razstava »Mozaik&Mozaiki 2007«. Odprto od 10.30 do 12.30 in od 17.00 do 20.00.

PASSARIANO

Vila Manin - Center sodobne umetnosti: do 30. septembra bo razstavljal Hiroshi Sugimoto.

Vila Manin: do 16. septembra razstavlja Mauro Vignano pod naslovom »ZUDTQCSS«. Ogled je možen vsak dan razen ob ponedeljkih.

SLOVENIJA

PADNA

Galerija Božidarja Jakca: grafike in risbe Božidarja Jakca in arheološke najdbe stare Padne, stalni razstavi. Ključ galerije na voljo v Padni pri hiši št.1 (Pucer), 0038665-6725028.

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: orožje in oprema, stalna razstava.

KOZINA

Kosovelova knjižnica: razstava slik z naslovom »Življenje« avtorice Božice Mihalič bo odprta v mesecu avgustu ob ponedeljkih, od 7.00 do 14.00 in ob sredah, od 11.00 do 18.00.

RADOVLJICA

»Srebrni« festival stare glasbe

S koncertom italijanske zasedbe Santori de la Gioiosa Marca se je sinoči v radovljiški graščini začel že 25. festival Radovljica. Festival, ki se v primerjavi s podobnimi prireditvami ponaša s sorazmerno dolgo tradicijo, bo tako kot že zadnjih 24 let znova dva tedna razveseljeval ljubitelje stare in nove glasbe, ki jo bodo iz zgodovinskih instrumentov izabili specializirani domači in tuji glasbeniki. Ob 25. obletnici festivala je letos med dogodki prvič tudi jazzovski koncert z aranžmaji Bachove glasbe, ki smiselno dopolnjuje cikel treh koncertov na temo improvizacije. Trije koncerti predstavljajo slovensko glasbo ali slovenske izvajalce, na treh koncertih pa bodo nastopili mlajši glasbeniki iz Nemčije in Španije, ki so v zadnjih letih zmagali na najpomembnejših evropskih tekmovanjih na področju stare glasbe.

Organizatorji festivala, Društvo ljubiteljev stare glasbe Radovljica, iz programa desetih koncertov posebej izpostavljajo slovenski Kvartet čembalo, ki bo v radovljiški graščini nastopil v ponedeljek, Španca Guillerma Pereza, ki se bo z orgelskim portativom predstavil čez teden dni, in špansko zasedbo Tasto Solo, ki bo kot edina nastopajoča na festivalu prihodnji torek, 21. avgusta, namesto v Radovljici nastopila na ljubljanskem gradu.

Na preostale koncerte bodo lahko poslušalci iz Ljubljane prišli z brezplačnim festivalskim avtobusom. Čeprav bodo koncerti v Radovljici potekali na treh lokacijah, pa bo osrednje prizorišče znova radovljiška graščina, kjer bo za koncerte prvič na voljo velika reprezentančna dvorana z baročnimi štukaturami in fragmenti renesančnih fresk, ki so jih pri obnovi stavbe odkrili šele lansko leto. Osrednjo grajsko dvorano so restavrirali graščini vrnili z odstranitvijo stropa med dvema zgornjima etažama in predelnih sten iz 19. stoletja. (STA)

zejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

LOKAVEC

Kovaški muzej: Orodje in oprema, stalna razstava.

LJUBLJANA

Muzej novejšee zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprto od 10.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem narodnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan od 10.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminska muzejska zbirka: od ponedeljka do petka od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

AVSTRJA / Koroška

TINJE

Dom prosvete »Sodalitas«: »Umetnost bolj vprašanje kot odgovor« - Razstavlja Spasoje Papič.

NAŠA SLIKOVNA KRIZANKA

REŠITEV (11. 8. 2007)

Vodoravno: maraska, pokalica, krat, atentat, orometer, rola, kantata, šir, Patagonec, altana, Oto, nalivek, M. A., roj, allimentti, A. N., radar, lse, rokav, erg, Jadran, Gorazd Vesel, Inka, Nana, Ant, bajtar, Ark, Ane, makao, alkar, Ino, Nef, A. Z., E. O., Antili, L. R., Makalele, jarica, branilka, Adamič, Aar, Talca, anoda; **na sliki**: Gorazd Vesel.



DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 6.01 in zatone ob 20.18.
Dolžina dneva 14.16.

LUNINE MENE
Luna vzide ob 5.04 in zatone ob 20.17.

PLIMOVANJE
Danes: ob 4.30 najnižje -71 cm, ob 11.22 najvišje 47 cm, ob 16.56 najnižje -20 cm, ob 22.20 najvišje 43 cm.
Jutri: ob 4.56 najnižje -69 cm, ob 11.48 najvišje 50 cm, ob 17.30 najnižje -20 cm, ob 22.52 najvišje 34 cm.

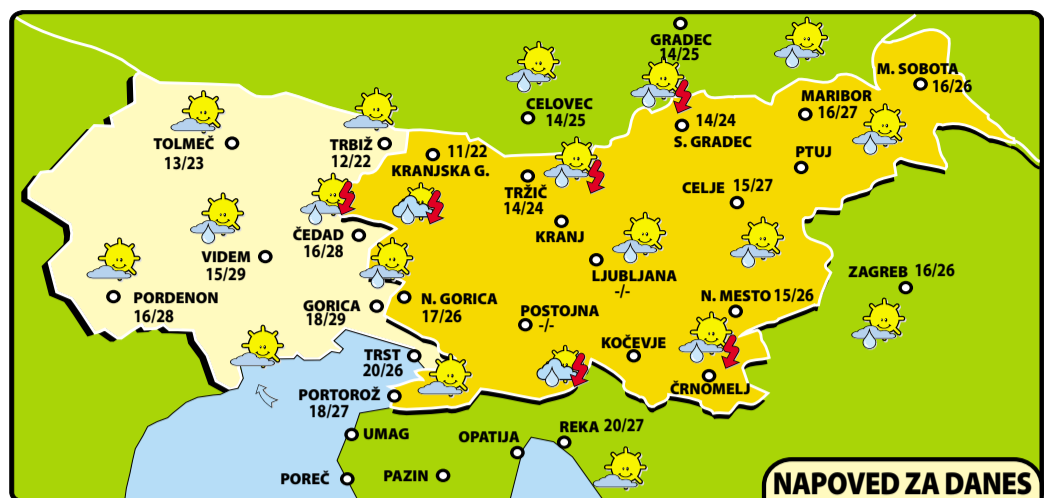
BIOPROGNOZA
Vremensko občutljivi ljudje bodo občasno še imeli z vremenom povezane težave. Tudi nekateri bolezenski znaki bodo okrepljeni.

MORJE
Morje mirno, temperatura morja 23,7 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C
500 m22 2000 m10
1000 m18 2500 m7
1500 m13 2864 m5

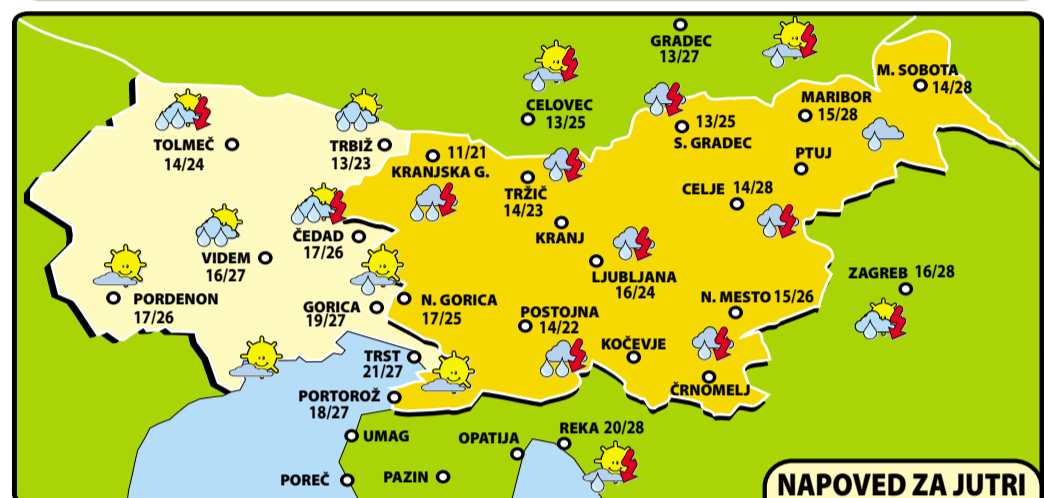
UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva do 7, v gorah 8.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER



Spremenljivo bo, predvsem v predalпах bodo možne krajevne padavine. Ob morju bo dopolnje pihal šibak vzhodnik, čez dan jugovzhodni vetrovi.

Delno jasno bo s spremenljivo oblačnostjo. Zjutraj bo ponekod po nižinah megla. Predvsem v sredini dneva in popoldne bodo krajevne plohe ali nevihte. Najnižje jutranje temperature bodo od 10 do 15, ob morju 17, najvišje dnevne od 22 do 27 stopinj C.



Spremenljivo bo ali oblačno, več oblačnosti bo v severnih nižinskih predelih, v predalпах in gorah, kjer bodo možne krajevne padavine, deloma nevihte. Ob morju bodo pihali šibki krajevni vetrovi.

V ponedeljek in torek bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo krajevne plohe in nevihte.

DOPIS IZ PARIZA - Zanimiva razstava v muzeju Des Arts

Svojstveno srečanje med modo in koreografijo



Oblike, barve, gibi, magične atmosfere... V muzeju Des Arts decoratif so na ogled kreacije, ki jih je stilist Gautier ustvaril za Ballet Atlantique - Régine Chopinot (BARC). Danes je to eden najbolj dragocenihih kostumografskih fundusov.

V desetih letih, od predstave Délices (1983) do Soli-Bach (1994), je Gautier za koreografino Chopinot ustvaril okrog 328 kostumov oziroma modnih dodatkov; Via (1984), Rude Raid (video, 1984), Les Rats (1984), Rossignol ('85), Gustave (film, 1987), KOK (1988), Ana (1990), Saint-Geroges (1991), Façade (1993), Soli-Bach (1994). Sodelovanje med stilistom in koreografino je bila prelomnica, v 60. in 70. letih so se namreč koreografi posvetili bistvu in neodvisnosti giba, v 80. letih so kostumi ponovno pridobili pomen, toda Gautier je šel veliko dlje in presenetil tako občinstvo kot kritiko. Stezniki, oklepi in tutuji, nenavadne kombinacije in optične prevare, krinolin, halje in humor; vsak kostum ima svojo osebnost, svojo vlogo. Gautierovi kostumi so postali zgled za stiliste ikonoklaste, humoriste, ki so iskali nove poti. Najbolj znana je gotovo Le Défilé (1985), kreacija za 16 plesalcev, igralcev

in maneknov, ki je sicer plesna predstava, a strukturirana kot defile oziroma razčlenjena na prizore, poimenovane po kostumih: Brez zraka (kostumi s stezniki), Zadnji krinolini (iz krinolina), Ogromne spodnjice (dovolj zgovoren naslov), Obleke blazina (idem) ipd.

Leta 2004 je balet Atlantique s predstavo WHA ponudil bogati fundus: plesalci so za vsako ponovitev uporabili kostume, ki jih je Gautier ustvaril za Ballet Atlantique. Toda kako je prišlo do tega sodelovanja?

Chopinot je ena najvidnejših sodobnih koreografinj. Leta 1978 je ustanovila svojo prvo skupino, la Compagnie du Grebe, ki je združevala plesalce, igralce in glasbenike. (Leta 1986 je postala direktorica Nacionalnega koreografskega centra v Rochelle, ki se je leta 1993 preimenoval v Ballet Atlantique - Régine Chopinot). Združitev različnih področij in raba multimedijskih pripomočkov - kar je bilo na začetku osemdesetih še novost - sta karakterizirali že njena prva dela. Chopinot je sodelovala s kiparji (Andy Goldsworthy, Jean Le Gac, Jean-Michel Bruyère), glasbeniki (Tont-Thiet; Bernard Lubat...), toda naj-

bolj pomembno je prav sodelovanje z Gautierom, ki se je ravno v tistih letih uveljavljal kot »enfant terrible«, upornik. Chopinot je iskala nove poti v plesu, Gautier v modi: če so ostali težili k prostosti in ležernosti, je mladi stilist zaprl telo v steznik, v imenu unisex mode je oblekel moške v krila, in nenazadnje, kdo ne pozna njegovega Boy Toy (Moški igrača)? Steznik je z leti postal razpoznavni znak stilista - enega je imela tudi Madonna na njenem Blond Ambition Tour. Gautier je sodeloval na različnih področjih, tako na primer v filmih Kika Pedra Almadovarja, v oddajah, kot so britanska Eurotrash, toda tudi zanj je bilo delo s Chopinot enkratno. Verjetno sta se stilist in koreografinja ujela prav na področju estetske provokacije in humorja.

Ali je torej »pas de deux« visoke mode in sodobnega plesa edinstven? Niti ne. Že na začetku 20. stoletja je Chanel sodelovala z Djagilevim Ballets Russes, Yves Saint Laurent je sodeloval z Roland Petitom, Christian Lacroix pa z s pariško opero, Opera de Paris. Vsako sodelovanje oziroma kreacija je neponovljiva in vsakič nas popelje v fantastični svet.

Jana Radovič

KAŠMIR - Največje vojaško skladišče

Ogenj in eksplozije požirajo indijsko orožje

Zaradi požara evakuirali 27 tisoč ljudi - Ne gre za terorizem



ŠRINAGAR - V največjem skladišču orožja indijske vojske v sporni pokrajini Kašmir na meji s Pakistanom je včeraj izbruhnil velik požar, ki ga spremljajo silovite eksplozije in ogromni oblaki črnega dima. Doslej je bilo ranjenih najmanj 37 ljudi, iz devetih vasi v krogu petih kilometrov od skladišča pa so morali evakuirati kar 27 tisoč prebivalcev. Skladišče orožja Khandroo se nahaja približno 70 kilometrov južno od mesta Šrinagar, prestolnice indijske zvezne države Kašmir in Džamu. Po navedbah lokalne policije bo gašenje požara trajalo najmanj dva dni, saj

ogenj vedno znova dodatno razpihujejo silovite eksplozije razstreliva, shranjenega v skladišču.

Tiskovni predstavnik obrambnega ministrstva je povedal, da vzrok požara zaenkrat ni znan, izključil pa je možnost sabotaže ali napada islamskih skrajnežev, ki se borijo za neodvisnost Kašmirja oziroma za njegovo priključitev Pakistanu.

V nemirnem Kašmirju je sicer nameščenih okrog 700 tisoč indijskih vojakov, ki se že od leta 1989 spopadajo z več uporniški skupinami. Konflikt je doslej terjal več kot 68 tisoč življenj, večino civilistov. (STA)